

Deflem, Mathieu

Hukuk Sosyolojisi

Sociology of Law, Visions of a Scholarly Tradition

Çevirenler: Devrim Özkan & Yücel Karadaş

ISBN: 978-975-2500-61-7

Adres Yayınları® / 54

2. Baskı: Ağustos 2021; 1. Baskı: Mart 2019

© 2019, Adres Yayınları®

© 2008, Mathieu Deflem

This translation of *Sociology of Law*, Mathieu Deflem is published by arrangement with Cambridge University Press.

Hukuk Sosyolojisi, Mathieu Deflem Cambridge University Press ile yapılan sözleşmeye dayanarak yayımlanmıştır.

Yayın Editörü: Özlem Çağlar Yılmaz

Yayın Koordinatörü: Emre Turku

İç Tasarım: Liberte Yayınları

Kapak Tasarımı: Mesut Koçak

Tashih: Ceren Özçevik

Baskı: Bizim Büro Matbaacılık

Adres: Zübeyde Hanım Mah., Sedef Cad., No: 6/A, İskitler, Altındağ, Ankara

Telefon: (312) 229 99 28 | Faks: (312) 229 99 29 | Sertifika No: 42488

LiBeRtE
yayıncı grubu

Adres: GMK Bulvarı No: 108/16, 06570 Maltepe, Ankara

Telefon: (312) 230 87 03 | Faks: (312) 230 80 03

E-mail: info@liberte.com.tr | Web: www.liberte.com.tr | Sertifika No: 16438

Adres Yayınları® Liberte Yayın Grubu'nun tescilli bir markasıdır.

Mathieu Deflem

Mathieu Deflem Güney Karolina Üniversitesi'nde Sosyoloji Profesörüdür.

Belçika'da doğan Deflem, Leuven Katolik Üniversitesi'nde sosyoloji ve kültürel antropoloji okumuştur. İngiltere Hull Üniversitesi'nde Sosyoloji ve Antropoloji Bölümünde yüksek lisans, ABD'de Colorado Üniversitesi'nde Sosyoloji Bölümü'nde doktora çalışmalarını tamamlamıştır. Daha önce Kenyon Koleji, Purdue Üniversitesi'nde bulunan Deflem 2002'den beri Güney Karolina Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Akademik ilgi ve uzmanlık alanlarının başında hukuk sosyolojisi, sosyal kontrol, popüler kültür ve sosyoloji teorisi gelmektedir. Yayımladığı çok sayıda makale ve kitapları hakkında ayrıntılı bilgi mathieudeflem.net adresindeki kişisel sayfasında yer almaktadır.

Yazarın yayınlanmış başlıca eserleri:

Habermas, Modernity and Law (1996),

Policing World Society (2002),

Terrorism and Counter-Terrorism (2004),

Sociological Theory and Criminological Research (2006),

Sociologist in a Global Age (2007) (Ed.),

The Policing of Terrorism: Organizational and Global Perspectives (2010),

Lady Gaga and the Sociology of Fame: The Rise of a Pop Star in an Age of Celebrity (2017).

İÇİNDEKİLER

ÇEVİRİYE ÖNSÖZ.....	11
ÖZSÖZ	13
GİRİŞ	18
Hukuk Sosyolojisini Değerlendirmek	19
Hukuk Sosyolojisi: Başlangıç Sınıflandırması	22
Konular ve Yapı: Genel Bir Bakış	25
Hedefler	29
BİRİNCİ KISIM: SOSYOLOJİ, TOPLUM HUKUK.....	32
1. HUKUK VE SOSYAL BİLİMLERİN YÜKSELİŞİ.....	33
Sosyal Bilimlerin Doğuşu	34
Tarihsel Materyalizm Perspektifi	39
İlk Sosyologlar	42
Sonuç	47
2. MAX WEBER: HUKUKUN RASYONELLEŞMESİNE DAİR.....	49
Yorumcu Sosyoloji	50
İdeal-Tip ve Birleşme Eğilimi	51
Toplumun Rasyonelleşmesi:	
Ekonomi, Politika ve Bürokrasi	52
Modern Hukukun Rasyonelliği	54
Weber'in Mirası	58
Sonuç	63

3. EMILE DURKHEIM’DA HUKUK VE SOSYAL DAYANIŞMA	65
Toplumun Bilimi	66
Sosyal İş Bölümü	67
Hukuk ve Toplumun Evrimi	69
Hukuk ve Haklar	70
Hukuk ve Ceza	71
Durkheim’ın Mirası	72
Sonuç	77

İKİNCİ KISIM: HUKUK SOSYOLOJİSİNİN DEĞİŞİMLERİ VE GELİŞİMİ.....80

4. HUKUKUN SOSYOLOJİK ÇALIŞMASINA YÖNELİK TEORİK DEVİNİM	81
Bilimsel İçtihadattan Hukukî Sosyolojiye:	
Doğu Avrupa Geleneği	82
Hukukta Sosyolojik Hareket:	
Avrupa Eğilimleri	91
Psikolojiden Hukuk Sosyolojisine	94
Sonuç	96
5. SOSYOLOJİK HUKUK BİLİMİNDEN HUKUK SOSYOLOJİSİNE	97
Hukukta Sosyolojik Hareket:	
Amerikan Geleneği	98
Hukuk Sosyolojisinin Yasal Kaynakları	102
Klasik Sosyolojinin Modernizasyonu:	
Talcott Parsons	105
Yapısalcı İşlevselciliğin Mirası	109
Sonuç	111
6. HUKUK SOSYOLOJİSİ VE MODERN DÜŞÜNCEDEKİ ÇELİŞKİLER.	113
Sosyolojik Çatışma Teorisi	114
Eleştirel Bir Hukuk Sosyolojisine Doğru	117
Hukuk Sosyolojisinde Normatiflik:	
Hukuk Bilimsel Sosyoloji	120
Normatifliğin Kovulması: Saf Sosyoloji	123
Hukuk Sosyolojisinde Mikro-Teorik Yaklaşımlar	125
Hukuk Sosyolojisinde Davranışçı Yaklaşımlar	129
Sonuç	131

ÜÇÜNCÜ KISIM: HUKUKUN SOSYOLOJİK BOYUTLARI...134

7. HUKUK VE EKONOMİ: PİYASA DÜZENLEMESİ.	135
Kurumsalcılığın Çeşitleri	136
Hukuk ve Organizasyonlar:	
Hukuk ve Ekonomilerin Ötesi	138
İşletme Düzenlemesi	140
Kurumsal Yasallık	143
Refah Hukukunun Politik Ekonomisi	145
Sonuç	147
8. HUKUK VE POLİTİKA: DEMOKRATİK HUKUKUN İŞLEVİ.	149
Yasallık ve Meşruluk Arasında Hukuk:	
Söylem Teorisi	150
Politika ve Ahlâkın Ötesinde Hukuk:	
Kendi Kendini Oluşturma	153
Demokrasi ve Hukuk: Teorik Çeşitlilikler	155
Hukukun Demokratik Eksiklikleri	156
Sonuç	162
9. HUKUK VE ENTEGRASYON: HUKUK MESLEĞİ.	165
Meslek Olarak Hukuk	166
Hukuk Mesleğinin Dönüşümü	169
Hukuk Biliminin Çeşitlenmesi:	
Eleştirel Hukuk Çalışmaları	173
Hukuk Mesleğinin İncelenmesi:	
Cinsiyet Eşitsizliği Meselesi	175
Sonuç	177
10. HUKUK VE KÜLTÜR: NORMLARDAKİ DEĞERLERİ DENGелеMEK . .	179
Değerler ve Normlar: Durkheim'dan Habermas'a	180
Postmodernizm ve Teorideki Yapı-Bozum	182
Hukukta Postmodernizm ve Yapı-Bozum	185
Yasal Eşitsizlikler: Sınıf, Cinsiyet, Irk ve Etnisite	188
Özneye ve Bedene Dair Yasalar:	
Yakınlık ve Sağlık Düzenlemesi	194
Sonuç	198

DÖRDÜNCÜ KISIM: HUKUKA ÖZGÜ PROBLEMLER.....	202
11. SOSYAL KONTROL: HUKUKUN ZORLAYICILIĞI.....	203
Sosyal Kontrol Konsepti	204
Disiplin ve Yönetimsellik	206
Polis ve Polisleşme	209
Gözetleme Teknolojileri	212
Cezalandırma Süreci	214
Sonuç	219
12. HUKUKUN KÜRESELLEŞMESİ.....	203
Hukuku Teorileştirme ve Küreselleşme	222
Küresel Yasallık:	
Hukuk Yapıcılıktan Hukuk Konuşmasına	225
Küresel Kontrol:	
Küresel Polisleşmenin Dinamikleri	232
Sonuç	235
SONUÇ: HUKUK SOSYOLOJİSİNİN GÖRÜNÜMLERİ.....	238
Hukuk Sosyolojisi Kültürleri	240
Hukuk Sosyolojisinin Sınırları	242
KAYNAKLAR.....	245
DİZİN.....	293

ÇEVİRİYE ÖNSÖZ

YASALARIN VE HUKUK SİSTEMİNİN İNSANLARIN TUTUM, DAVRANIŞ VE alışkanlıkları üzerinde nasıl ve ne ölçüde etkili olduğu sosyolojinin başlıca meselelerinden biridir. Sosyoloji, kuruluşundan itibaren, kadim *düzen problemi*yle ilgilenmiştir. Dinî kurumların ve geleneğin sağladığı *düzenin* yerine dünyevî ilgi, çıkar ve ilkeler ile biçimlenen yeni bir düzenin tesis edilmesine yönelik gerçekleştirilen bilimsel ve düşünsel atılımlarda önemli rol oynayan sosyoloji, insanların gerek devletle gerekse birbirleriyle ilişkilerini düzenleyen hukukla yakından ilgilenmiştir. Zira ideal bir düzenin tesis edilebilmesi için insanların mevcut yasal uygulamalardan ne şekilde etkilendiklerinin ortaya çıkarılması zaruridir. Bu sayede hukuk sistemiyle insanlar arasındaki etkileşimin yapısına dair edinilen bilgiler *düzenin* tesisinde kullanılabilir.

Sosyoloji alanında önemli bir yer tutan hukuk sosyolojisi çalışmalarına dair Türkçedeki kaynakların son derece sınırlı olması üzüntü vericidir. Hukuk sosyolojisi sahasında gerçekleştirilen çalışmaların bir dökümünün dahi Türkçede mevcut olmaması dikkat çekici bir eksikliklerdir. Hâlbuki çağdaş bir politik sistemin tesis edilebilmesi için hukuk sistemiyle insanlar arasındaki etkileşimin yerel nitelikleri hakkında kapsamlı bir kavrayışın geliştirilmesi zaruridir. Aksi halde yasama ve yürütme faaliyetlerinin nasıl bir biçimde gerçekleştirilmesi gerektiğine dair nitelikli bir yaklaşım geliştirmek mümkün değildir. Bu da insanların tutum ve davranışları üzerinde ne şekilde etkili olacağı öngörülemeyen yasaların çıkarılmasına neden olur. Bu durumda yasaların işlevsellikleri deneme-yanılma yoluyla keşfedilmeye çalışılır ki bunun toplumsal, politik ve ekonomik sonuçlarının bedeli ağır olabi-

lir. Dolayısıyla Türkçede gerçekleştirilecek hukuk sosyolojisi çalışmalarına çeşitli kaynaklar kazandırmak gerekmektedir.

Elinizdeki kitap hukuk sosyolojisi alanında kaleme alınmış en kapsamlı eserlerden biridir. Kitabın yazarı Mathieu Deflem, hukuk sosyolojisi alanında yapmış olduğu çalışmalarla öne çıkmış bir akademisyendir. Kitap gerek sosyoloji bölümleri, gerekse hukuk fakülteleri için kullanışlı bir kaynak olma işlevini yerine getirebilecek nitelikleri haizdir. Zira kitap bir yandan hukuk sosyolojisinin gelişim sürecini ve problemlerini izah ederken, diğer yandan güncel meselelere dair çeşitli kavrayışlar ortaya koymaktadır. Kitabın özellikle son bölümünde, hukuka dair çağdaş meseleler yoğun bir biçimde tartışılmaktadır. Dolayısıyla bu kitap hukuk sosyolojisinin tarihsel gelişimine dair bir çalışma olmanın ötesindedir. Kitaptaki kavrayışların diğer bilim sahalarındaki eksiklerin kapatılmasına yardımcı olması da muhtemeldir. Örneğin bu kitap, medyaya dair hukuki düzenlemelerin izleyicilerin ve habercilerin tutum ve davranışlarını nasıl etkilediği hakkında çalışacak iletişim bilimciler için de kullanışlı bir eserdir.

Kitabın çevirisinde sosyolojinin kavramlarıyla hukukun kavramlarının uyumlu hale getirilmesine dikkat edildi. Birbirinden farklı gelişim süreçleri olan iki bilim sahasına ait kavramların uyumlulaştırılması kimi zaman Türkçe'nin sınırlarının zorlanmasına neden oldu. Ancak dilin statik bir yapı arz etmediği, fakat dinamik nitelikleri haiz olduğunun bilinciyle kavramsal zenginleşmeyi sağlamak adına Türkçe'nin sınırlarının olabildiğince zorlanması gerekmektedir. Bir dilde belirli bir alana dair kavramların çokluğu, dilin ait olduğu kültür hakkında önemli veriler sağlar. Hukukun insanlar arasındaki ilişkilerin biçimlenmesinde başlıca etken haline geldiği çağımızda, hukuka dair kavramların zenginleşmesi toplumsal gelişim seviyesinin arttırılabilmesi için son derece önemlidir. Bunun için bu çeviriyle Türkçedeki hukuk sosyolojisi terminolojisinin geliştirilmesi de amaçlanmıştır.

Hukukun önemine dair bir toplumsal bilincin gelişimine katkı sağlamak adına gerçekleştirilen bu çevirinin, bundan sonra hukuk sosyolojisi alanında çalışacak öğrenci ve akademisyenlere yardımcı olacağını umuyoruz.

Doç. Dr. Devrim Ökkan
Doç. Dr. Yücel Karadağ

ÖZSÖZ

BU KİTAP, MODERN VE GÜNCEL SOSYOLOJİ SAHASINDA SOSYOLOJİ KLASİK-leri ile bu klasiklerin sonraki gelişimlerinden hareketle, başlangıçtaki kurulanışından itibaren hukuk sosyolojisi uzmanlığında gerçekleştirilen başlıca başarıların tartışılmasına dayanarak hukuk sosyolojisinin görünümüne odaklanmış teorik olarak yönlendirilen bir araştırma sunmaktadır. Bu kitapta, sosyoloji tarihinin oluşumu boyunca olduğu kadar Max Weber ve Emile Durkheim'ın çalışmalarındaki klasik katkılardan beri irdelenmiş olan sosyoloji disiplininin merkezî klasik soruları tarafından yönlendirilen bir hukuk sosyolojisi modeli önerilmektedir. Dolayısıyla, bu tartışma, ayrıca seçilmiş ampirik meselelerin çeşitliliğini irdeler. Zira bu meseleler, toplumda hukukun rolünün ve konumunun ne olduğu hakkındaki kavrayışımıza katkı sunmuş hukuka dair sosyolojik araştırmaların verimli bir irdelemesidirler.

Hukuk sosyolojisinin sistematiklerini ve tarihini, başlangıcından günümüze kadar sistemli incelemeyi faaliyet sahası olarak belirleyen bu kitap, haddini aşmış olabilir. Fakat bu kitabın hedefleri kesindir: sosyologların incelediği hukukla bağlantılı fenomenlerin yanı sıra hukukun süreç ve yapılarındaki tarzların değerini de ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu kitapta sunulan materyaller, hukukun küreselleşmesi ve uygulaması arasındaki etkileşimden neşet eden seçilmiş problemlerine ve sosyal yapı, kültür, politika ve ekonomiyi de içeren önemli sosyal kurumlarla ilişkisinde hukukun konum ve işlevine dair hukuk sosyolojisindeki modern ve çağdaş teorik perspektiflerle klasik katkıları da içeren teorik ve tematik tartışmaları sunmaktadır. Bu kitabın yazımı sürecinde sosyolojik problemlerle bağlantılı olduğu kadar entelektüel açıdan da ilgi çekici olmasına çalışıldı. Ayrıca

her bir teorik bölümün, her bir tematik bölüm teorik bilgiyle düzenlenirken, hukukun bağlantılı tematik yönlerini de içermesini sağlamak amaçlandı. Somut bir sosyo-tarihsel düzlemin bağlamına uyarlanmış bir teorinin gerekliliği, en az teorik açıdan anlamlı modellere dayalı olarak biçimlenmiş törel problemler ve araştırma bulguları kadar barizdir. Tıpkı bunun gibi, bu kitap, sosyo-tarihsel koşulların çeşitliliğinde hukukun çoklu bileşenlerini ve toplumda hukukun dinamikleri ile sosyolojik açıdan bağlantılı modellerini gözler önüne sererken, hukuk sosyolojisi hakkında bilgilendirici olmayı amaçlamaktadır.

Bu kitabın en başından itibaren gayesinin ne olduğunu açıklığa kavuşturmak isterim. İlk olarak her şeyden önemlisi, bu kitap öğrenciler ve bilim insanları için bir başvuru kaynağı olmak suretiyle uzmanlık sahalarındaki başlıca gelişmeler hakkında tartışma ve inceleme ihtiyaçlarını gidermeyi amaçlamaktadır. Hukuk sosyolojisi gelişmekte olan ve son derece popüler bir sahadır. Yaygın bir biçimde lisans ve lisansüstü eğitimin yanı sıra yüksek lisans ve doktora dereceleri için hazırlanan seminerlerde de öğretilmektedir. Her ne kadar, bu kitap, sadece sosyoloji araştırmasındaki özel bir sahada öğrenim gören öğrencilere yönelik hazırlanmış bir ders kitabı olmasa da yine de üniversite düzeyinde hukuk sosyolojisi öğretiminde kullanışlı olmasını özellikle umut etmekteyim. Bu kitap, özellikle hukuk sosyolojisinde eğitim verirken, bir kitabın onların yerine eğitim vermesine bel bağlamaktan ziyade, bir kitabı kullanarak ders vermek suretiyle öğrencilere öğrenme deneyimini aktif olarak yaşatmak isteyen eğitimciler tarafından kullanılabilir. Zamanla kitaba ilgi gösterildikçe bu eğitimsel gaye, bu kitabın karşılaştırmalı veya daha seçici bir eğilimde kullanılmasıyla gerçekleştirilebilir.¹

Günümüzde hukuk sosyolojisi, tözel temaların çokluğunda gerçekleştirilen araştırmaların ve teorik perspektiflerin engin çeşitliliğini kaplayan dikkate değer miktardaki kıymetli katkıları bir araya getirebilecek bir olgunluk seviyesine erişmiş bulunmaktadır. Bu kitap, hukuk sosyolojisinin gelişim sürecinde başarıyla elde edilen bu olgunluk seviyesini yakalamaya çalışmaktadır. Ancak tartışmalar, ister istemez, kaçınılmaz bir biçimde, seçici olmanın yanında, yazarın diğer bağlantılı nedenlerle ilişkili arka planından ve entelektüel geçmişinden etkilenmiştir. Bu kitabın faaliyet sahası, her hâlükârda, hukuk sosyolojisinin önemli bulgu ve dönüşümlerini konumlandırmak ve tanıtmak için yeterince kapsamlı olmalıdır. Bunun için gerekli diğer unsurlar, daha sonra, bilimsel literatüre dair ek okumalara dayanarak incelenebilmelidir. Ayrıca, bu kitapta erişmek için çabaladığım bilimsel seviye, bu gayelere olanak sağlamalıdır. Öğrencilerimiz için ortaya çıkabilecek en zarar verici durum, entelektüel açıdan uzmanca sunulması gereken disiplinimizi onlar için sergileyememek olur. Elbette ki bu kitapta, bu amaçları gerçekleştirip gerçekleştiremediğime dair kararı okuyuculara bırakmak zorundayım.

1 Bu kitaba eşlik eden bir web-sitesi, hukuk sosyolojisine dair çeşitli eğitsel araştırma materyallerini içerecek biçimde düzenlenmiş bulunmaktadır: <https://deflem.blogspot.com/2008/01/socoflaw.html>.

Bu kitabın orijinal taslağının yazılmasından beri geçen üç yılda, çok sayıda entelektüel ve diğer alanlarda yardımları dokunan arkadaşlarım oldu. Her şeyden önce, bu çalışmanın tamamlanma sürecinde sadece yardımcı olmakla sınırlı kalmayacak tarzda yardımcı olan Güney Karolina Üniversitesi'ndeki asistanlarıma teşekkür etmek isterim. Kyle Irwin, bu kitabın hazırlanabilmesi için ikna edici bir biçimde ustalıklı işlenerek hazırlanması gereken taslağın oluşturulma sürecindeki projenin ilk aşamalarından itibaren yardımcı olan kişiydi. Akabinde, Lisa Dilks, kitabın tüm yazım sürecinde benimle birlikte çalıştı ve geribildirim ve destek sağlamanın yanında özellikle bağlantılı literatürün temininde yardımcı oldu. Shannon McDonough, kitabın taslaklarını okudu ve bana kimi zaman bitemeyecekmiş gibi görünen, çoğu zaman şüphesiz ki sıkıcı olan, taslakların çeşitli bölümlerini defalarca incelemeyi veya ilave literatürü araştırmayı sebatla yerine getirdi. Asistanlarıma, enerji ve fedakârlıklarından dolayı, büyük bir nezaketle teşekkür ederim.

Araştırma desteği sağlayabilmek konusunda kolaylıklar sağlamanın yanı sıra, Güneyli yaşam tarzından kaynaklanan sıcaklık ve konforlu kurumsal yapısından dolayı da Güney Karolina Üniversitesi'ne teşekkür ederim. Kötü olduğuna seyreklece tanıklık ettiğim ve ferah ofisimin penceresinden sıklıkla deneyimlediğim güneyin güzel iklimi, çalışmamı tamamlama sürecimde her zaman olduğunda daha yararlı oldu. Ayrıca, Güney Karolina Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'ndeki meslektaşlarıma huzur içinde kitabımı yazabilmem için gerekli ortamı sağladıkları için teşekkür ederim. Meslektaşlarımdan, bilimsel etkinliğime dair, yıllık etkinliklerde imzasız bir biçimde edinme imkânım olan, son derece somut geribildirimlerden ve meslektaş dayanışması son derece güçlü ve motive edici ruhundan, önemli teşvikler elde ettim. Bölümdeki çoğu sohbetime katılımları ve dinleme yetenekleri için Patrick Nolan ve Paul Higgins'e özel olarak teşekkürlerimi sunmak isterim.

Cambridge Üniversitesi Yayınları'ndaki Carrie Cheek, John Haslam, Timothy Ryder ve diğer çalışanları, bu kitabın yayımlanma süreci boyunca gösterdikleri çalışmalardan dolayı minnettarım. Bu kitabın yazılması fikri, pek çok kitap gibi, sadece yazarından kaynaklanmadı. Bu eserin oluşumuna öncülük eden başlangıçtaki itici güç Cambridge Üniversitesi Yayınları Editör Komisyonu başkanı Sarah Caro ile sohbetlerimde gelişti. Sarah'ya bana hukuk sosyolojisine dair bir kitap yazmam konusunda ilk fikri sunduğu ve ona bir başka hukuk sosyolojisi kitabı sunmama izin verdiği için minnettarım. Sonunda ona sunduğum son halini beğenmesini umarım. Taslaklar hakkında sıklıkla eleştirel, fakat her zaman yararlı yorumları için Alan Hunt, Joachim Savelsberg ve Richard Schwartz'a minnettarım. Benzer biçimde, bu eserin gelişimine katkı sağlayan yararlı geribildirimler sunmak gibi, bu kitap ve diğerlerinin belirli bölümlerini yorumladıkları için Donald Black, Andre's Botero Bernal, Elizabeth Heger Boyle, Stacy Burns, Maureen Cain, David S. Clark, April Dove, Brian Gran, John Griffiths, Terence Halliday, Samantha Hauptman, Alexander Hirschfeld, Christine Horne, Fiona Kay, Pam Koch, Naomi Kolberg, John Lande, Ron Levi, Gary T. Marx, Marcus Matthews, Carmen Maye,

Wayne McIntosh, Kwai Ng, Carlos Petit, Matthew Silberman, John Skrentny, Philip Smith, William Staples, Michele Taruffo, Edward Tiryakian, Michael Welch ve Justine Wise'a teşekkür ederim

Kitabın hazırlık süreci boyunca, meslek sahasının uzmanları tarafından çevrenmem hukuk sosyolojisi hakkında çok fazla bilgi edinmemi sağladı. Hukuk sosyolojisi sahasının daha ideal bir konum edinmesi için gayret sarf eden çok sayıda kişiyle tanışma fırsatım oldu. Desteklerinden dolayı hepsine minnettarım. Bu kitabın dayandığı taslak metin, 2007 yılında New York'daki Amerikan Sosyoloji Derneği'nin yıllık toplantısında sunuldu. Blackwell Sosyoloji Ansiklopedisi, Hukuk ve Toplum Ansiklopedisi ve Küreselleşme Ansiklopedisi'nden, hukukun çeşitli yönleri ve hukukun sosyolojik olarak çalışılmasına dair kısa bir deneme yazılması için davet almak, bu kitap hakkında düşünmeme yardımcı oldu (Deflem 2007a, 2007b, 2007c). 5. Bölümün kısa bir versiyonunun İspanyolca olarak Kolombiya'da dergisi *Opinión Jurídica*'da yayımlanması için davet ettiği ve çeviri yeteneği için Andre's Botero'ya teşekkür ederim (Deflem 2006b).

Bu kitabın taslak versiyonuna dair yapıcı geribildirimleri için, Güney Karolina Üniversitesi'nde 2006 sonbaharından 2007 baharına kadar lisans ve lisansüstü seviyesinde verdiğim hukuk sosyolojisi derslerinin harikulade katılımcılarına teşekkür ederim. Genel olarak, hukuk sosyolojisi eğitimi verdiğim on yıldan uzun süredir tanıştığım çoğu öğrenciye en içten şükranlarımı sunmak isterim. Öğrencilerimin, büyük olasılıkla, öğretmenlerinden öğreneceklerinden daha fazlasını, onlardan öğrenmiş olmak fazlasıyla memnuniyet verici bir deneyimdi. Umarım eğitimde, öğretim ile öğrenim arasındaki diyalogu umut edip güvenmeye devam ederiz. Son olarak, geçen birkaç yılda, isteyerek ya da istemeyerek de olsa bana destek olan herkese teşekkür ederim. Aydınlanmayı görmek için yaşayalım.

GİRİŞ

SOSYOLOJİ, TOPLUM
HUKUK

“Hukuk”, “yasal düzen”, veya “yasal önerme”ye (Rechtssatz) dair konuştuğumuzda, yasal ile bakış açısının sosyolojik nitelikleri arasındaki ayrıma büyük dikkat gösterilmelidir.

–Max Weber (1922c: 1)

Hukuk ve topluma dair konuşurken, belki de hukukun bizzat kendisinin toplumun bir parçası olduğunu unutmaktayız.

– Lon L. Fuller (1968: 57)

HUKUK SOSYOLOJİSİNİ DEĞERLENDİRMEK

Hukuk sosyolojisi uzmanlığı meselesinde, sosyoloji disiplinin ilk kurucularından doğrudan yayılan bir tarih mevcut olmadığından dolayı, hukuk sosyolojisinin gelişiminin basitçe sosyoloji klasiklerinden beri devam etmekte olduğu söylenemez. Her ne kadar sosyolojinin klasik kurucuları hukukla, kendi kişisel teorik perspektiflerinden, yakından meşgul olsalar da, çalışmaları bugün bizim bildiğimiz anlamda hukuk sosyolojisi için bir başlangıç sunmamıştır. Özellikle Avrupa’da, yirminci yüzyılın ilk yarısının erken dönemlerinde hukuka dair ayrı bir sosyolojik yaklaşım geliştirme arayışında olan bilim insanları mevcut olsa da özellikle Birleşik Devletler’de İkinci Dünya Savaşı’ndan sonraki ilk yıllarda ortaya çıkan ve hukuktaki sosyolojik hareket olarak adlandırılan eğilim, esas itibarıyla daha az pratik içerecek bir biçimde, yasalara dair çalışma eğilimindeki hukukçuların avukatlık uygulamalarının bir ürünüdür. Bu çerçevede çalışan araştırmacılar sosyal bilimle zenginleştirilmiş yasa biliminin diğer perspektiflerini ve sosyolojik bir içtihat geleneğini kurmak istiyorlardı. Bu sayede prosedürel hukuk bakışları ve sosyal olayların tözel üzerindeki etkilerinden ziyade, hukukun toplum üzerindeki etkisiyle ilgilendiklerini vurgulamak istiyorlardı. Böylesi yasal düşünce formlarının katkısı, bilimsel olarak, yasa eğitiminin sınırlarından hukukun sosyal bağlarına yönelik bir ilgiye yol açmasına rağmen, sosyolojideki ve diğer sosyal bilimlerdeki sistematik temellendirilmesi henüz görünür değildir. Sosyoloji klasiklerinde geliştirildiği gibi

hukukun sosyolojik olarak ele alınmasına geri dönen bir sonraki sosyolog kuşağı ortaya çıkıncaya kadar, sosyolojik içtihat ve yasa biliminin ilgili standartları sosyoloji disiplininde hukuk çalışmalarında bir uzmanlığın gelişebilmesi için bir olanağın ortaya çıkmasını sağlamıştı. Özellikle 1960'lı yıllar boyunca, sosyologlar kendi orijinal disiplinlerinin bakış açısından ciddi bir biçimde geliştirilen bir hukuk çalışmasıyla yeniden ilgilendiler. Modern hukuk sosyolojisi, sadece sosyal ortamların çoğulluğundaki hukuk mekanizmaları ve şablonlarını ortaya çıkarmak için sosyolojik bilginin uygulamalarını geliştirmekle kalmamıştır. Ayrıca diğer sosyal bilimlerin hukuk çalışmalarına dair kendi yaklaşımlarını geliştirmelerine ve çeşitli sosyal bilim perspektiflerinin, şuanda dünyanın çoğu yerinde popülerlik kazanmış sosyal ve hukuk geleneğinin bayrağı altında bir araya getirilmesine de katkı sağlamıştır.

Son birkaç on yılda, hukuk ve toplum hareketinin göreceli başarısı, bilimsel ve kurumsal kazanımlarına rağmen, bir kısım umulmadık sonuçlarla neticelendi. Bunlardan en dikkate değer olanı, diğer sosyal bilimciler hukuk çalışmalarına dair kendi iddialarını kesin bir biçimde belirtirken, nadiren birbiriyle uyumlu olan hukuka dair sosyolojik çalışmalarındaki farklılık yoksunluğudur. Bu gelişme hukuk sosyolojisinin, sadece, muhtemelen eşit seviyede yer alan hukukla ilgili diğer sosyal bilimlerinden biri haline gelmesini sağlamakla kalmadı, ayrıca kurumsal ve entelektüel olarak sosyoloji disiplininde yer almayan diğer sahalarda da hukuk sosyolojisinin benimsenmesine yol açtı. İlaveten, hukukun ve sosyal hareketin başarısı ve hukuk sosyolojisiyle eşgüdümlü hale gelmesi, uzmanlık sahasının, diğer uzmanlıklarda da gözlemlendiği gibi, disiplinin bölümlere ayrılmasında vuku bularak, kendi disiplininin temel yapısından ayrılmasına ve marjinalleşmesine neden oldu (Horowitz 1993). Netice olarak durum, hukuk sosyolojisinin, kimi istisnai durumlara karşın, sosyolojide olduğu kadar “sosyo-yasal” (sociolegal) çalışmalardaki ayrık konumunu kaybetmesiyle noktalandı. Yine de, bu kitap hukuk sosyolojisinin disiplinler ve interdisipliner duruşunun yeniden ele alınması için kendine has özelliklerinin ortaya çıkarılmasında hukuk sosyolojisinin konumunun, ne sosyo-yasal çalışmaların daha geniş bir sahanın parçasını düzenlediğini, ne de hukuk sosyolojisinin disiplinindeki üstün özellikli olduğu iddiasıyla, diğer sosyal bilimlerden daha üstün olduğunu savunmamaktadır. Bunun yerine, bu kitapta savunmak istediğim iddia, hukuk çalışmalarına özel katkıda bulunulmasının sosyolojik olduğu ve bu nedenle, hukuk sosyolojisi uzmanlığının sosyolojideki diğer uzmanlıklar arasında olduğu kadar, sosyo-yasal çalışmalardaki diğer disiplinler yaklaşımlar arasında da yer edinmeyi hak ettiği dir.¹

1 Hukuk sosyolojisini bir uzmanlık sahası olarak anlamak, bu kitap boyunca gösterileceği gibi, hukuk sosyolojisinin tarihsel ve entelektüel gelişiminden dolayı, tek biçimli olmaktan uzaktır. Hukuk sosyolojisi ve yasa bilimleri arasındaki gerçek ve arzu edilen ilişkilere dair alternatif yaklaşımlar için bakınız Banakar ve Travers (2002); Comack (2006); Cotterrell (1983, 1986, 1992); Dingwall (2007); Evan (1992); Ferrari (1989); Griffiths (2006); Guibentif (2002); Kazimirchuk (1980); MacDonald (2002b); Posner (1995); Rottleuthner (1994); Scheppele (1994); Schwartz (1978); Simon ve Lynch (1989); Travers (1993).

Hukuk sosyolojisi, gerek disiplinler bir uzmanlık olarak hukuk sosyolojisinin sınırlarını çizmek, gerekse interdisipliner hukuk ve sosyal sahadaki yerini korumak için, ilk olarak sosyolojideki başlıca kuruluş standartlarıyla değerlendirilmelidir. Hukuk sosyolojisi mutlaka ve daima bir sosyolojidir. Bu temel kavrayışla, bu kitap hukuk sosyolojisine disiplinler odaklanmayı keşfetmek için, onun tözel uygulamaları ve teorik yönelimleri tartışılarak yazılmıştır. Teorik çoğulluk ve tözel konumlandırma, hukuk sosyolojisinde, bir uzmanlığı disiplinlerdeki diğerlerinden ayıran özel niteliğin ne olduğunun ortaya çıkarılmasında bir yol gösterici olarak değerlendirilebilir. Hukuk sosyolojisi her zaman sosyal bilimlerde hukuk çalışmalarına dair diğer yaklaşımlarla ilişkili ve uyumlu olmalıdır. Bu hedefler en az iki sebepten ötürü önemsiz olmaktan son derece uzaktır.

İlk olarak, sosyolojide, hukuk sosyolojisi, sadece katkılarının niteliğinden dolayı değil, fakat alınması ve statüsünün terimlerinde de, çeşitli açılardan henüz gelişmekte olan bir uzmanlık sahasıdır. Sosyolojide hukuka yönelik ilginin görece eksikliği, örneğin, açıkça Amerikan Sosyoloji Derneği'nde hukuk sosyolojisinin en son kurumsallaşmış bölüm olmasından anlaşılabilir. Gerçekten de Hukuk Sosyolojisi bir uzmanlık bölümü olarak ancak 1993'te kurulmuştur. Elbette ki, uluslararası alandaki durumlar çeşitlilik gösterebilir. Örneğin, Polonya Hukuk Sosyolojisi Bölümü 1962'de kurulmuştur, aynı yıl "Uluslararası Sosyolojik Cemiyet"te Hukuk Sosyolojisine dair Araştırma Komitesi oluşturulmuştur.² Lakin hukuk sosyologlarının, sosyolojinin diğer sahalarda çalışan akademisyenlere yönelik olarak, kendi çalışmalarının sosyoloji disiplinine büyük oranda ait olduğuna dair kanıtlar ortaya koymak zorunda oldukları açıktır.

İkincisi, hukuk sosyolojisinin hukuk ve sosyal sahadaki disiplinden uzaklaşarak geri çekilmesi, sosyolojik hukuk perspektifleri ve (sosyo-) yasal bilim arasında mevcut olması gereken ilişkinin ne olduğu ve sosyolojinin hukuk analizini önemseyerek neyi tamamlayacağına düzgün anlaşılabilmesine zarar vermiştir (bkz. Savelsberg 2002). Hukuk sosyolojisinin rolü ve uygun konumuyla ilgili yanlış anlaşılmalarda diğer araştırma sahalardaki sosyologlar tarafından algılanışını son derece olumsuz bir biçimde etkilemiştir. Kuşkusuz bu gelişme için nedenler çok sayıdadır ve ayrıca görece isteksizlik veya yetersizlikle bağlantılı olarak hukuk sosyologları bir bölümünün sosyal ve hukuk hareketinin çekimine direnmesi, kısmen, sadece kimi entelektüel kaygılar ile değil fakat hukuk fakültelerindeki çalışmanın görece cazip olmasıyla meydana gelmiştir. Bu gerçekler ışığında, bu çalışmanın hedefleri son derece belirgindir. Bu kitap esas itibarıyla hukuka dair çalışan bağlantılı diğer disiplinlerden perspektifler için, özgün bir biçimde, kullanışlı bir yaklaşım sunarak hukuk sosyolojisinin konumunu yeniden düzenlemek amacıyla yönelik olarak hazırlanmıştır. Hukuk sosyolojisinin teorik ve ampirik alanlardaki son derece önemli başarılarının analizi bu hedefi yerine getirebilir.

2 Hukuk sosyolojisinin ulusal kültürlerdeki gelişme patikası ilerideki sonuç bölümünde tartışılmaktadır.

HUKUK SOSYOLOJİSİ: BAŞLANGIÇ SINIFLANDIRMASI

Hukuk sosyolojisinin, başlıca teorik ve tözel başarılarına dair gerçekleştirilebilecek bir analizden önce, sosyolojik uzmanlığın kurumsal ve entelektüel bağlamında çerçevesi ve sınırlandırılması gerekir. Kullanışlı ilk uzmanlaşma Max Weber'in çalışmasına dayanarak ortaya koyulabilir. Alman sosyolojik düşüncesinin en nitelikli geleneğine ait olan Weber, hem sosyolojinin diğer disiplinler arasındaki rolünü netleştirmiş, hem de hukuk sosyolojisini konumunu hukuk hakkındaki diğer bilgi sistemleriyle ilişkilendirerek uygun bir biçimde ayrıntılarıyla belirginleştirmiştir. Özellikle, Anthony Kronman (1983: 8-14) tarafından Weber'in (1907) çalışmasına dayanarak açıklanan aşağıdaki tipoloji, hukuk çalışmaları hakkında başlıca üç ayrı yaklaşımın birbirlerinden ayırt edilebileceğini belirtmektedir. İlk olarak, hukukun kendi özgün terimlerinde hukuku çalışan hukuk çalışmalarının dahili perspektifleri, hukukun kendisine dair çalışmalarının bir parçasıdır. Bu çalışmalar hukuka entelektüel bir zemin ve pratik eğitim sağlamak suretiyle, hukukun dahili tutarlılığına katkı sağlamayı amaçlar. Yasa biliminin ya da içtihadın gelişimi uzmanlaşmış verimli bir bilgi yapısında karşılığını bulur.³ İkincisi, hukukun yasa merkezli perspektifini aşarak geliştirilen hukuka dair ahlâkî ve felsefi perspektifler, hukukun nihai temellendirmesi için normatif merkezli inceleme arayışıyla bağlantılıdır. Bunun için, hukuku, ahlâkî prensiplere dayanarak ve hukukun verili koşullarını eleştirerek, buldukları normatif standartlarla ilişkilendirerek geliştirmeye çalışırlar. Hukuk felsefesi, hukuk hakkında böylesi evrim merkezli düşünce modellerini sağlar. Üçüncüsü ise hukukun var olan sistemlerinin niteliklerini irdelemek için ampirik hukuk çalışmaları tarafından teorik bir yöntemle yönlendirilen haricî hukuk perspektifleridir. Bu perspektifler gelişme ve devlet, nedenler ve sonuçlar ile kurumların hedef ve işlevleri ve hukuk pratiklerini içeren ilgilere sahiptir. Hukukun niteliklerini irdelemek amacıyla olduklarından dolayı, haricî perspektifler analiz yönelimli bir nitelik arz ederler. Bu tarz analizlerin, sorulabilecek muhtemel soruların türünü belirlemek için, disiplinler aktivitenin çerçevesiyle sınırlandırılmalarına ihtiyaç duyulur. Bu yüzden, kendi ilgili boyutlarından bir tanesinin terimlerinde hukuku tarihsel, kültürel, politik, ekonomik ve sosyal açılardan inceleyen çeşitli sosyal bilimler, birbirlerinden ayırt edilebilirler.

Hukuk çalışmalarında dahilî (verimlilik odaklı), ahlâkî (evrimsel odaklı) ve haricî (analiz odaklı) perspektifler arasında yapılan ideal-tipsel ayırım, aralarında hiçbir ilişki olmadığı manasına gelmez. Örneğin, hukuka dair analiz odaklı perspektifler ahlâkî perspektiflerin hukuk hakkında geliştirebileceği ve geliştirdiği düşüncelere dair, sosyal bilimcilerin sıklıkla ummadığı bir biçimde, bilgi temin eder-

3 İçtihat terimi kararlara dayalı bir biçimde tesis edilen hukuk yapısı ve mahkemelerdeki yasal karar alma faaliyetleri kadar dahilî hukuk çalışmalarına (ya da yasa bilimi) işaret eder. Aksi belirtilmediği koşullarda, içtihat terimi bu kitapta hukuk veya yasa hakkında dahilî bilim manasında kullanılmaktadır.

ler. Hukuka dair dahili perspektifler ise, her ne kadar analiz için tözel olamayacak teknik hukuk bilgisi sunuyor olsa da analiz konusu olabilecek bilgileri sağlamakta kullanışlı olabilmektedir. Ayrıca, hukuku ele alan çeşitli disiplinler arasındaki ilişkiler, beşeri bilimler, sosyal ve davranış bilimlerinden çeşitli perspektiflerin karşılıklı bir biçimde birbirlerini zenginleştirmelerine katkı sağlamış olabilir. Üstelik haricî boyutta konumlanmış bir sosyolojik yaklaşım, sosyolojik teorileştirmenin çoğulcu doğasına ait bir görünümle açıklığa kavuşturulmalıdır.

Hukuk sosyolojisinin konusuna geri dönülecek olursa, hukuk hakkında konuştuğumuzda mevzu bahis ettiğimiz nedir? Hukukun tanımı sosyolojideki çeşitli teorik gelenekler arasında bir tartışma zemini sağlasa da, minimal strateji olarak “sosyal pratiklerle ilişkili” veya “kuralların pratik kategorileri” biçimindeki hukukun sosyolojik tasarımı takip edilebilir. Hukuk, belirli bir teorik perspektifin çerçevesinde tam manasıyla anlaşılabilirken, sosyoloji komünitesindeki hukuk tanımları son derece çeşitlilik arz edebilir, kısıtlanabilir veya genişletilebilir. Lakin pratiklerin ve kuralların odağı en azından zımnî olarak hep sunulacaktır. Hukukun bu ikili kavranışı, Emile Durkheim’in (1895) sosyal gerçekler perspektifini maddî ve maddî olmayan (ideal veya kültürel) koşullar ve durumlarının her ikisini de içerecek biçimde bir araya getirir. Buradaki analitik ayırım analizi sınırlamaktan daha çok geliştirerek bu değişken bileşenlerin nasıl ilişkilendiğine dair daha kesin önermeler sağlar. Ayrıca, Durkheim’in eseri, kendisinin normatif entegrasyon teorisine dayalı olarak, faydalı bir biçimde belirgin hukuk pratikleri ve kurallarının itibar edinmesine öncülük eder (Durkheim 1893a, 1893b). Kurallar olarak hukuk, entegre toplum ve sosyal etkileşimleri düzenlemek için tasarlanmış kurumsallaşmış normların kompleksliğine atıfta bulunur. Hukuk pratikleri ise çeşitli şekillerde bu normlarda içerilen organizasyon, etkileşim, pozisyon ve rollerin tümüne gönderme yapar.

Doğası gereği hukukun normatif boyutu, kendi ahlâkî evrimiyle zihnen meşgul olmamalıdır. Toplumun nasıl düzenlenmesine veya sosyal etkileşimin nasıl tesis edilmesine dair birer reçete olarak normlar, her zaman ideal bir duruma atıfta bulunurlar. Ancak kurumsallaşmış normlar olarak yasal kurallar, herhangi bir idealin ötesinde yer alan fiilî bir varlığa sahiptir. Yasal normlar, sosyo-tarihsel toplumların yoğunlaşmış çerçevesinde var olurlar ve birer sade soyutlama değildirlir. Tıpkı bunun gibi, hukuk pratikleri de, kural ihlali davranışıyla hukukun meşruluğunu tanımlamak veya hukukun hükümlerinin uygulanması yoluyla hukuku doğrulamak gibi, normatif niteliklere sahiptirler. Analitik bir bakış açısından, (ideal veya kültürel) kurallar ve (maddî) pratikler olarak hukuk bilimi, her zaman hukukun fiilî boyutlarının incelenmesine yöneliktir. Hukukun ikiliği, tıpkı toplumun diğer görünüşleri gibi, fiilî boyutlarla normatif bir sorunu içerir. Hukukun bu ikiliğinden dolayı, organizasyonu ve işlevi, özellikle Weber tarafından betimlendiği üzere, farklı perspektiflerden incelenebilir. Durkheim için, hukuku, kendi ahlâkî terimlerindeki kendi öznel anlamasına ve hukukun normatif amaçlarına bağlı kalmaksızın

(bir sosyal gerçeklik olarak hukuk) fiili bir biçimde mevcut olan sosyal bir element olarak ele almak, hukuk sosyolojisi ile eş anlamlıdır.

Normlara sosyolojik olarak odaklanmak, yanlış anlaşılmaları engellemek için ilave bir açıklığa kavuşturmaya ihtiyaç duyar. Eleştirel yasa bilimci Richard Abel (1995: 1), hukuka dair çalışmasında “hukuk hakkında kurallar dışında her şeyi” ele alarak ilginç bir işleme buldu. Abel’in bu değerlendirmesi hukukun entelektüel anlamlandırılması için provakatif olabilse de, gerek hukuka dair pratiklerden ayrı kuralları da içeren bir sosyolojik analiz, gerekse kullanışlı bir hukuk kavramının düzgün bir biçimde ifade edilebilmesi için kullanışlı değildir. Oysaki yasal normların ve kuralların konularının dahili gayelerine referansta bulunularak tamamen tüketilebileceği farz edilemez. Yasal normlar, sosyal entegrasyon ve davranışları düzenlemek amacıyla açıkça ifade edilirler. Gelgelelim hukukun bu temel işlevinin hukukun fiili sonuçlarıyla örtüşmesi gerekmektedir. Normların genelde anlaşıldığı tarzıyla, tüm yasal normlar, toplumu entegre etme ve eylemleri düzenleyebilmelerine yönelik fiili kapasiteleri açısından tanımlanamazlar. Onlar sadece düzenleme ve entegrasyon işleviyle açıkça tanımlanabilirler. Dolayısıyla, hukukun sosyolojik kavranışı, kurallara dair çalışmayı ihmâl etmese de bunun yerine bir yandan yasal normların açık nesnelliği ile diğer yandan hukukun sonuçları ve fiili işlevini birbirinden ayırır. Bu sosyolojik yönelim, çeşitli bağlantılı boyutlarında hukukun sosyolojik analizini temin edebilmek amacıyla, hukukun hem ahlakî hem de dahili anlamlandırılmasıyla bağlarını koparır.

O halde, sosyolojinin resmi konusu nedir? Uzmanlık alanları bir yana bırakılacak olursa, sosyoloji, daima, toplumu incelemeye eğilimlidir. Sadece sosyoloji disiplini, kendi bilgisini kısıtlamadan tamamen toplumun bir kısım kurumsal boyutlarına yönelik olarak, topluma odaklanmayı devam ettirir (Habermas 1981a, 1981b). Dolayısıyla, hukuk sosyologları daima hukuku toplum bağlamında ele alacaklardır. Bu bakımdan, “hukuk ve toplum” tam ifadesi sosyolojik açıdan hukuku toplumun bir parçası olarak farz ettiğinden dolayı muammalıdır. Bu sebeple, yasa bilimci Lon Fuller (1968) ile aynı fikirde olan hukuk sosyologları açısından toplum ile hukuka dair konuşmak ve hukuku tıpkı diğer toplumsal kurum ve pratikler gibi sosyolojik açıklamaya ihtiyaç duyan bir toplumsal problem olarak ele almak son derece yerindedir.

Hukukun temel işlevine dair kavrayış genişletildiğinde (Sosyal entegrasyon), hukuk tıpkı ekonomi, politika ve kültür gibi diğer sosyal kuruluşlarla birlikte konumlandırılabilir. Hukuk sosyolojisine dair başat bir açıklama sunmak için sosyal kurumların hangi farklılık prensibine göre sosyolojik açıdan kesin olarak birbirlerinden ayrılacağı öncelikli değildir. Tıpkı ekonomi, siyaset ve kültür gibi bir entegrasyon kurumu olarak hukukun ayrılması açıkça Talcott Parsons’ın dört işlevsel sistem teorisi sayesinde gerçekleşmiştir (bkz. Bölüm 5). Özel bir işlevsel manada olmamakla birlikte burada kullanılan model, hukuku toplum bağlamında ve özellikle diğer sosyal kurumlarla ilişkisiyle değerlendirebilen temel bir yönelimdir.

diricidir. Böylesi analitik gayeler için çeşitli teorik perspektiflere dair tartışmalar gerçekleştirilmesini sağlayan bu model, bu kitabın III. Kısımındaki temel hukuk temalarına dair tartışmalardaki bölümlerin kısımlara ayrılmasında etkili olmuştur. Bağlantılı olarak, bu kitap ayrıca, hukuku diğer toplumsal işlev ve sosyal kurumlardan tamamen analitik amaçlarla ayırmak ve ek olarak hukukun çeşitli bileşenlerini ayırt etmek için, hukuk (ve toplum) kavramı sistemlerine dayanmaktadır. Bu bakış açısından, hukuk kurucu bileşenlerinin terimlerinde ve bunların birbirleriyle karşılıklı ilişkilerinde analiz edilebilir. Ek olarak, bu perspektif gerek statik gerekse dinamik bileşenleri diğer sosyal kurumları, hukuk sürecini ve yapıyı birbirinden ayırt etmeyi içermektedir. Bir onu meydana getiren parçaların bileşimlerini ve birbirleriyle ne şekilde bağlantılı oldukları açısından incelenebilir. Bir süreç olarak hukuk ise, hukuku hem dahili olarak kurucu bileşenlerinde hem de harici olarak hukuk ve diğer kurumlarla beraber etkileyen, süreklilik ve değişim süreçleri açısından incelenebilir.

KONULAR VE YAPI: GENEL BİR BAKIŞ

Hukuk sosyolojisinin tarih ve sistematığının tartışıldığı bu kitap, toplam on iki bölüm ve dört kısmı içermektedir. İlk iki bölüm teorik yönelimliken, diğer iki kısımdaki bölümler, esasen tematik tartışmalar sunmaktadır. Teorik olarak bu kitap, Max Weber ve Emile Durkheim çalışmalarında ele alındığı haliyle hukuk hakkında sosyolojik düşünme merkezli bir perspektiften başlamaktadır. Bu klasikler, on dokuzuncu yüzyılda hukuka dair diğer sosyal bilimlere ve sosyoloji öncesindeki perspektiflere dayandıklarından, sosyoloji kurumsallaşmadan önce hukuk hakkındaki teorik gelişmelerin son derece önemli nitelikleri de tetkik edilecektir. Ayrıca vâris, selef ve sosyoloji klasiklerinin katkılarına dayalı olan toplumda hukukun konumuna dair en temel tematik özellikler açıklanacaktır.

Birinci bölümde, sosyal bilimlerin gelişebilmesine yol açan Aydınlanma'dan beslenen hukuk sahasındaki entelektüel gelenekler tartışılacaktır. Baron de Montesquieu, Cesare Beccaria, Jeremy Bentham, Alexis de Tocqueville, Henry Maine ve Karl Marx gibi çalışmalarının bir kısmını hukuk bilimine ayıran veya hukuk biliminde daha sonraları etkili olan sosyoloji öncesi düşünürlere ilgi gösterilmiştir. Ayrıca bu bölümde, Herbert Spencer, William Graham Sumner, Georg Simmel ve Ferdinand Tönnies gibi hukuk sahasındaki çalışmaları her zaman hatırlanmayan veya hukuk sosyolojisindeki sonraki gelişmeleri etkilemekten uzak olan ilk dönem sosyolog yazarlar tartışılmıştır.

İlk dönemdeki bir kısım sosyoloji düşünürü tam mamasıyla sosyoloji klasiklerinden sayılmasalar da Max Weber ve Emile Durkheim'in sosyolojileri hukuk sosyolojisini de içerecek bir biçimde modern sosyolojinin kesin olarak kurucu unsurlarıdır. Dolayısıyla, bu kitabın bir sonraki iki kısmı sosyolojik düşüncenin bu iki üstadının etkisine ve bağlantılı çalışmalarına ayrılmıştır. Hukuk hakkındaki Weber'in iyi bilinen ve uzun tartışmaları ile çalışmalarına gösterilen ilgi göz önüne

alındığında, hukuk sosyolojisindeki Weber'in merkezi konumu açıktır. Belki de çağdaş hukuk sosyologlarınca son derece az tartışılmış olsa da Durkheim'in eseri en az Weber'inki kadar önem arz eder ve bu kitapta sosyolojik hukuk bilimi, hukuk dahil olmak üzere sosyal problemlerin anahtar özelliği etrafında, fiilî ve normatif boyutlarını içerecek biçimde yeniden değerlendirilerek konumlandırılacaktır. Weber ve Durkheim'in hukuk sosyolojilerinin değer ve geçerliliğine dair en yeni tartışmalar da bu bölümlerde bir arada ele alınacaktır.

Modern hukuk sosyolojisindeki teorik gelişmeler ele alındığında, 4. Bölüm hukuk sosyolojisine yönelik entelektüel harekete odaklanacaktır. Hukuk sosyolojisi Avrupa'da esas olarak hukuk sosyologları ve sosyolojik eğilimli hukuk düşünürleri arasında yer edinmişti. Özellikle Leon Petrazycki ve derslerinden etkilenen Nicholas Timasheff, Georges Gurvitch ve Pitirim Sorokin gibi bilim adamlarının yanı sıra, Eugen Ehrlich ve Theodor Geiger gibi diğer erken dönem Avrupalı hukuk sosyologları da bu sosyolog ve düşünürler arasındadırlar. Her ne kadar bir kısmı kariyerlerini Atlantik'in karşı kıyısına ve Avrupa'nın diğer yerlerine taşınarak sürdürmüş olsalar da bu bilim adamlarının, Avrupa kıtasından geldikleri not edilmelidir. Gelgelelim bu bilim adamlarının göçlerine rağmen, hukuk sosyolojisinin gelişimine etkileri görece sınırlı kalmıştır.

5. Bölümde tartışıldığı üzere Birleşik Devletler'de modern hukuk sosyolojisine yönelik bir diğer entelektüel menşeye gelişti. Bu entelektüel yönelim, belirgin bir biçimde, sosyolojiden ziyade yasa bilimi çalışmalarında gelişimini sürdürdü. Özellikle tanınmış Amerikalı yasa bilimci Oliver Wendell Holmes'un çalışmaları, toplumsal koşulları çevreleyen bir yansıma olarak hukuk tasarımıyla yönlendirilen içtihat okullarının sosyolojik bir yaklaşım geliştirmelerine öncülük eden bir yol açtı. Roscoe Pound'un çalışması, yeni sosyolojik içtihat bilimi hareketinde şekillenen bu gelenekten doğdu. Tıpkı bunun gibi, Karl Llewellyn'in yasa realizmi hukukun bilimsel analizinde bir artışa dönüşen bu yönelimde anlaşılabilir. Gelgelelim, Birleşik Devletler'deki hukuk sosyolojisine yönelik dönüşümdeki nihai hareket, içtihat biliminden değil, fakat doğrudan sosyolojide konumlanmış Talcott Parsons'ın yapısal işlevselciliğinden türedi. Modern dönemlerdeki sosyolojinin başlıca teorisyeni Parsons'ın çabaları Avrupa klasiklerinin kanon haline gelmelerini sağladığı gibi, hukuk bilimine odaklı ilgiyi de kapsadı. Parsons'dan doğan yasa sosyolojisi okulu ise özellikle Lon Fuller'in çalışması başta olmak üzere, içtihat bilimi ile ortak niteliklere sahiptir.

6. Bölümde, modern hukuk sosyolojisinin başlıca teorik okulları birbirinden ayrı üç çizgiye dayalı olarak incelendi. Bunlardan ilki, yapısal işlevselciliğin uzlaşmış düşünce algısına karşıt bir biçimde, hukuk sosyolojisinin uzmanlık sahasında da etkili olan, sosyolojideki teorik anlaşmazlıklarda ortaya çıktı. İkincisi, hukuk ve ahlak arasındaki özgün ilişkiden dolayı, hukuk sosyolojisindeki modern teoriler, normatif bir hukuk sosyolojisinin olanağı ve arzu edilirliliği veya bilimsel yaklaşımın bir sonucu olarak, birbirlerinden ayrıldılar. Bu tartışma, özellikle, Donald Black ta-

rafından geliştirilen saf hukuk sosyolojisi ve Philip Selznick ve Philippe Nonet'in hukuk bilimi sosyolojisi arasındaki karşıtlıkta en iyi bir biçimde gözlemlenebilir. Son olarak, üçüncüsü, yapısal işlevselciliğin makro-teorik odağının karşıtı olarak, analizlerini sosyal etkileşim düzeyinde konumlandıran çeşitli perspektiflerdir. Bu perspektifler arasında sembolik etkileşimcilik gibi eylemi anlamaya odaklanan öznelci yaklaşımların yanı sıra rasyonel tercih ve sosyal değişim teorisi de dahil olmak üzere, davranışı açıklamayı amaçlayan nesnelci yaklaşımlar da yer almaktadır. Kristalize olmuş bu üç çizgi, sonraki bölümlerde çeşitli açılardan tartışılacak olan, çağdaş hukuk sosyolojisindeki yakın zamanda gerçekleşen değişimlerdir.

Kitabın III. ve IV. Kısımları elle tutulur temalar etrafında gelişmektedir ve bu manada ampirik yönelimli olmanın yanı sıra, hukuk sosyolojisindeki araştırmalara dair tartışmaları da içermektedirler. Gelgelelim, bu kısımların her birinde, sosyolojik açıdan anlamlı biçimde elle tutulur seçilmiş meseleler teorik materyaller ile birlikte ele alınarak tartışılacaktır. I. ve II. Kısımlardaki tartışmaların özellikleri, hâlihazırda sunulduğu gibi, teorik yönelimlerin terimlerinde yeniden görünür hale gelecektir. Fakat ayrıca bu bölümler çağdaş hukuk sosyolojisindeki en son teorik gelişmelerle de ilgilidirler.

III. Kısımdaki bölümler, sosyologların, toplumun diğer kurumlarıyla bağlantısında hukuku nasıl incelediklerini ele almaktadır. Bu bölümde, özellikle ekonomi, yönetim şekli ve kültür başta olmak üzere, hukukun işlevi sosyal entegrasyonun koşullarında (veya hukukun kendi kendisiyle bağlantısında) incelenmektedir. Hukuk ve ekonomi arasındaki bağlantı açısından, ilgi, özellikle piyasa toplumları bağlamında, ekonomik ve yasal hayatın karşılıklı bağımlılığına dair sosyolojik araştırmalara yönelmektedir. Bu karşılıklı bağlantıya işaret eden farklı teorik perspektifler arasında yer alan organizasyonlara dair yeni-kurumsalcı perspektifler, legal düzenlemelere yönelik organizasyonel uygulamalara dair yaklaşımlardan hareketle sürdürülmüş araştırmalar ışığında tartışılacaktır. Teorik bir biçimde yapılandırılan yeni kurumsalcılık, refah devletinin gelişimine yönelik olarak uyarlanacak bir hukuksallaştırma modelidir.

Hukuk ve yönetim şekli arasındaki bağlantı, kanunlaştırma işlevinden dolayı modern toplumlarda detaylandırılmış bir konudur. 8. Bölüm, bu bağlantıyı özellikle, demokrasi ve hukuka dayalı bir biçimde farklılaşan teorik perspektiflerin terimlerinde tartışacaktır. Ayrıca bu bağlantı, bilimsel bir hukuk sosyolojisinin imkânları için çeşitli çıkarımlarını da içerecek biçimde, Jürgen Habermas and Niklas Luhmann'ın teorileri arasındaki tartışmalara dayalı olarak incelenecektir. Sosyal düşüncenin bu çağdaş düşünürlerine ait çalışmalar, hukuk ve demokrasi arasındaki bağlantıya dair ampirik çalışmaları gözden geçirmek için rehberlik edecek, hukuk hakkındaki kendi teorilerinin terimlerinde karşılaştırılacaklardır. Bunun yanı sıra, seçme hakkından feragat etmek de dahil olmak üzere, anlaşmazlık çözümlerindeki prosedürel adaletin ve bir şeyin suç sayılmasının yasallaştırılmasıyla gerçekleşen demokrasi açığı ele alınacaktır.

Avukatlık etkinliğine ayrılan bölüm, hukukun bütüncül işlevinin önemli özelliğiyle ilişkili sosyoloji çalışmaları aydınlatmayı amaçlayacaktır. Avukatlık etkinliğine dair sosyoloji ise, bilhassa, hukukun otonomi talebi bakış açısından hareketle tartışılacaktır. Profesyonelleşmeye dair sosyolojik bir perspektif sunulduktan sonra, avukatlığın son derece önemli dönüşümü profesyonelliğin farklılaşmasını da içerecek bir biçimde gözden geçirilecektir. Avukatlık ve benzeri hukuk ile ilgili mesleklerdeki artan farklılaşma, yasa bilimindeki Eleştirel Yasa Çalışmaları olarak adlandırılan hareketin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Gözler önüne serileceği gibi, Eleştirel Yasa Çalışmaları hareketi, sosyolojik veya sosyo-yasal bir yaklaşımdan ziyade, hukukun profesyonelleşmesinin bir neticesi olarak ortaya çıkmıştır. Aksine, özellikle avukatlık mesleğindeki cinsiyet eşitsizliği gibi, hukuktaki eşitsizliklere dair yasa bilimi çalışması, Farklı bir sosyolojik yaklaşım için mühim bir mesele meydana getirecektir.

III. Kısımın son bölümünde, hukuk ve kültür arasındaki bağlantı, değer ve normlar arasındaki bağlantı hakkındaki sosyolojik tartışmalar için merkezi bir vasıta olma işlevini yerine getirecektir. Durkheim'dan itibaren sosyoloji geleneğinde norm ve değerlere dair genel yaklaşımın taslağı çizildikten sonra, radikal birer alternatif perspektifler olarak yapı-sökümcü teoriler ile postmodern perspektiflerin yükselişini ayrı bir ilgi gösterilecektir. Bu teorik tartışma, etnisite ve ırk ile toplumsal cinsiyet ve sınıf bağlantısına dair hukuk sosyolojisindeki son çalışmaları analiz edebilmek için bir çerçeve olarak kullanılacaktır. Modern toplumda artmakta olan kültürel değerlerdeki çeşitliliğe dair çalışmalara göz atıldıktan sonra, tartışma, modern kültürün kökenini meydana getiren bireyciliğe yönelecektir. Bu bağlamda, ilgi odağı, eş cinslerin evliliği ve kürtajın yasallaştırılması gibi tıp ve hukuk hakkındaki sosyolojik araştırmalara yönlendirilecektir.

Bu kitabın son iki kısmı ise, başta hukukun globalleşmesi ve uygulamaları olmak üzere, hukukla ilgili belirli özel problemler hakkındadır. Hukukun özel teorik modeli tarafından yönlendirilmediği halde, hukuk hakkındaki bu iki meseleye odaklanmanın seçilmesi rastlantısal değildir. Sosyal kontrol hakkındaki çalışmanın incelenmesi, mahkemelerdeki hukuk idaresinin ve yasalaştırmanın ötesindeki hukuk analizlerine önemli teorik unsurlar ekleyen hukuk uygulamasına dair çalışmayı açığa çıkaracaktır. 11. Bölüm sosyolojik ilgiyi, yasal sistemlere eşlik eden sosyal kontrol mekanizmalarına odaklanmak amacıyla genişletilecektir. Sosyal kontrole odaklanılması teorik açıdan, Michel Foucault'nun düşüncesinin değerlendirilmesinin yanı sıra, polislik, gözetim, hüküm verme ve cezalandırma sahalarında faaliyet gösteren hukuk sosyolojisi ile ilişkilerini de ele alacaktır.

Sosyal kontrolün yapı ve süreçlerinin hukuk sosyolojisi çerçevesinde mantıklı bir biçimde tartışılması gerekse de hukukun globalleşmesi çağdaş hukuk bilimine, onun ampirik bağlantılarından dolayı, bir meydan okumadır. 12. Bölümde hukukun sosyolojik bir biçimde anlaşılabilmesi için çeşitli tezahürler ile globalleşmenin son derece önemli güncel görünümünün bağlantıları ve hukuk hakkındaki

sosyolojik incelemeler tartışılacaktır. Bu sayede, inceleme, globalleşme ve hukuk hakkında teorik bir perspektif önermenin yanı sıra, özellikle yargı nosyonuna kullanışlı bağlantılarının terimlerinde, ilgili ampirik çalışmalar, hukuk uygulamalarının yapımı ve idaresine istinaden gerçekleşen çeşitli meselelerin değişimleri çerçevesinde incelenecektir.

Sonuç bölümünde, çeşitli bölümlerde göndermede bulunulan problem ve temalar, hukuk sosyolojisinin kıymetini başarılarının incelenmesine dayanarak ortaya çıkarabilmeyi amaçlayan bu kitabın, merkezi hedefi çerçevesinde aydınlatılacaktır. Ayrıca Sonuç bölümü, dünyadaki çeşitli ulusların kültürlerinde var olan hukuk sosyolojisi geleneklerinin ışığında bu kitaptaki tartışmaları konumlandıracaktır.

HEDEFLER

Bu eser, hukuk alanındaki sosyolojik uzmanlıkta gerçekleşen son derece önemli teorik ve ampirik gelişmelerin incelenmesine dayalı bir hukuk sosyolojisi vizyonu sunma çabasıdır.⁴ Hukuk sosyolojisini inceleyen mevcut kitapların çoğu kısa ve detaylı özetler, teorik tanıtımlar ve ders kitaplarından oluşmaktadır.⁵ Diğer eserler belirgin bir biçimde sosyolojik olmamalarına rağmen, hukuk ve toplum bilimlerinin disiplinler arası sahasına katkılar sunmaktadır.⁶

Çoğu diğer uzmanlık sahalarıyla karşılaştırıldığında, hukuk sosyolojisi, uzmanlığın gerektirdiği teorik gelişmelerini ve asıl araştırma sahalarını sistemli bir biçimde gözden geçiren sınırlı miktarda kitap ortaya koymuştur. Bu kitapların çoğu, ya tema bazında yapılandırılmıştır, ya da sadece teorik perspektiflerin bir taslağını çizmekle yetinmiştir.⁷ Elinizdeki kitap ise, son derece mühim asli kaygılar ve Teorik problemler hakkında kapsamlı bir tartışma gerçekleştirmeyi başarmak sure-

4 Hukuk sosyolojisi için bir görünüm sunma düşüncesi, Donald Levine'in sosyolojik teorinin gelişimine dair kapsamlı bir çalışma olan *Visions of the Sociological Tradition (Sosyoloji Geleneğinin Görünümleri)* adlı eserinde tarafından canlandırılmıştır (Levine 1995).

5 Örnek olarak bakınız Galligan 2007; Hunt 1978; Milovanovic 2003; Rich 1978; Roach Anleu 2000; Sutton 2001; Treviño 1996 ve Turkel 1996; tarafından kaleme alınan ders kitabı ve teorik çalışmalar ile Aubert 1969; Brantingham ve Kress 1979; Brickey ve Comack 1986; Carlen 1976; Evan 1962a, 1980; Freeman 2006; Johnson 1978; Larsen ve Burtch 1999; MacDonald 2002a; Mertz 2008; Podgórecki ve Whelan 1981; Reasons and Rich 1978; Sawyer 1961; Schwartz ve Skolnick 1970; Seron 2006; Silbey 2008; Simon 1968; Treviño 2007 tarafından hazırlanan eserler.

6 Örneğin bakınız , Bankowski ve Mungham 1980; Cotterrell 1994, 2006; Friedman 1976; Friedrichs 2001; Grana, Ollenburger, ve Nicholas 2002; Kidder 1983; Lyman 2004; Rokumoto 1994; Sarat 2004; Vago 2005; Weinberg ve Weinberg 1980.

7 Hukuk sosyolojisi alanında sistemli teorik tartışmalar için bakınız Aubert (1983), Banakar (2003), Cotterrell (1992), Grace ve Wilkinson (1978), Henry (1983), Irwin (1986), McDonald (1976), McIntyre (1994), ve Tomasic (1985). Hukuk sosyolojisi, İngilizce dışındaki Avrupa dillerinde kaleme alınan eserlerde, özellikle, hukuk sosyolojisinin bir akademik uzmanlık olarak statüsü ve evrimine dair sistemli denemelerin kaleme alınmalarıyla, hızla gelişmiştir (bkz., Arnaud 1981; Gephart 1993; Levy-Bruhl 1967; Rehbinder 2003; Röhl 1987; Schuyt 1971).

tiyle, bir sosyolojik uzmanlık sahasının belirginleşmesine ve hukuk sosyolojisinin çerçevesinin açıkça düzenlenmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Bu kitap, hukuk sosyolojisinin kurumsal tarihini ve entelektüel gelişimini görünür hale getirmek suretiyle, yüzyıldan daha fazla süredir deneyimlenen hukuk sosyolojisi bilimsel deneyiminin anlamlı bir analizini gerçekleştirmeyi umut etmektedir. Bu nedenle, çeşitli bölümlerde hukuk sosyolojisindeki konu ve teoriler listelenmekle kalınmayıp disiplinin kökenlerinden itibaren sosyologların takip ettikleri az ya da çok verimli yöntemleri değerlendirebilecek, hukuk sosyolojisi için bir model oluşturabilmek amacıyla entegre olmuş bir tartışma sunulmaktadır. Ayrıca bu kitap, hukuk sosyolojisinde hali hazırda mevcut teorik tartışmalarda ve onları motive eden konu seçimlerinde bir tarafta yer almayacağı gibi, bunun yerine, bu ikilem ve problemlerin günümüzde bildiğimiz manasında hukuk sosyolojisinin gelişimine nasıl katkı sağladığını belirlemeyi amaçlamaktadır. Örneğin, bir mesele özel bir mesele olarak Weber ve Durkheim'ın hukuk teorisinde lehte veya aleyhte tartışılmasa da, bu farklı teorik perspektiflerin hukuk sosyolojisinin inşasına nasıl katkı sağladıkları gözler önüne serilecektir. Hangi patikanın, diğerlerinden vazgeçilerek, evvelki gelişmelerden hareketle seçildiği, hukuk hakkında sosyolojik bilimin çerçevesinin sınırlarını belirginleştiren her bir tartışılmış teorik hareket ve ampirik konuyu ortaya çıkarmaktadır. Umarım, okuyucuların bu kitap boyunca erişecekleri en önemli sonuç, hukuk sosyolojisinin, hukuk hakkındaki diğer sosyal bilim perspektifleri ve sosyoloji disiplinindeki çeşitli belirgin sahalarda arasında, özel ve değerli bir şey takdim ettiği olacaktır. Hukuk sosyolojisindeki elle tutulur konular ve çeşitli teorik gelişmelerin, çatışmacı yaklaşımların bağlamlarında ele alınmaları gerekir. Keskin önemli tartışmalar hakkındaki belirgin konuların ele alınması gerekmiş olsa ve bu kitap kesin bir perspektif sunsa da, Robert Merton'un (1976: 169) "*disipline edilmiş eklektizm*" prensibinin yol göstericiliğinde, hukuk sosyolojisindeki gerek teorik gerekse diğer bağlantılı gelişmelerin çağdaş doğasını incelemek olanaklı olmalıdır. Bu kitap, araştırma sahasındaki kimi maddi değişim veya teorik çekişmelerin bir takım özel problemlerinin ötesine geçerek, sosyolojik uzmanlık için bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır.

BİRİNCİ KISIM

HUKUK SOSYOLOJİSİNİN TEORİK TEMELLERİ

1. HUKUK VE SOSYAL BİLİMLERİN YÜKSELİŞİ

HUKUK HAKKINDA DÜŞÜNMEK EN AZ HUKUKUN KENDİSİ KADAR ESKİ bir etkinlikken, yasal söylem her zaman hukukun bir parçası olmuştur. Fakat hukukun sınırlarının ötesinde, hukuka dair böylesi bir söyleme açıkça başlamayı olanaklı kılmak zordur. Hukukun sosyal rolü hakkında düşünmek bu söylemin de bir parçasıyken, topluma dair tüm düşünceler sosyolojik değildir. Aynı zamanda sosyoloji, beşerî bilimler ve felsefenin evriminden diğer sosyal bilimlerin gelişimine kadar uzanan bir kökenden beslenerek meydana gelmiştir. Bu nedenle, hukuk sosyolojisi, sadece, sosyolojinin kuruluşuna ve çeşitli sosyal bilimlerin kurumsallaşmasına olanak sağlayan Aydınlanmadan doğan on sekizinci yüzyıldaki entelektüel hukuk okullarının entelektüel bir merakla incelenmesi meselesiyle sınırlandırılmaz.

İster istemez konularını tespit ederken seçici davranılan bu incelemede, öncelikle, düşünce sistemlerinde hukuka özel bir ilgi gösteren sosyoloji öncesi düşünürler ve modern hukuk sosyolojisinin gelişimini etkileyen çalışmaları, her zaman kategorileri birbirleriyle örtüşmese de, öncelikle ele alınacaklardır. Her ne kadar eski kategori Baron de Montesquieu, Cesare Beccaria, Jeremy Bentham, Alexis de Tocqueville ve Henry Maine gibi klasik düşünürlerin eserlerini içeriyor olsa da ikinci kategori arasında Karl Marx'ın sosyal felsefesi son derece özel bir yere sahiptir. Ayrıca, bu bölümdeki inceleme, uzmanlık sahasının kurumsallaşmasındaki daha sonraki gelişmeleri sadece kısmen etkileyen ilk dönem sosyologların eserlerindeki tartışmaları da kapsamaktadır. Herbert Spencer, William Graham Sumner, Georg Simmel ve Ferdinand Tönnies'in görece ihmâl edilmiş klasik katkıları da bu bölümde değerlendirilecektir.

SOSYAL BİLİMLERİN DOĞUŞU

Hukuk bilimi ve eğitiminin hudutları dışında yer alan çok sayıda bilim insanı toplumda hukukun nasıl bir rolünün olduğunu tartışmıştır. Sosyolojinin on sekizinci yüzyıldaki kökenlerinin öncüleriyle sınırlandırılmış olsa da bu incelemede, sadece hukuk hakkındaki sosyal düşüncenin sosyoloji öncesindeki dönemine ilişkin birkaç vakanın taslağı çizilebilmiştir. İlk dönemdeki sosyal düşüncenin kökenlerine ilişkin kullanışlı bir giriş, sosyal ve sosyolojik düşünüşün son derece basit ve aşırı derecede karşıtı olan doğal hukuk kavramına ilişkin bir kritikten doğar. Doğal hukuk nosyonu, hukukun toplumdaki fiili işleyişle bağlantısına dayanmaz, fakat bunun yerine doğadan kendiliğinden doğuyormuşçasına ele alınan hukuka köklü ve temel bir mevcudiyet kazandıran evrensel doğruluk ve adalet kavramlarını yansıtır. Bu itibarla, doğal hukuk teorileri, bir sosyal gerçeklik olarak hukukun etkilerine, koşullarına ve kökenlerine dair sosyal düşünüşün özü hakkında düşünmeyi olanaksız hale getirir. St. Thomas Aquinas'ın felsefesi gibi ortaçağın düşünce dünyasından Batı toplumlarına taşınan Antik Yunandaki Aristotelesçi hukuk kavrayışı değerlendirilecek olursa, doğal hukuk teorisinin, uzun süre Avrupa'daki hukuka dair kavrayışı yönlendirdiği görülecektir. Buna göre sadece adalet prensiplerinin eleştirisi ve analizine dayanan ve doğal hukukta somutlaşan düzen sayesinde, hukuk hakkındaki herhangi bir sosyal düşüncenin gelişmesi sağlanabilir.

On sekizinci yüzyıl ve sonrasında itibaren Aydınlanmanın atılımı, eleştirel incelemeci bir düşünüş için hukuk dünyasına yeni bir kapı açacaktır. Aydınlanma, insanın entelektüel yaşamın merkezini düşünme ve eleştirme yeteneğinde konumlanan ve sadece ahlâki değil fakat sanat ve bilgiyi de içeren Avrupa felsefesindeki bir harekete ve döneme tekabül eder. On sekizinci yüzyıldaki Alman felsefecisi Immanuel Kant'ın kelimeleriyle en iyi bir biçimde özetlendiği gibi, Aydınlanma, düşünce becerisine dayanan *akılın* (reason) kamusal kullanımı olarak tanımlanmıştır (Kant, 1784). Aydınlanma düşüncesi, politika ve hukuk gibi mevcut sosyal kurumların toplumsal ve tarihsel olası koşullarında potansiyel olarak ortaya çıkan bir eleştiridir. Bu nedenle, yasaların sadece doğanın değiştirilemez şartlarının yansıtıcısı olarak farz edilmelerinden ziyade, hukuk, özel dönem ve toplumlardaki sosyal koşullarının bağlamlarında çalışılan bir nesneye dönüşebilir. Gerçekten de, Aydınlanma düşüncesi, sadece hukukun farz edilmiş statikliğinden uzaklaşmakla kalmaz, fakat dahası hukukun nasıl düzenlenebileceği ve ilişkili olduğu verili sosyal durumlarda oluşan amaçlarının nasıl daha iyi işlev görebileceği hakkında öngörülere öncülük eder.

Doğal hukuk ile ilk önemli kırılma Fransız felsefeci Baron de Montesquieu'nün (1689–1755) yazılarında mevcuttur.¹ De Montesquieu, hukuku, tarihsel öncülleri kadar doğal ve sosyal koşullarını da içeren çeşitli harici durumlar tarafından belirlenen ve toplumun kültürü ile bağlantılı bir şey olarak ele alır. Yasalar, mutlak ma-

1 De Montesquieu'nün hukuk hakkındaki son derece önemli eseri *The Spirit of Laws (Yasaların Ruhu)*'dir (Montesquieu 1748). Hukuk sosyolojisinin bakış açısından bir tartışma için bakınız Ehrlich (1916).

nada iyi ya da kötü değillerdir, fakat ahlâk ve adaletle bağlantılı seviyesinin koşullarında değerlendirilebilirler. Bu kavramdan hareketle, de Montesquieu bir adım daha ileri atarak Fransız mutlak monarşisinin bir eleştirmeni olarak, demokratik bir hukuk anayasasını ele alan ilk felsefeciler arasındaki yerini alır. Yasaların halkın iradesini yansıtabilmelerini teminat altına almak için de Montesquieu, özellikle garanti altına alınması gereken iki önemli prensibi değerlendirir. Birincisi, iktidar bölüşümü prensibinin esasına göre, iktidarın konumunun aşırı derecede merkezî olmaması ile iktidar merkezi (kral) ile kilise, gönüllü gruplar ve parlamenterler gibi aracı temsil yapıları arasında paylaşılmış olması gerekmektedir. İkincisi, kuvvetler ayrılığı prensibine dayanarak, iktidarın, kullanımının hükümetin üç ayrı sahasında işlevsel olarak özelleştirilmesi gerekirdi: (1) yasaları yürürlüğe koymak için yasama sahası; (2) yasaları uygulama ve idare etmek için yürütme sahası; (3) yasaları yorumlama ve kullanmak için yargılama sahası. De Montesquieu'nün felsefesi demokratik hükümetlerin çoğu modelinin geliştirilmesinde tarih boyunca etkili olmuştur ve hukuk sahasındaki melekelerin statüsü ve hukukun içsel işleyişlerinin önemli bölümüne rehberlik edecek hukukî otonomi prensibine dayanmaktadır (bkz. 9. Bölüm). Gelgelelim, bu tarihsel genel bakış bağlamında, bilimsel manada sosyal bir kurum olarak, hukukun gerçekçi analizine yol açan ve hukukun sosyal boyutları hakkında özgür düşünmeye olanaklar sağlayan De Montesquieu'nün fikirlerine dikkat çekmek önemlidir.

Mutlak kurallar tarafından meydana getirilen Çeşitli ölçüsüz kullanımlara karşı geliştirilen tartışmayla benzer bir biçimde, Klasik Hukuk Okulu ve özellikle, suç hukukunun bu bağlamda tartışılması önem arz eder. Zira Klasik Hukuk Okulu düşüncesi, aristokrasi ve monarşinin merkezî iktidarlarından hızla güçlenen burjuva sınıfına geçen hukuk ve hakların nasıl meşrulaştırılacağını tanımlar.² Toplumun koşulları tarafından etkilenen sosyal düşüncenin kendi dahili süreçlerinde nasıl geliştiğinin gösterilmesi, ilgisi kapitalizmin geliştiği koşullarda ortaya çıkan Klasik Okul'a odaklanmaya yol açmıştır. Kapitalizmin etkisi, en iyi biçimde, alternatif eylemlerin öngörülen fayda maliyetlerinin değerlendirilmesinin neticesi olduğu düşünülen ekonomik tarafından yönlendirilen insan davranışına tekabül eden, Klasik Okulun temel nosyonunda gözlemlenir. Bu kavrayışla birlikte olan nosyon, halkın özgür ve kendi eylemleri hakkında sorumlu tutulması gerektiğidir. Bu koşullar altında, en az hükümet ihlâliyle ve temel caydırıcı işlevin suça havale edilmesiyle, hukuk, suçlu ve masumu tespit etmek için uygun sürenin gerekliliklerini tespit etmelidir.

Klasik Okulun başlıca temsilcileri arasında Cesare Beccaria ve Jeremy Bentham yer alır. Günümüzde, her ne kadar cezaî adalet ve suç teorilerinden dolayı suçbilimi ile ilgilenen bilim adamları olarak bilinseler de bu iki düşünür, hukuka dair özgün bir sosyal bilimin gelişimine yönelik sürecin bir parçası olan son derece kapsamlı hukuk teorileri geliştirdiler. İtalyan politika felsefeci Cesare Beccaria

2 Kriminolojik düşünce tarihi ve Klasik Okulun bağlantısı için bakınız Pasquino 1991 ve katkıları için bakınız Becker ve Wetzell 2006.

KAYNAKLAR

- Abbott, Andrew. 1988. *The System of the Professions: An Essay on the Division of Expert Labor*. Chicago: University of Chicago Press.
- Abel, Richard L. 1986. "The Transformation of the American Legal Profession." *Law and Society Review* 20(1): 7-18.
- Abel, Richard L. 1988. *The Legal Profession in England and Wales*. Oxford: Blackwell.
- Abel, Richard L. 1989. *American Lawyers*. New York: Oxford University Press.
- Abel, Richard L. 1995. "What We Talk about when We Talk about Law." Pp. 1-10 in *The Law and Society Reader*, ed. R. L. Abel. New York: New York University Press.
- Abel, Richard L., and Philip S. C. Lewis. 1988-1989. *Lawyers in Society. 3 vols.* Berkeley, CA: University of California Press.
- Albonetti, Celesta A. 1999. "The Avoidance of Punishment: A Legal-Bureaucratic Model of Suspended Sentences in Federal White-Collar Cases Prior to the Federal Sentencing Guidelines." *Social Forces* 78(1): 303-329.
- Albrow, Martin. 1975. "Legal Positivism and Bourgeois Materialism: Max Weber's View of the Sociology of Law." *British Journal of Law and Society* 2(1): 14-31.
- Albrow, Martin. 1996. *The Global Age: State and Society beyondModernity*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Alexander, JeffreyC. 1983. *The Modern Reconstruction ofClassical Thought: Talcott Parsons. Theoretical Logic in Sociology, Volume Four*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Alexander, Jeffrey C. 1987. "On the Centrality of the Classics." Pp. 11-57 in *Sociological Theory Today*, ed. A. Giddens and J. Turner. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Alschuler, Albert W. 2000. *Law without Values: The Life, Work, and Legacy of Justice Holmes*. Chicago: University of Chicago Press.

- Andreski, S. L. 1981. "Understanding, Action and Law in Max Weber." Pp. 45–66 in *Sociological Approaches to Law*, ed. A. Podgórecki and C. J. Whelan. New York: St. Martin's Press.
- Andrini, Simona. 2004. "Max Weber's Sociology of Law as a Turning Point of his Methodological Approach." *International Review of Sociology/ Revue Internationale de Sociologie* 14(2): 143–152.
- Anspach, Donald F., and S. Henry Monsen. 1989. "Determinate Sentencing, Formal Rationality, and Khadi Justice in Maine: An Application of Weber's Typology." *Journal of Criminal Justice* 17: 471–485.
- Arnaud, André-Jean. 1981. *Critique de la raison juridique: Ou va la sociologie du droit?* Paris: Centre National de la Recherche Scientifique. Online: www.reds.msh-paris.fr/publications/collvir/crj-html/crj.htm.
- Arrigo, Bruce A. 2002. *Punishing the Mentally Ill: A Critical Analysis of Law and Psychiatry*. State University of New York Press.
- Arrigo, Bruce A., and Christopher R. Williams. 2000. "The (Im)Possibility of Democratic Justice and the 'Gift' of the Majority: On Derrida, Deconstruction, and the Search for Equality." *Journal of Contemporary Criminal Justice* 16(3): 321–343.
- Arrigo, Bruce A., Dragan Milovanovic, and Robert C. Schehr. 2000. "The French Connection: Implications for Law, Crime, and Social Justice." *Humanity and Society* 24(2): 162–203.
- Atkinson, J. Maxwell. 1981. "Ethnomethodological Approaches to Socio- Legal Studies." Pp. 201–223 in *Sociological Approaches to Law*, ed. A. Podgórecki and C. J. Whelan. New York: St. Martin's Press.
- Atkinson, J. Maxwell, and Paul Drew. 1979. *Order in Court: The Organisation of Verbal Interaction in Judicial Settings*. London: Macmillan.
- Aubert, Vilhelm. 1963. "Researches in the Sociology of Law." *American Behaviour Scientist* 7(4): 16–20.
- Aubert, Vilhelm, ed. 1969. *Sociology of Law: Selected Readings*. Baltimore: Penguin Books.
- Aubert, Vilhelm. 1983. *In Search of Law: Sociological Approaches to Law*. Totowa, NJ: Barnes & Noble Books.
- Auerbach, Carl A. 1966. "Legal Tasks for the Sociologist." *Law and Society Review* 1(1): 91–104.
- Austin, Arthur. 2000. "The Postmodern Infiltration of Legal Scholarship." Review Essay. *Michigan Law Review* 98(6): 1504–1528.
- Ball, Harry V., George Eaton Simpson, and Kiyoshi Ikeda. 1962. "Law and Social Change: Sumner Reconsidered." *American Journal of Sociology* 67(5): 532–540.
- Banakar, Reza. 2001. "Integrating Reciprocal Perspectives: On Gurvitch's Theory of Immediate Jural Experience." *Canadian Journal of Law and Society* 16: 67–91.
- Banakar, Reza. 2002. "Sociological Jurisprudence." Pp. 33–44 in *An Introduction to Law and Social Theory*, ed. R. Banakar and M. Travers. Portland, OR: Hart Publishing.
- Banakar, Reza. 2003. *Merging Law and Sociology: Beyond the Dichotomies in Socio-Legal Research*. Glienicke, Berlin: Galda & Wilch Verlag.
- Banakar, Reza, and Max Travers. 2002. "Law and Sociology." Pp. 345–352 in *An Introduction to Law and Social Theory*, ed. R. Banakar and M. Travers. Portland, OR: Hart Publishing.

- Bankowski, Zenon, and Geoff Mungham. 1980. *Essays in Law and Society*. Boston: Routledge & Kegan Paul.
- Barkan, Steven. 1984. "Legal Control of the Southern Civil Rights Movement." *American Sociological Review* 49(4): 552–565.
- Baronti, Giancarlo, and Tamar Pitch. 1978. "Sociology of Law and the Problematic of the Social Sciences in Italy." *Law and Society Review* 12(4): 665–684.
- Barrett, Jerome T. 2004. *A History of Alternative Dispute Resolution: The Story of a Political, Cultural, and Social Movement*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Baum, Karl B. 1967. *Leon Petrażycki und seine Schuler*. Berlin: Duncker & Humblot.
- Bauman, Richard W. 1996. *Critical Legal Studies: A Guide to the Literature*. Boulder, CO: Westview Press.
- Baumgartner, M. P. 2001. "The Sociology of Law in the United States." *The American Sociologist* 32(2): 99–113.
- Baxi, Upendra. 1974. "Durkheim and Legal Evolution: Some Problems of Disproof." *Comment. Law and Society Review* 8(4): 645–652.
- Bayley, David H. 1975. "The Police and Political Development in Europe." Pp. 328–379 in *The Formation of National States in Western Europe*, ed. C. Tilly. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Bayley, David H. 2005. *Changing the Guard: Developing Democratic Police Abroad*. New York: Oxford University Press.
- Beccaria, Cesare. (1764) 1986. *On Crimes and Punishments*. Indianapolis, IN: Hackett Publishing. Online: www.crimetheory.com/Archive/Beccaria/index.html.
- Becker, Gary S. 1974. "Crime and Punishment: An Economic Approach." Pp. 1–54 in *Essays in the Economics of Crime and Punishment*, ed. G. Becker and W.M. Landes. New York: National Bureau of Economic Research.
- Becker, Gary S. 1976. *The Economic Approach to Human Behavior*. Chicago: University of Chicago Press.
- Becker, Gary S., and William M. Landes. 1974. *Essays in the Economics of Crime and Punishment*. New York: National Bureau of Economic Research.
- Becker, Howard S. 1963. *Outsiders: Studies in the Sociology of Deviance*. New York: The Free Press of Glencoe.
- Becker, Peter, and Richard F. Wetzell, eds. 2006. *Criminals and their Scientists: The History of Criminology in International Perspective*. New York: Cambridge University Press.
- Beckett, Katherine, and Bruce Western. 2001. "Governing Social Marginality: Welfare, Incarceration, and the Transformation of State Policy." *Punishment and Society* 3(1): 43–59.
- Behrens, Angela, Christopher Uggen, and Jeff Manza. 2003. "Ballot Manipulation and the 'Menace of Negro Domination': Racial Threat and Felon Disenfranchisement in the United States, 1850–2002." *American Journal of Sociology* 109: 559–605.
- Beirne, Piers. 1975. "Marxism and the Sociology of Law: Theory or Practice?" *British Journal of Law and Society* 2(1): 78–81.
- Beirne, Piers. 1979a. "Empiricism and the Critique of Marxism on Law and Crime." *Social Problems* 26(4): 373–385.
- Beirne, Piers. 1979b. "Ideology and Rationality in Max Weber's Sociology of Law." Pp. 101–131 in *Research in Law and Sociology, Vol. II*, ed. S. Spitzer. Greenwich, CT: JAI Press.

- Beirne, Piers. 1991. "Inventing Criminology: The 'Science of Man' in Cesare Beccaria's 'Dei delitti e delle pene' (1764)." *Criminology* 29(4): 777–820.
- Beirne, Piers, and Richard Quinney, eds. 1982. *Marxism and Law*. New York: John Wiley.
- Belley, Jean-Guy. 1986. "Georges Gurvitch et les professionnels de la pensee juridique." *Droit et Société* 4: 353–371.
- Benney, Mark. 1983. "Gramsci on Law, Morality, and Power." *International Journal of the Sociology of Law* 11(2): 191–208.
- Bentham, Jeremy. (1789) 1970. *An Introduction to the Principles of Morals and Legislation*, ed. J. H. Burns and H. L. A. Hart. London: Athlone Press.
- Bentham, Jeremy. (1792) 1843. "Truth versus Ashhurst; Or, Law as it is, Contrasted with what it is Said to Be." Pp. 231–237 in *The Works of Jeremy Bentham*, Vol. V. Edinburgh: Tait; London: Simpkin, Marshall. Online: www.law.mq.edu.au/Units/law420/LAW203S/Ashhurst.htm.
- Berends, Miek. 1992. "An Elusive Profession? Lawyers in Society." Review Essay. *Law and Society Review* 26(1): 161–188.
- Berger, Peter L., and Thomas Luckmann. 1967. *The Social Construction of Reality*. Garden City, NY: Anchor.
- Bittner, Egon. 1990. *Aspects of Police Work*. Boston: Northeastern University Press.
- Black, Donald J. 1972a. "The Boundaries of Legal Sociology." *The Yale Law Journal* 81: 1086–1100.
- Black, Donald J. 1972b. Review of Law, Society, and Industrial Justice, by Philip Selznick. *American Journal of Sociology* 78(3): 709–714.
- Black, Donald. 1976. *The Behavior of Law*. New York: Academic Press.
- Black, Donald. 1979. "Common Sense in the Sociology of Law." *American Sociological Review* 44(1): 18–27.
- Black, Donald. 1980. *The Manners and Customs of the Police*. New York: Academic Press.
- Black, Donald. 1989. *Sociological Justice*. New York: Oxford University Press.
- Black, Donald. 1995. "The Epistemology of Pure Sociology." *Law and Social Inquiry* 20(3): 829–870.
- Black, Donald. 1997. *The Social Structure of Right and Wrong*. New York: Academic Press.
- Black, Donald. 2000. "Dreams of Pure Sociology." *Sociological Theory* 18 (3): 343–367.
- Black, Donald. 2002. "The Geometry of Law: An Interview with Donald Black." *International Journal of the Sociology of Law* 30(2): 101–129.
- Black, Donald. 2007. "Relativity, Legal." Pp. 1292–1294 in *Encyclopedia of Law and Society: American and Global Perspectives*, ed. D. S. Clark. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Blegvad, Britt Mari Persson. 1966. "The Systematic Position of Sociology of Law in Current Scandinavian Research." Pp. 2–19 in *Contributions to the Sociology of Law*, ed. B. M. P. Blegvad. Copenhagen: Munksgaard.
- Blumer, Herbert. 1969. *Symbolic Interactionism: Perspective and Method*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Boon, Andy. 2005. "Postmodern Professions? The Fragmentation of Legal Education and the Legal Profession." *Journal of Law and Society* 32 (3): 473–492.

- Boucock, Cary. 2000. *In the Grip of Freedom: Law and Modernity in Max Weber*. Toronto: University of Toronto Press.
- Bourdieu, Pierre. 1987. "The Force of the Law: Toward a Sociology of the Juridical Field." *Hastings Law Journal* 38(5): 805–853.
- Boyle, Elizabeth H. 1998. "Political Frames and Legal Activity: The Case of Nuclear Power in Four Countries." *Law and Society Review* 32(1): 141–174.
- Boyle, Elizabeth H. 2000. "Is Law the Rule? Using Political Frames to Explain Cross-National Variation in Legal Activity." *Social Forces* 79 (2): 385–418.
- Boyle, Elizabeth H. 2002. *Female Genital Cutting: Cultural Conflict in the Global Community*. Baltimore, MD: Johns Hopkins University Press.
- Boyle, Elizabeth H. 2007. "Globalization – Processes of Legislative." Pp. 661–665 in *Encyclopedia of Law and Society: American and Global Perspectives*, ed. D. S. Clark. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Boyle, Elizabeth H., and John W. Meyer. 2002. "Modern Law as a Secularized and Global Model: Implications for the Sociology of Law." Pp. 65–95 in *Global Prescriptions: The Production, Exportation, and Importation of a New Legal Orthodoxy*, ed. Y. Dezalay and B. G. Garth. Ann Arbor, MI: University of Michigan Press.
- Boyle, Elizabeth H., and Sharon E. Preves. 2000. "National Politics as International Process: The Case of Anti-Female-Genital-Cutting Laws." *Law and Society Review* 34(3): 703–737.
- Boyle, Elizabeth H., Barbara McMorris, and Mayra Gómez. 2002. "Local Conformity to International Norms: The Case of Female Genital Cutting." *International Sociology* 17: 5–33.
- Boyle, Elizabeth H., Fortunata Songora, and Gail Foss. 2001. "International Discourse and Local Politics: Anti-Female-Genital-Cutting Laws in Egypt, Tanzania, and the United States." *Social Problems* 48 (4): 524–544.
- Braithwaite, John, and Peter Drahos. 2000. *Global Business Regulation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Brand, Arie. 1982. "Against Romanticism: Max Weber and the Historical School of Law." *Australian Journal of Law and Society* 1: 87–100.
- Brantingham, Paul J., and Jack M. Kress, eds. 1979. *Structure, Law, and Power: Essays in the Sociology of Law*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Braybrooke, E.K. 1961. "The Sociological Jurisprudence of Roscoe Pound." Pp. 57–109 in *Studies in the Sociology of Law*, ed. G. Sawyer. Canberra: The Australian National University.
- Bredemeier, Harry. 1962. "Law as an Integrative Mechanism." Pp. 73–90 in *Law and Sociology*, ed. W. M. Evan. New York: The Free Press.
- Brickey, Stephen, and Elizabeth Comack, eds. 1986. *The Social Basis of Law: Critical Readings in the Sociology of Law*. Ontario, Canada: Garamond Press.
- Bridges, George S., and Robert D. Crutchfield. 1988. "Law, Social Standing and Racial Disparities in Imprisonment." *Social Forces* 66 (3): 699–724.
- Brinton, Mary C., and Victor Nee, eds. 1998. *The New Institutionalism in Sociology*. New York: Russell Sage Foundation.
- Brittan, Arthur. 1981. "The Symbolic Dimension of Law and Social Control." Pp. 167–185 in *Sociological Approaches to Law*, ed. A. Podgórecki and C. J. Whelan. New York: St. Martin's Press.
- Brooker, Penny. 1999. "The 'Juridification' of Alternative Dispute Resolution." *Anglo-American Law Review* 28(1): 1–36.

- Burns, Stacy Lee, ed. 2005. *Ethnographies of Law and Social Control. Sociology of Crime, Law and Deviance, Vol. 6*. Amsterdam: Elsevier.
- Burstein, Paul. 1990. "Intergroup Conflict, Law, and the Concept of Labor Market Discrimination." *Sociological Forum* 5(3): 459-476.
- Burstein, Paul and Kathleen Monaghan. 1986. "Equal Employment Opportunity and the Mobilization of Law." *Law and Society Review* 20(3): 355-388.
- Burton, Steven J. 2000. *The Path of the Law and its Influence: The Legacy of Oliver Wendell Holmes, Jr.* Cambridge: Cambridge University Press.
- Cain, Maureen. 1974. "The Main Themes of Marx' and Engels' Sociology of Law." *British Journal of Law and Society* 1(2): 136-148.
- Cain, Maureen. 1980. "The Limits of Idealism: Max Weber and the Sociology of Law." *Research in Law and Sociology* 3: 53-83.
- Cain, Maureen, and Alan Hunt, eds. 1979. *Marx and Engels on Law*. New York: Academic Press.
- Calavita, Kitty. 2005. *Immigrants at the Margins: Law, Race, and Exclusion in Southern Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Calavita, Kitty, Josephy Dimento, Gilbert Geis, and Gabrio Forti. 1991. "Dam Disasters and Durkheim: An Analysis of the Theme of Repressive and Restitutive Law." *International Journal of the Sociology of Law* 19: 407-426.
- Campbell, Anne. 1993. *Men, Women and Aggression*. New York: Basic Books.
- Campbell, C. M., and Paul Wiles. 1976. "The Study of Law and Society in Britain." *Law and Society Review* 10(4): 547-578.
- Campbell, David. 1986. "Truth Claims and Value-Freedom in the Treatment of Legitimacy: The Case of Weber." *Journal of Law and Society* 13(2): 207-224.
- Carlen, Pat, ed. 1976. *The Sociology of Law*. Keele, UK: University of Keele.
- Carlin, Jerome E. 1962. *Lawyers on their Own: The Solo Practitioner in an Urban Setting*. New Brunswick, NJ: Rutgers University Press.
- Carruthers, Bruce G., and Terence C. Halliday. 1998. *Rescuing Business: The Making of Corporate Bankruptcy Law in England and the United States*. Oxford: Oxford University Press.
- Carruthers, Bruce G., and Terence C. Halliday. 2006. "Negotiating Globalization: Global Scripts and Intermediation in the Construction of Asian Insolvency Regimes." *Law and Social Inquiry* 31(3): 521-583.
- Cartwright, B.C., and R.D. Schwartz. 1973. "The Invocation of Legal Norms: An Empirical Investigation of Durkheim and Weber." *American Sociological Review* 38(3): 340-354.
- Carty, Anthony, and Jane Mair. 1990. "Some Post-Modern Perspectives on Law and Society." *Journal of Law and Society* 17(4): 395-410.
- Cefai, Daniel, and Alain Mahe. 1998. "Echanges rituels de dons, obligation et contrat. Mauss, Davy, Maunier: trois perspectives de sociologie juridique." *L'Année sociologique* 48(1): 209-228.
- Chambliss, William J. 1964. "A Sociological Analysis of the Law of Vagrancy." *Social Problems* 12(1): 67-77.
- Chambliss, William J. 1973. "Elites and the Creation of Criminal Law." Pp. 430-444 in *Sociological Readings in the Conflict Perspective*, ed. W. J. Chambliss. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Chambliss, William J. 1999. *Power, Politics, and Crime*. Boulder, CO: Westview Press.

- Chambliss, William J., and Robert B. Seidman. 1971. *Law, Order, and Power*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Chazel, Francois. 1991. "Emile Durkheim et lelaboration dun programme de recherche en sociologie du droit." Pp. 27–38 in *Normes juridiques et regulation sociale*, ed. F. Chazel and J. Commaile. Paris: Librairie
- Generale de Droit et de Jurisprudence. Chilton, Ronald J. 1970. "Social Control through Welfare Legislation: The Impact of a State 'Suitable Home Law'." *Law and Society Review* 5(2): 205–224.
- Cicourel, Aaron V. 1968. *The Social Organization of Juvenile Justice*. New York: Wiley.
- Clarke, A. 1987. "Moral Protest, Status Defense and the Anti-Abortion Campaign." *British Journal of Sociology* 38(2): 235–253.
- Clarke, Michael. 1976. "Durkheim's Sociology of Law." *British Journal of Law and Society* 3: 246–255.
- Clifford-Vaughan, Michalina, and Margaret Scotford-Morton. 1967. "Legal Norms and Social Order: Petrazycki, Pareto, Durkheim." *British Journal of Sociology* 18: 269–277.
- Coates, Rodney D. 2003. "Law and the Cultural Production of Race and Racialized Systems of Oppression." *American Behavioral Scientist* 47 (3): 329–351.
- Cochez, Caroline. 2004. *Le Droit dans l'année sociologique (1896–1925): Contribution a letude de la place dur droit dans les premiers temps de lecole Durkheimienne*. Master's Thesis, Université de Lille, France. Online: edoctorale74.univlille2.fr/fileadmin/master_recherche/T_l_chargement/memoires/justice/cochezc04.pdf.
- Cocks, R. C. J. 1988. *Sir Henry Maine: A Study in Victorian Jurisprudence*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Cohen, Stanley. 1972. *Folk Devils and Moral Panics*. London: MacGibbon and Kee.
- Cohen, Stanley. 1977. "Prisons and the Future of Control Systems: From Concentration to Dispersal." Pp. 217–228 in *Welfare in Action*, ed. M. Fitzgerald et al. London: Routledge & Kegan Paul.
- Cohen, Stanley. 1979. "The Punitive City: Notes on the Dispersal of Social Control." *Contemporary Crises* 3(4): 339–363.
- Cohen, Stanley. 1985. *Visions of Social Control*. Cambridge, UK: Polity Press.
- Cole, Stephen, ed. 2001. *What's Wrong with Sociology?* New Brunswick, NJ: Transaction.
- Coleman, James. 1990. *Foundations of Social Theory*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Collins, Hugh. 1982. *Marxism and Law*. Oxford: Clarendon Press.
- Collins, Randall. 1975. *Conflict Sociology: Toward an Explanatory Science*. New York: Academic Press.
- Collins, Randall. 1994. *Four Sociological Traditions*. New York: Oxford University Press.
- Comack, Elizabeth. 2006. "Theoretical Approaches in the Sociology of Law: Theoretical Excursions." Pp. 18–67 in *Locating Law: Race/Class/ Gender/Sexuality Connections*, ed. E. Comack. 2nd edn. Black Point, NS, Canada: Fernwood Publishing.
- Cook, K. S., and J. M. Whitmeyer. 1992. "Two Approaches to Social Structure: Exchange Theory and Network Analysis." *Annual Review of Sociology* 18: 109–127.

- Coser, Lewis A. 1956. *The Functions of Social Conflict*. Glencoe, IL: The Free Press.
- Coser, Lewis A. 1982. "The Notion of Control in Sociological Theory." Pp. 13–22 in *Social Control: Views from the Social Sciences*, ed. J. P. Gibbs. Beverly Hills, CA: Sage.
- Cossio, Carlos S. 1952. "Jurisprudence and the Sociology of Law: I & II." *Columbia Law Review* 52(3): 356–381; 52(4): 479–501.
- Cotterrell, Roger. 1975. "Direction and Development in Anglo-American Jurisprudence and Sociology of Law." *Anglo-American Law Review* 4: 386–410.
- Cotterrell, Roger. 1977. "Durkheim on Legal Development and Social Solidarity." *British Journal of Law and Society* 4(2): 241–252.
- Cotterrell, Roger. 1983. "The Sociological Concept of Law." *Journal of Law and Society* 10(2): 241–255.
- Cotterrell, Roger. 1986. "Law and Sociology: Notes on the Constitution and Confrontations of Disciplines." *Journal of Law and Society* 13(1): 9–34.
- Cotterrell, Roger. 1990. "Sociology of Law in Britain: Its Development and Present Prospects." Pp. 779–803 in *Developing Sociology of Law: A World-Wide Documentary Enquiry*, ed. V. Ferrari. Milan: Dott A. Giuffrè Editore.
- Cotterrell, Roger. 1991. "The Durkheimian Tradition in the Sociology of Law." Review essay. *Law and Society Review* 25(4): 923–946.
- Cotterrell, Roger. 1992. *The Sociology of Law: An Introduction. 2nd edn.* London: Butterworths.
- Cotterrell, Roger. 1994. *Law and Society*. New York: New York University Press.
- Cotterrell, Roger. 1999. *Emile Durkheim: Law in a Moral Domain*. Palo Alto, CA: Stanford University Press.
- Cotterrell, Roger. 2005. "Durkheim's Loyal Jurist? The Sociolegal Theory of Paul Huvelin." *Ratio Juris* 18(4): 504–518.
- Cotterrell, Roger, ed. 2006. *Law in Social Theory*. Burlington, VT: Ashgate.
- Cowan, Thomas A. 1968. "Sociological Jurisprudence." Pp. 335–341 in *International Encyclopedia of the Social Sciences*, Vol. VIII, ed. D. L. Sills. New York: Crowell, Collier and Macmillan, Inc.
- Crenshaw, Kimberlé, Neil Gotanda, Garry Peller, and Kendall Thomas, eds. 1995. *Critical Race Theory: The Key Writings that Formed the Movement*. New York: New Press.
- Crone, Patricia. 1999. "Weber, Islamic Law, and the Rise of Capitalism." Pp. 247–272 in *Max Weber and Islam*, ed. T. E. Huff and W. Schluchter. New Brunswick, NJ: Transaction.
- Cunningham, David. 2004. *There's Something Happening Here: The New Left, the Klan, and FBI Counterintelligence*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Currie, Elliott. 1971. "Sociology of Law: The Unasked Questions." Review Essay. *The Yale Law Journal* 81: 134–147.
- Damm, Reinhard. 1976. *Systemtheorie und Recht: Zur Normentheorie Talcott Parsons*. Berlin: Duncker & Humblot.
- Davies, Celia. 1983. "Professionals in Bureaucracies: The Conflict Thesis Revisited." Pp. 177–194 in *The Sociology of the Professions*, ed. R. Dingwall and P. Lewis. New York: St. Martin's Press.
- Davis, F. James. 1957. "The Treatment of Law in American Sociology." *Sociology and Social Research* 42(2): 99–105.

- Davis, F. James. 1962. "Law as a Type of Social Control." Pp. 39–63 in *Society and the Law*, by F. J. Davis et al. New York: The Free Press.
- Davis, F. James, Henry H. Foster Jr., C. Ray Jeffrey and E. Eugene Davis. 1962. *Society and the Law*. New York: The Free Press.
- Dawson, Myrna, and Sandy Welsh. 2005. "Predicting the Quantity of Law: Single versus Multiple Remedies in Sexual Harassment Cases." *Sociological Quarterly* 46(4): 699–718.
- De Espinosa, Emilio L. 1980. "Social and Legal Order in Sociological Functionalism." *Contemporary Crises* 4: 43–76.
- Deflem, Mathieu. 1994. "Social Control and the Theory of Communicative Action." *International Journal of the Sociology of Law* 22(4): 355–373.
- Deflem, Mathieu. 1995. "Theorie du discours, droit penal, et criminologie." *Déviante et société* 19(4): 325–338.
- Deflem, Mathieu, ed. 1996. *Habermas, Modernity and Law*. London: Sage.
- Deflem, Mathieu. 1997. "Surveillance and Criminal Statistics: Historical Foundations of Governmentality." Pp. 149–184 in *Studies in Law, Politics and Society*, Vol. XVII, ed. A. Sarat and S. Silbey. Greenwich, CT: JAI Press.
- Deflem, Mathieu. 1998a. "The Boundaries of Abortion Law: Systems Theory from Parsons to Luhmann and Habermas." *Social Forces* 76 (3): 775–818.
- Deflem, Mathieu. 1998b. "The Democratic Deficit Revisited: Considering the Politics of Criminal Justice." Pp. 111–117 in *Politique, Police et Justice au Bord du Futur*, ed. Y. Cartuyvels et al. Paris: L'Harmattan.
- Deflem, Mathieu. 1999. "Ferdinand Tönnies on Crime and Society: An Unexplored Contribution to Criminological Sociology." *History of the Human Sciences* 12(3): 87–116.
- Deflem, Mathieu. 2000. "Bureaucratization and Social Control: Historical Foundations of International Policing." *Law and Society Review* 34(3): 601–640.
- Deflem, Mathieu. 2002. *Policing World Society: Historical Foundations of International Police Cooperation*. Oxford: Oxford University Press.
- Deflem, Mathieu. 2004. "Social Control and the Policing of Terrorism: Foundations for a Sociology of Counter-Terrorism." *The American Sociologist* 35(2): 75–92.
- Deflem, Mathieu. 2006a. "Global Rule of Law or Global Rule of Law Enforcement? International Police Cooperation and Counter-Terrorism." *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 603: 240–251.
- Deflem, Mathieu. 2006b. "Jurisprudencia sociologica y sociologia del derecho." *Opinion Juridica* 5(10): 107–119.
- Deflem, Mathieu. 2007a. "Legal Profession." Pp. 2583–2584 in *The Blackwell Encyclopedia of Sociology*, ed. G. Ritzer. Oxford: Blackwell Publishing.
- Deflem, Mathieu. 2007b. "Sociological Theories of Law." Pp. 1410–1413 in *Encyclopedia of Law and Society: American and Global Perspectives*, ed. D. S. Clark. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Deflem, Mathieu. 2007c. "Policing." Pp. 970–973 in *Encyclopedia of Globalization*, ed. J. A. Scholte and R. Robertson. New York: Routledge.
- Delgado, Richard, and Jean Stefancic, eds. 2000. *Critical Race Theory: The Cutting Edge*. Philadelphia, PA: Temple University Press.
- Delgado, Richard, and Jean Stefancic. 2001. *Critical Race Theory: An Introduction*. New York: New York University Press.

- Denzin, Norman, K. 1975. "Interaction, Law and Morality: The Contribution of Leon Petrazycki." Pp. 83-105 in *Sociology and Jurisprudence of Leon Petrazycki*, ed. J. Gorecki. Urbana, IL: University of Illinois Press.
- Denzin, Norman K. 1986. "Postmodern Social Theory." *Sociological Theory* 4(2): 194-204.
- Derrida, Jacques. 1990a. *Limited Inc*. Evanston, IL: Northwestern University Press.
- Derrida, Jacques. 1990b. "Force of Law: The Mystical Foundation of Authority." *Cardozo Law Review* 11: 919-1070.
- Dezalay, Yves. 1990. "The Big Bang and the Law: The Internationalization and Restructuration of the Legal Field." *Theory, Culture and Society* 7: 279-293.
- Dezalay, Yves, and Bryant G. Garth. 1995. "Merchants of Law as Moral Entrepreneurs: Constructing International Justice from the Competition for Transnational Business Disputes." *Law and Society Review* 29(1): 27-64.
- Dezalay, Yves, and Bryant G. Garth. 1996. *Dealing in Virtue: International Commercial Arbitration and the Construction of a Transnational Legal Order*. Chicago: University of Chicago Press.
- Dezalay, Yves, and Bryant G. Garth. 2002a. *The Internationalization of Palace Wars: Lawyers, Economists, and the Contest to Transform Latin American States*. Chicago: University of Chicago Press.
- Dezalay, Yves, and Bryant G. Garth, eds. 2002b. *Global Prescriptions: The Production, Exportation, and Importation of a New Legal Orthodoxy*. Ann Arbor, MI: University of Michigan Press.
- Didry, Claude. 2000. "La Réforme des groupements professionnels çomme expression de la conception Durkheimienne de l'état." *Revue franç aise de sociologie* 41(3): 513-538.
- DiMaggio, Paul J., and Walter W. Powell. 1991. "Introduction." Pp. 1-38 in *The New Institutionalism in Organizational Analysis*, ed. W.W. Powell and P. J. DiMaggio. Chicago: University of Chicago Press.
- Dingwall, Robert. 1998. "Empowerment or Enforcement? Some Questions about Power and Control in Divorce Mediation." Pp. 150-167 in *Divorce Mediation and the Legal Process: British Practice and International Experience*, ed. R. Dingwall and J. M. Eekelaar. Oxford: Oxford University Press.
- Dingwall, Robert. 1999. "Professions and Social Order in a Global Society." *International Review of Sociology* 9(1): 31-140.
- Dingwall, Robert. 2000. "Language, Law, and Power: Ethnomethodology, Conversation Analysis, and the Politics of Law and Society Studies." Review Essay. *Law and Social Inquiry* 25(3): 885-911.
- Dingwall, Robert. 2002. "Ethnomethodology and Law." Pp. 227-244 in *An Introduction to Law and Social Theory*, ed. R. Banakar and M. Travers. Portland, OR: Hart Publishing.
- Dingwall, Robert. 2007. "Law, Sociology of." Pp. 2560-2564 in *The Blackwell Encyclopedia of Sociology*, ed. G. Ritzer. Oxford: Blackwell Publishing.
- Dingwall, Robert, and J. M. Eekelaar. 1988. "Families and the State: An Historical Perspective on the Public Regulation of Private Conduct." *Law and Policy* 10(4): 341-361.
- Dingwall, Robert, and Philip Lewis, eds. 1983. *The Sociology of the Professions: Lawyers, Doctors, and Others*. New York: St. Martin's Press.

- Dixon, Jo. 1995. "The Nexus of Sex, Spousal Violence, and the State." Review essay. *Law and Society Review* 29(2): 359–376.
- Dixon, Jo, and Carroll Seron. 1995. "Stratification in the Legal Profession: Sex, Sector, and Salary." *Law and Society Review* 29(3): 381–412.
- Dobbin, Frank, and Erin L. Kelly. 2007. "How to Stop Harassment: Professional Construction of Legal Compliance in Organizations." *American Journal of Sociology* 112(4): 1203–1243.
- Dobbin, Frank, John R. Sutton, John W. Meyer and Richard Scott. 1993. "Equal Opportunity Law and the Construction of Internal Labor Markets." *American Journal of Sociology* 99(2): 396–427.
- Donohue, John J. III. 1988. "Law and Economics: The Road Not Taken." *Law and Society Review* 22(5): 903–926.
- Dowd, Nancy E., and Michelle S. Jacobs, eds. 2003. *Feminist Legal Theory: An Anti-Essentialist Reader*. New York: New York University Press.
- Doyle, Daniel P., and David F. Luckenbill. 1991. "Mobilizing Law in Response to Collective Problems: A Test of Black's Theory of Law." *Law and Society Review* 25(1): 103–116.
- Drew, Paul. 1992. "Contested Evidence in Courtroom Cross-Examination: The Case of a Trial for Rape." Pp. 470–520 in *Talk at Work: Interaction in Institutional Settings*, ed. P. Drew and J. Heritage. New York: Cambridge University Press.
- Durkheim, Emile. (1893a) 1967. *De la division du travail social*. Paris: Les Presses Universitaires de France. 8th edn. Online: classiques.uqac.ca/classiques/Durkheim_emile/division_du_travail/division_travail.html.
- Durkheim, Emile. (1893b) 1984. *The Division of Labor in Society*. New York: The Free Press.
- Durkheim, Emile. (1895) 1982. *The Rules of Sociological Method*. New York: The Free Press.
- Durkheim, Emile. (1897) 1951. *Suicide: A Study in Sociology*. New York: The Free Press.
- Durkheim, Emile. (1900a) 1922. *Lecons de sociologie: Physique des moeurs et du droit*. Paris: Les Presses Universitaires de France. Online: classiques.uqac.ca/classiques/Durkheim_emile/lecons_de_sociologie/lecons_de_sociologie.html.
- Durkheim, Emile. (1900b) 1992. *Professional Ethics and Civic Morals*. London: Routledge.
- Durkheim, Emile. 1901a. "Deux lois de l'évolution pénale." *Annee sociologique* 4: 65–95. Online: classiques.uqac.ca/classiques/Durkheim_emile/annee_sociologique/an_socio_3/evolution_penale.html.
- Durkheim, Emile. (1901b) 1983. "The Evolution of Punishment." Pp. 102–132 in *Durkheim and the Law*, ed. S. Lukes and A. Scull. New York: St. Martin's Press.
- Durkheim, Emile. (1912) 1965. *The Elementary Forms of the Religious Life*. New York: The Free Press.
- Dwyer, Peter. 2004. "Creeping Conditionality in the UK: From Welfare Rights to Conditional Entitlements?" *Canadian Journal of Sociology* 29(2): 265–287.
- Earl, Jennifer, Darah A. Soule, and John D. McCarthy. 2003. "Protest under Fire? Explaining the Policing of Protest." *American Sociological Review* 68(4): 581–606.
- Easton, Susan, ed. 2008. *Marx and Law*. Aldershot, UK: Ashgate.

- Edelman, Lauren B. 1990. "Legal Environments and Organizational Governance: The Expansion of Due Process in the American Workplace." *American Journal of Sociology* 95(6): 1401-1440.
- Edelman, Lauren B. 1992. "Legal Ambiguity and Symbolic Structures: Organizational Mediation of Civil Rights Law." *American Journal of Sociology* 97(6): 1531-1576.
- Edelman, Lauren B. 1996. "Introduction to Symposium on the Law and the New Institutionalism." *Studies in Law, Politics, and Society* 15(1): 3-7.
- Edelman, Lauren B. 2002. "Legality and the Endogeneity of Law." Pp. 187- 202 in *Legality and Community: On the Intellectual Legacy of Philip Selznick*, ed. R. A. Kagan, M. Krygier, and K. Winston. Lanham, MD: Rowman and Littlefield.
- Edelman, Lauren B. 2004a. "Rivers of Law and Contested Terrain: A Law and Society Approach to Economic Rationality." *Law and Society Review* 38(2): 181-197.
- Edelman, Lauren B. 2004b. "The Legal Lives of Private Organizations." Pp. 231-252 in *The Blackwell Companion to Law and Society*, ed. A. Sarat. Malden, MA: Blackwell.
- Edelman, Lauren B., and Mark C. Suchman. 1997. "The Legal Environments of Organizations." *Annual Review of Sociology* 23: 479-515.
- Edelman, Lauren B., and Mark C. Suchman. 1999. "When the 'Haves' Hold Court: Speculations on the Organizational Internalization of Law." *Law and Society Review* 33(4): 941-991.
- Edelman, Lauren B., and Robin Stryker. 2005. "A Sociological Approach to Law and the Economy." Pp. 527-551 in *The Handbook of Economic Sociology*, ed. N. Smelser and R. Swedberg. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Edelman, Lauren B., Howard S. Erlanger, and John Lande. 1993. "Internal Dispute Resolution: The Transformation of Civil Rights in the Workplace." *Law and Society Review* 27(3): 497-534.
- Edelman, Lauren B., Christopher Uggen, and Howard S. Erlanger. 1999. "The Endogeneity of Legal Regulation: Grievance Procedures as Rational Myth." *American Journal of Sociology* 105(2): 406-454.
- Edwards, Mark Evan. 1996. "Pregnancy Discrimination Litigation: Legal Erosion of Capitalist Ideology under Equal Employment Opportunity Law." *Social Forces* 75(1): 247-268.
- Ehrlich, Eugen. (1913a) 1967. *Grundlegung der Soziologie des Rechts*. 3rd edn. Berlin: Duncker & Humblot.
- Ehrlich, Eugen. (1913b) 1962. *Fundamental Principles of the Sociology of Law*. New York: Russell & Russell.
- Ehrlich, Eugen. 1916. "Montesquieu and Sociological Jurisprudence." *Harvard Law Review* 29(6): 582-600.
- Ehrlich, Eugen. 1922. "The Sociology of Law." *Harvard Law Review* 36 (2): 130-145.
- Ellickson, Robert C. 1991. *Order without Law: How Neighbors Settle Disputes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Ellickson, Robert C. 2001. "The Evolution of Social Norms: A Perspective from the Legal Academy." Pp. 35-75 in *Social Norms*, ed. M. Hechter and K. Opp. New York: Russell Sage Foundation.
- Emerson, Richard M. 1976. "Social Exchange Theory." *Annual Review of Sociology* 2: 335-362.

- Engen, Rodney L., and Randy R. Gainey. 2000. "Modeling the Effects of Legally Relevant and Extralegal Factors under Sentencing Guidelines: The Rules have Changed." *Criminology* 38(4): 1207–1230.
- Engen, Rodney L., and Sara Steen. 2000. "The Power to Punish: Discretion and Sentencing Reform in the War on Drugs." *American Journal of Sociology* 105(5): 1357–1395.
- Engen, Rodney L., Randy R. Gainey, Robert D. Crutchfield, and Joseph G. Weis. 2002. "Discretion and Disparity under Sentencing Guidelines: The Role of Departures and Structured Sentencing Alternatives." *Criminology* 41(1): 99–130.
- Ermakoff, Ivan. 1997. "Prelates and Princes: Aristocratic Marriages, Canon Law Prohibitions, and Shifts in Norms and Patterns of Domination in the Central Middle Ages." *American Sociological Review* 62(3): 405–422.
- Evan, William M. 1959. "Power, Bargaining, and Law: A Preliminary Analysis of Labor Arbitration Cases." *Social Problems* 7(1): 4–15.
- Evan, William M. 1960. "Value Conflicts in the Law of Evidence." *The American Behavioral Scientist* 4(3): 23–26.
- Evan, William M. 1961. "Organization Man and Due Process of Law." *American Sociological Review* 26(4): 540–547.
- Evan, William M., ed. 1962a. *Law and Sociology: Exploratory Essays*. Glencoe, IL: Free Press.
- Evan, William M. 1962b. "Due Process of Law in Military and Industrial Organizations." *Administrative Science Quarterly* 7(2): 187–207.
- Evan, William M. 1965. "Law as an Instrument of Social Change." Pp. 285–293 in *Applied Sociology: Opportunities and Problems*, ed. A.W. Gouldner and S. M. Miller. New York: Free Press.
- Evan, William M., ed. 1980. *The Sociology of Law: A Social-Structural Perspective*. New York: Free Press.
- Evan, William M. 1990. *Social Structure and Law: Theoretical and Empirical Perspectives*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Evan, William M. 1991. "Law and Society." Pp. 1075–1086 in *Encyclopedia of Sociology*, ed. E. F. Borgatta and M. L. Borgatta. New York: Macmillan.
- Evan, William M., and Ezra Levin. 1966. "Status-Set and Role-Set Conflicts of the Stockbroker: A Problem in the Sociology of Law." *Social Forces* 45(1): 73–83.
- Ewick, Patricia. 2004. "Consciousness and Ideology." Pp. 80–94 in *The Blackwell Companion to Law and Society*, ed. A. Sarat. Malden, MA: Blackwell.
- Ewick, Patricia, and Susan S. Silbey. 1995. "Subversive Stories and Hegemonic Tales: Toward a Sociology of Narrative." *Law and Society Review* 29(2): 197–226.
- Ewick, Patricia, and Susan S. Silbey. 1998. *The Common Place of Law: Stories from Everyday Life*. Chicago: University of Chicago Press.
- Ewick, Patricia, and Susan S. Silbey. 2003. "Subversive Stories and Hegemonic Tales: Toward a Sociology of Narrative." *American Journal of Sociology* 108(6): 1328–1372.
- Ewing, Sally. 1987. "Formal Justice and the Spirit of Capitalism: Max Weber's Sociology of Law." *Law and Society Review* 21(3): 487–512.
- Featherstone, Richard. 2005. *Narratives from the 1971 Attica Prison Riots: Toward a New Theory of Correctional Disturbances*. Lewiston, NY: The Edwin Mellen Press.

- Feeley, Malcolm M. 1979. *The Process is the Punishment: Handling Cases in a Lower Criminal Court*. New York: Russell Sage Foundation.
- Fegan, Eileen V., and Rachel Rebouche. 2003. "Northern Ireland's Abortion Law: The Morality of Silence and the Censure of Agency." *Feminist Legal Studies* 11(3): 221-254.
- Feldman, Stephen M. 1991. "An Interpretation of Max Weber's Theory of Law: Metaphysics, Economics, and the Iron Cage of Constitutional Law." *Law and Social Inquiry* 16(2): 205-248.
- Feldman, Stephen M. 1996 "The Politics of Postmodern Jurisprudence." *Michigan Law Review* 95(1): 166-202.
- Felson, Richard B. 2006. "Is Violence against Women about Women or about Violence?" *Contexts* 5(2): 21-25.
- Ferrari, Vincenzo, ed. 1990. *Developing a Sociology of Law: A World-Wide Documentary Enquiry*. Milan: Dott. A. Giuffrè Editore.
- Ferrari, Vincenzo. 1989. "Sociology of Law: A Theoretical Introduction." Pp. 7-35 in *Two Lectures on the Sociology of Law*, by V. Ferrari and P. Uusitalo. Helsinki, Finland: University of Helsinki.
- Ferrari, Vincenzo and Paola Ronfani. 2001. "A Deeply Rooted Scientific Discipline: Origins and Development of Sociology of Law in Italy." *The American Sociologist* 32(2): 61-77.
- Ferrell, Jeff. 1993. *Crimes of Style: Urban Graffiti and the Politics of Criminality*. New York: Garland.
- Fielding, Nigel G. 2002. "Theorizing Community Policing." *British Journal of Criminology* 42(1): 147-163.
- Fielding, Nigel G. 2005. "Concepts and Theory in Community Policing." *Howard Journal of Criminal Justice* 44(5): 460-472.
- Fine, Robert. 2002. "Marxism and the Social Theory of Law." Pp. 101-117 in *An Introduction to Law and Social Theory*, ed. R. Banakar and M. Travers. Portland, OR: Hart Publishing.
- Fitzpatrick, Peter, and Alan Hunt, eds. 1987. *Critical Legal Studies*. Oxford: Basil Blackwell.
- Fletcher, Ruth. 2002. "Feminist Legal Theory." Pp. 135-154 in *An Introduction to Law and Social Theory*, ed. R. Banakar and M. Travers. Portland, OR: Hart Publishing.
- Flood, John. 2002. "Globalisation and Law." Pp. 311-328 in *An Introduction to Law and Social Theory*, ed. R. Banakar and M. Travers. Portland, OR: Hart Publishing.
- Foucault, Michel. (1975) 1977. *Discipline and Punish: The Birth of the Prison*. New York: Pantheon.
- Foucault, Michel. (1978a) 1991. "Governmentality." Pp. 87-104 in *The Foucault Effect*, ed. G. Burchell, C. Gordon, and P. Miller. Chicago: University of Chicago Press.
- Foucault, Michel. (1978b) 1989. "Securite, territoire, et populations." Pp. 99-106 in his *Résumé des cours, 1970-1982*. Paris: Julliard.
- Foucault, Michel. 1980. *Power/Knowledge: Selected Interviews and Other Writings*, ed. C. Gordon. New York: Pantheon.
- Foucault, Michel. 1981. "Omnes et Singulatim: Towards a Criticism of 'Political Reason'." Pp. 223-254 in *The Tanner Lectures on Human Values, Vol. II*, ed. S. M. McMurrin. Salt Lake City: University of Utah Press.
- Frank, Nancy. 1983. "From Criminal to Civil Penalties in the History of Health and Safety Laws." *Social Problems* 30(5): 532-544.

- Freeman, Michael, ed. 2006. *Law and Sociology*. Oxford: Oxford University Press.
- Freidson, Eliot. 1984. "The Changing Nature of Professional Control." *Annual Review of Sociology* 10: 1-20.
- Freidson, Eliot. 1986. *Professional Powers: A Study of the Institutionalization of Formal Knowledge*. Chicago: University of Chicago Press.
- Freidson, Eliot. 2001. *Professionalism, the Third Logic: On the Practice of Knowledge*. Chicago: University of Chicago Press.
- Friedman, Lawrence M. 1976. *Law and Society: An Introduction*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Friedrichs, David O. 2001. *Law in our Lives: An Introduction*. Los Angeles: Roxbury.
- Frymer, Paul, and John D. Skrentny. 2004. "The Rise of Instrumental Affirmative Action: Law and the New Significance of Race in America." *Connecticut Law Review* 36: 677-723.
- Fuchs, Stephan, and Steven Ward. 1994. "What is Deconstruction, and Where and When Does it Take Place? Making Facts in Science, Building Cases in Law." *American Sociological Review* 59(4): 481-500.
- Fuller, Lon L. 1964. *The Morality of Law*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Fuller, Lon L. 1968. "Some Unexplored Social Dimensions of the Law." Pp. 57-70 in *The Path of the Law from 1967*, ed. A. E. Sutherland. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Fuszara, Malgorzata. 1990. "Sociology of Law in Poland." *Zeitschrift für Rechtssoziologie* 11(1): 42-50.
- Galanter, Marc. 1974. "Why the 'Haves' Come Out Ahead: Speculations on the Limits of Legal Change." *Law and Society Review* 9(1): 95-160.
- Galanter, Marc. 2004. "The Vanishing Trial: An Examination of Trials and Related Matters in Federal and State Courts." *Journal of Empirical Legal Studies* 1(3): 459-570.
- Galanter, Marc, and Thomas Palay. 1991. *Tournament of Lawyers: The Transformation of the Big Law Firm*. Chicago: University of Chicago Press.
- Galligan, Dennis J. 2007. *Law in Modern Society*. Oxford: Oxford University Press.
- Gallihier, John F., and John R. Cross. 1983. *Morals Legislation without Morality: The Case of Nevada*. New Brunswick, NJ: Rutgers University Press.
- Garcia-Vellegas, Mauricio. 2006. "Comparative Sociology of Law: Legal Fields, Legal Scholarships, and Social Sciences in Europe and the United States." *Law and Social Inquiry* 31(2): 343-382.
- Garfinkel, Harold. 1967. *Studies in Ethnomethodology*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Garland, David. 1983. "Durkheim's Theory of Punishment: A Critique." Pp. 37-61 in *The Power to Punish: Contemporary Penalty and Social Analysis*, ed. D. Garland and P. Young. London: Heinemann Educational Books.
- Garland, David. 1985. *Punishment and Welfare: A History of Penal Strategies*. Brookfield, VT: Gower.
- Garland, David. 1991a. "Sociological Perspectives on Punishment." *Crime and Justice* 14: 115-165.
- Garland, David. 1991b. "Punishment and Culture: The Symbolic Dimensions of Criminal Justice." Pp. 191-222 in *Studies in Law, Politics and Society, Vol. XI*, ed. A. Sarat and S. Silbey. Greenwich, CT: JAI Press.

- Garland, David. 1997. "'Governmentality' and the Problem of Crime: Foucault, Criminology, Sociology." *Theoretical Criminology* 1(2): 173–214.
- Garland, David. 2002. *The Culture of Control: Crime and Social Order in Contemporary Society*. Chicago: University of Chicago Press.
- Garland, David. 2006. "Concepts of Culture in the Sociology of Punishment." *Theoretical Criminology* 10(4): 419–447.
- Garth, Bryant, and Joyce Sterling. 1998. "From Legal Realism to Law and Society: Reshaping Law for the Last Stages of the Social Activist State." *Law and Society Review* 32(2): 409–472.
- Gates, E. Nathaniel, ed. 1997. *The Judicial Isolation of the "Racially" Oppressed*. New York: Garland.
- Geiger, Theodor. 1920. *Das uneheliche Kind und seine Mutter im Recht des neuen Staates: Ein Versuch auf der Basis kritischer Rechtsvergleichung*. München-Berlin-Leipzig: Schweitzer.
- Geiger, Theodor. (1946) 1979. *Über Moral und Recht*. Berlin: Duncker & Humblot.
- Geiger, Theodor. (1947) 1964. *Vorstudien zu einer Soziologie des Rechts*. Neuwied am Rhein: Luchterhand.
- Geiger, Theodor. 1969. *On Social Order and Mass Society*. Chicago: University of Chicago Press.
- Geis, Gilbert. 1959. "Sociology, Criminology, and Criminal Law." *Social Problems* 7(1): 40–47.
- Gephart, Werner. 1993. *Gesellschaftstheorie und Recht: Das Recht im soziologischen Diskurs der Moderne*. Frankfurt: Suhrkamp.
- Gessner, Volkmar. 1995. "Global Approaches in the Sociology of Law: Problems and Challenges." *Journal of Law and Society* 22(1): 85–96.
- Gibbs, Jack P. 1966. "The Sociology of Law and Normative Phenomena." *American Sociological Review* 31(3): 315–325.
- Gibbs, Jack P. 1968. "Definitions of Law and Empirical Questions." *Law and Society Review* 2(3): 429–446.
- Gibbs, Jack P. 2003. "A Formal Restatement of Durkheim's 'Division of Labor' Theory." *Sociological Theory* 21(2): 103–127.
- Gillin, John Lewis. 1929. "New Developments in the Departments of Sociology in Relation to Courses in the Law School." *Annals of the American Academy of Political and Social Science* 145: 125–129.
- Gilliom, John. 1994. *Surveillance, Privacy, and the Law: Employee Drug Testing and the Politics of Social Control*. Ann Arbor, MI: University of Michigan Press.
- Goldberg, Chad A. 2001. "Social Citizenship and a Reconstructed Tocqueville." *American Sociological Review* 66(2): 289–315.
- Goode, Erich. 1996. *Social Deviance*. Boston: Allyn and Bacon.
- Goode, Erich, and Nachman Ben-Yehuda. 1994. *Moral Panics: The Social Construction of Deviance*. Cambridge, MA: Blackwell.
- Gordon, Robert W. 1986. "Critical Legal Studies." *Legal Studies Forum* 10 (3): 335–340.
- Gordon, Robert W. 1992. *The Legacy of Oliver Wendell Holmes, Jr.* Stanford, CA: Stanford University Press.
- Gorecki, Jan, ed. 1975a. *Sociology and Jurisprudence of Leon Petrazycki*. Urbana, IL: University of Illinois Press.

- Gorecki, Jan. 1975b. "Leon Petrażycki." Pp. 1–15 in *Sociology and Jurisprudence of Leon Petrażycki*, ed. J. Gorecki. Urbana, IL: University of Illinois Press.
- Gorman, Elizabeth H. 1999. "Moving away from 'Up or Out': Determinants of Permanent Employment in Law Firms." *Law and Society Review* 33 (3): 637–666.
- Gorman, Elizabeth H. 2005. "Gender Stereotypes, Same-Gender Preferences, and Organizational Variation in the Hiring of Women: Evidence from Law Firms." *American Sociological Review* 70: 702–728.
- Gorman, Elizabeth H. 2006. "Work Uncertainty and the Promotion of Professional Women: The Case of Law Firm Partnership." *Social Forces* 85(2): 865–888.
- Gottfredson, Michael, and Michael J. Hindelang. 1979a. "A Study of the Behavior of Law." *American Sociological Review* 44(1): 3–18.
- Gottfredson, Michael, and Michael J. Hindelang. 1979b. "Theory and Research in the Sociology of Law." *American Sociological Review* 44 (1): 27–37.
- Gould, Mark. 1993. "Legitimation and Justification: The Logic of Moral and Contractual Solidarity in Weber and Durkheim." Pp. 205–225 in *Current Perspectives in Social Theory, Vol. XIII*, ed. B. Agger. Greenwich, CT: JAI Press.
- Gouldner, Alvin W. 1970. *The Coming Crisis of Western Sociology*. New York: Basic Books.
- Grace, Clive and Philip Wilkinson. 1978. *Sociological Inquiry and Legal Phenomena*. New York: St. Martin's Press.
- Grana, Sheryl J., Jane C. Ollenburger and Mark Nicholas. 2002. *The Social Context of Law*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Grattet, Ryken, Valerie Jenness, and Theodore R. Curry. 1998. "The Homogenization and Differentiation of Hate Crime Law in the United States, 1978 to 1995: Innovation and Diffusion in the Criminalization of Bigotry." *American Sociological Review* 63(2): 286–307.
- Grazin, Igor. 2004. "On Myth, Considered as a Method for Legal Thought." *Law and Critique* 15(2): 159–181.
- Greatbatch, David, and Robert Dingwall. 1994. "Divorce Mediation: The Virtues of Formality?" Pp. 391–399 in *Oxford Readings in Socio-Legal Studies: Family Law*, ed. J. M. Eekelaar and M. Maclean. Oxford: Oxford University Press.
- Greatbatch, David, and Robert Dingwall. 1997. "Argumentative Talk in Divorce Mediation Sessions." *American Sociological Review* 62(1): 151–170.
- Greenberg, David F. 1983. "Donald Black's Sociology of Law: A Critique." *Law and Society Review* 17(2): 337–368.
- Griffiths, Anne. 2002. "Legal Pluralism." Pp. 289–310 in *An Introduction to Law and Social Theory*, ed. R. Banakar and M. Travers. Portland, OR: Hart Publishing.
- Griffiths, John. 1995. "Legal Pluralism and the Theory of Legislation, with Special Reference to the Regulation of Euthanasia." Pp. 201–234 in *Legal Polycentricity: Consequences of Pluralism in Law*, ed. H. Petersen and H. Zahle. Aldershot, UK: Dartmouth.
- Griffiths, John. 1998. "The Slippery Slope: Are the Dutch Sliding Down or Are They Clambering Up?" Pp. 93–104 in *Asking to Die: Inside the Dutch Debate about Euthanasia*, ed. D. C. Thomasma, et al. Dordrecht, The Netherlands: Kluwer Academic.

- Griffiths, John. 1999. "Legal Knowledge and the Social Working of Law: The Case of Euthanasia." Pp. 81–108 in *Semiotics and Legislation: Jurisprudential, Institutional and Sociological Perspectives*, ed. H. van Schooten. Liverpool, UK: Deborah Charles Publications.
- Griffiths, John. 2006. "The Idea of Sociology of Law and its Relation to Law and to Sociology." Pp. 49–68 in *Law and Sociology*, ed. M. Freeman. Oxford: Oxford University Press.
- Griffiths, John, Heleen Weyers, and Alex Blood. 1998. *Euthanasia and Law in the Netherlands*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Grodnick, Stephen. 2005. "Rediscovering Radical Democracy in Habermas's Between Facts and Norms." *Constellations* 12(3): 392–408.
- Guibentif, Pierre. 2002. "The Sociology of Law as a Sub-discipline of Sociology." *Portuguese Journal of Social Science* 1(3): 175–184.
- Gurvitch, Georges. 1940. *Elements de sociologie juridique*. Paris: Editions Aubier Montaigne.
- Gurvitch, Georges. 1941a. "Major Problems of the Sociology of Law." *Journal of Social Philosophy* 6(3): 197–215.
- Gurvitch, Georges. 1941b. "The Problem of Social Law." *Ethics* 52(1): 17–40.
- Gurvitch, Georges. 1942. *Sociology of Law*. New York: Philosophical Library.
- Gusfield, Joseph R. 1963. *Symbolic Crusade: Status Politics and the American Temperance Movement*. Urbana, IL: University of Illinois Press.
- Habermas, Jürgen. (1981a) 1988. *Theorie des kommunikativen Handelns. 2 vols.* Frankfurt: Suhrkamp.
- Habermas, Jürgen. (1981b) 1984. *The Theory of Communicative Action Volume 1: Reason and the Rationalization of Society*. Boston, MA: Beacon Press.
- Habermas, Jürgen. (1981c) 1987. *The Theory of Communicative Action Volume 2: System and Lifeworld: A Critique of Functionalist Reason*. Boston, MA: Beacon Press.
- Habermas, Jürgen. 1983a. *Moralbewußtsein und kommunikatives Handeln*. Frankfurt: Suhrkamp.
- Habermas, Jürgen. (1983b) 1992. *Moral Consciousness and Communicative Action*. Cambridge, MA: The MIT Press.
- Habermas, Jürgen. 1988. "Law and Morality." Pp. 215–279 in *The Tanner Lectures on Human Values*, ed. S. M. McMurrin. Salt Lake City: University of Utah Press.
- Habermas, Jürgen. 1990. "Remarks on the Discussion." *Theory, Culture and Society* 7: 127–32.
- Habermas, Jürgen. (1991) 1993. *Justification and Application: Remarks on Discourse Ethics*. Cambridge, MA: The MIT Press.
- Habermas, Jürgen. 1992a. *Faktizität und Geltung*. Frankfurt: Suhrkamp.
- Habermas, Jürgen. (1992b) 1996. *Between Facts and Norms*. Cambridge, MA: The MIT Press.
- Habermas, Jürgen. 1995. "On the Internal Relation between the Rule of Law and Democracy." *European Journal of Philosophy* 3: 12–20.
- Hagan, John. 1980. "The Legislation of Crime and Delinquency: A Review of Theory, Method, and Research." *Law and Society Review* 14(3): 603–628.
- Hagan, John. 1990. "The Gender Stratification of Income Inequality Among Lawyers." *Social Forces* 68(3): 835–855.

- Hagan, John. 2003. *Justice in the Balkans: Prosecuting War Crimes in the Hague Tribunal*. Chicago: University of Chicago Press.
- Hagan, John, and Scott Greer. 2002. "Making War Criminal." *Criminology* 40(2): 231-264.
- Hagan, John, and Fiona M. Kay. 1995. *Gender in Practice: A Study of Lawyers' Lives*. New York: Oxford University Press.
- Hagan, John, and Fiona M. Kay. 2007. "Even Lawyers Get the Blues: Gender, Depression, and Job Satisfaction in Legal Practice." *Law and Society Review* 41(1): 51-78.
- Hagan, John, and Sanja Kutnjak Ivkovic. 2006. "War Crimes, Democracy, and the Rule of Law in Belgrade, the Former Yugoslavia, and Beyond." *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 605: 130-151.
- Hagan, John and Jeffrey Leon. 1977. "Rediscovering Delinquency: Social History, Political Ideology and the Sociology of Law." *American Sociological Review* 42(4): 587-598.
- Hagan, John, and Ron Levi. 2004. "Social Skill, the Milosevic Indictment, and the Rebirth of International Criminal Justice." *European Journal of Criminology* 1(4): 445-475.
- Hagan, John, and Ron Levi. 2005. "Crimes of War and the Force of Law." *Social Forces* 83(4): 1499-1534.
- Hagan, John, Heather Schoenfeld, and Alberto Palloni. 2006. "The Science of Human Rights, War Crimes, and Humanitarian Emergencies." *Annual Review of Sociology* 32: 329-349.
- Hagan, John, Marjorie Zatz, Bruce Arnold, and Fiona M. Kay. 1991. "Cultural Capital, Gender, and the Structural Transformation of Legal Practice." *Law and Society Review* 25(2): 239-262.
- Hall, Stuart, Charles Critcher, Tony Jefferson, John Clarke, and Robert Brian. 1978. *Policing the Crisis: Mugging, the State, and Law and Order*. London: Macmillan.
- Halliday, Terence C. 1983. "Professions, Class and Capitalism." *European Journal of Sociology* 24(2): 321-346.
- Halliday, Terence C. 1985. "Knowledge Mandates: Collective Influence by Scientific, Normative and Syncretic Professions." *British Journal of Sociology* 36: 421-47.
- Halliday, Terence C. 1986. "Six Score Years and Ten: Demographic Transitions in the American Legal Profession, 1850-1980." *Law and Society Review* 20(1): 53-78.
- Halliday, Terence C. 1987. *Beyond Monopoly: Lawyers, State Crises and Professional Empowerment*. Chicago: University of Chicago Press.
- Halliday, Terence C., and Bruce G. Carruthers. 2007. "The Recursivity of Law: Global Norm-Making and National Law-Making in the Globalization of Corporate Insolvency Regimes." *American Journal of Sociology* 112(4): 1135-1202.
- Halliday, Terence C., and Pavel Osinsky. 2006. "Globalization of Law." *Annual Review of Sociology* 32: 447-470.
- Hawkins, Keith. 2003. *Law as Last Resort: Prosecution Decision-Making in a Regulatory Agency*. Oxford: Oxford University Press.
- Hechter, Michael, and Satoshi Kanazawa. 1997. "Sociological Rational Choice Theory." *Annual Review of Sociology* 23: 191-214.
- Hedström, Peter, and Richard Swedberg. 1996. "Rational Choice, Empirical Research, and the Sociological Tradition." *European Sociological Review* 12(2): 127-146.

- Heidegren, Carl-Goran. 1997. "Transcendental Theory of Society, Anthropology and the Sociology of Law: Helmut Schelsky – An Almost Forgotten Sociologist." *Acta Sociologica* 40(3): 279–290.
- Heimer, Carol A. 1999. "Competing Institutions: Law, Medicine, and Family in Neonatal Intensive Care." *Law and Society Review* 33(1): 17–66.
- Heimer, Carol A. 2001. "Law: New Institutionalism." Pp. 8534–8538 in *International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences*, ed. N. J. Smelser and P. B. Bates. Amsterdam: Elsevier.
- Heimer, Carol A., and Lisa R. Staffen. 1998. *For the Sake of the Children: The Social Organization of Responsibility in the Hospital and the Home*. Chicago: University of Chicago Press.
- Heinz, John P., and Edward O. Laumann. 1982. *Chicago Lawyers: The Social Structure of the Bar*. New York: Russell Sage Foundation.
- Heinz, John P., Edward O. Laumann, Robert L. Nelson, and Ethan Michelson. 1998. "The Changing Character of Lawyers' Work: Chicago in 1975 and 1995." *Law and Society Review* 32(4): 751–75.
- Heinz, John P., Robert L. Nelson, and Edward O. Laumann. 2001. "The Scale of Justice: Observations on the Transformation of Urban Law Practice." *Annual Review of Sociology* 27(1): 337–62.
- Heinz, John P., Nelson, Robert L., Sandefur, Rebecca L., and Edward O. Laumann. 2005. *Urban Lawyers: The New Social Structure of the Bar*. Chicago: University of Chicago Press.
- Hembroff, Larry A. 1987. "The Seriousness of Acts and Social Contexts: A Test of Black's Theory of the Behavior of Law." *American Journal of Sociology* 93(2): 322–347.
- Henry, Stuart. 1983. *Private Justice: Towards Integrated Theorising in the Sociology of Law*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Henry, Stuart, and Dragan Milovanovic. 1996. *Constitutive Criminology: Beyond Postmodernism*. London: Sage.
- Henry, Stuart, and Dragan Milovanovic, eds. 1999. *Constitutive Criminology at Work: Applications to Crime and Justice*. New York: State University of New York Press.
- Hiday, Virginia A. 1983. "Sociology of Mental Health Law." *Sociology and Social Research* 67(2): 111–128.
- Hirst, Paul Q. 1972. "Marx and Engels on Law, Crime, and Morality." *Economy and Society* 1(1): 28–56.
- Hirst, Paul Q. 1986. *Law, Socialism, and Democracy*. London: Allen & Unwin.
- Hoekema, Andre Jan. 1985. "Dutch Trends in the Sociology of Law in the Past Two Decades." *The Netherlands Journal of Sociology* 2(1): 32–49.
- Hoffmann, Elizabeth A. 2003. "Legal Consciousness and Dispute Resolution: Different Disputing Behavior at Two Similar Taxicab Companies." *Law and Social Inquiry* 28(3): 691–716.
- Hoffmann, Elizabeth A. 2005. "Dispute Resolution in a Worker Cooperative: Formal Procedures and Procedural Justice." *Law and Society Review* 39: 51–82.
- Hoffmann, Elizabeth A. 2006. "Exit and Voice: Job Loyalty and Dispute Resolution Choices." *Social Forces* 84(4): 2313–2330.
- Hollinger, Richard C., and Lon Lanza-Kaduce. 1988. "The Process of Criminalization: The Case of Computer Crime Laws." *Criminology* 26 (1): 101–126.

- Holmes, Oliver Wendell. (1881) 1923. *The Common Law*. Boston: Little, Brown, and Company.
- Holmes, Oliver Wendell. 1897. "The Path of the Law." *Harvard Law Review* 110(5): 991-1009.
- Holmes, Oliver Wendell. 1899. "Law in Science and Science in Law." *Harvard Law Review* 12(7): 443-463.
- Holmes, Oliver Wendell. 1918. "Natural Law." *Harvard Law Review* 32 (1): 40-44.
- Homans, George C. 1958. "Social Behavior as Exchange." *American Journal of Sociology* 63(6): 597-606.
- Homans, George C. 1961. *Social Behavior: Its Elementary Forms*. New York: Harcourt, Brace & World.
- Homans, George C. 1964. "Bringing Men Back in." *American Sociological Review* 29(6): 809-818.
- Hoogvelt, Ankie. 1984. "Jurisprudence, Sociological." P. 180 in *The International Encyclopedia of Sociology*, ed. M. Mann. New York: The Continuum Publishing Company.
- Hopkins, Andrew. 1975. "On the Sociology of Criminal Law." *Social Problems* 22(5): 608-619.
- Horne, Christine. 2000. "Community and the State: The Relationship between Normative and Legal Controls." *European Sociological Review* 16: 225-243.
- Horne, Christine. 2004. "Collective Benefits, Exchange Interests, and Norm Enforcement." *Social Forces* 82(3): 1037-1062.
- Horne, Christine, and Michael J. Lovaglia. 2008. *Experiments in Criminology and Law: A Research Revolution*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Horowitz, Irving L. 1993. *The Decomposition of Sociology*. New York: Oxford University Press.
- Horwitz, Allan V. 1983. "Resistance to Innovation in the Sociology of Law: A Response to Greenberg." *Law and Society Review* 17(2): 369-384.
- Horwitz, Allan V. 2002. "A Continuities Symposium on Donald Black's 'The Behavior of Law'." *Contemporary Sociology* 31(6): 641-674.
- Hull, Kathleen E. 1999. "The Paradox of the Contented Female Lawyer." *Law and Society Review* 33(3): 687-702.
- Hull, Kathleen E. 2001. "The Political Limits of the Rights Frame: The Case of Same-Sex Marriage in Hawaii." *Sociological Perspectives* 44(2): 207-232.
- Hull, Kathleen E. 2003. "The Cultural Power of Law and the Cultural Enactment of Legality: The Case of Same-Sex Marriage." *Law and Social Inquiry* 28(3): 629-657.
- Hull, Kathleen E. 2006. *Same-Sex Marriage: The Cultural Politics of Love and Law*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Hull, Kathleen E., and Robert L. Nelson. 2000. "Assimilation, Choice or Constraint? Testing Theories of Gender Difference in the Careers of Lawyers." *Social Forces* 79(1): 229-264.
- Hull, N. E. H. 1997. *Roscoe Pound and Karl Llewellyn: Searching for an American Jurisprudence*. Chicago: University of Chicago Press.
- Hunt, Alan J. 1976. "Perspectives in the Sociology of Law." Pp. 22-44 in *The Sociology of Law*, ed. P. Carlen. Keele, UK: University of Keele.

- Hunt, Alan J. 1978. *The Sociological Movement in Law*. Philadelphia: Temple University Press.
- Hunt, Alan J. 1979. "The Sociology of Law of Gurvitch and Timasheff: A Critique of Theories of Normative Integration." *Research in Law and Sociology* 2: 169–204.
- Hunt, Alan J. 1980. "The Radical Critique of Law: An Assessment." *International Journal of the Sociology of Law* 8(1): 33–46.
- Hunt, Alan J. 1981a. "Dichotomy and Contradiction in the Sociology of Law." *British Journal of Law and Society* 8(1): 47–77.
- Hunt, Alan J. 1981b. "Marxism and the Analysis of Law." Pp. 91–109 in *Sociological Approaches to Law*, ed. A. Podgórecki and C. J. Whelan. New York: St. Martin's Press.
- Hunt, Alan J. 1983. "Behavioral Sociology of Law: A Critique of Donald Black." *Journal of Law and Society* 10(1): 19–46.
- Hunt, Alan J. 1985. "The Ideology of Law: Advances and Problems in Recent Applications of the Concept of Ideology to the Analysis of Law." *Law and Society Review* 19(1): 11–38.
- Hunt, Alan J. 1986. "The Theory of Critical Legal Studies." *Oxford Journal of Legal Studies* 6(1): 1–45.
- Hunt, Alan J. 1993. *Explorations in Law and Society: Toward a Constitutive Theory of Law*. New York: Routledge.
- Hunt, Alan J. 1995. "The Role of Law in the Civilizing Process and the Reform of Popular Culture." *Canadian Journal of Law and Society* 10 (2): 5–29.
- Hunt, Alan J. 1997. "Law, Politics and the Social Sciences." Pp. 103–123 in *Sociology after Postmodernism*, ed. D. Owen. London: Sage.
- Hunt, Alan J. 2001. "Introduction to the Transaction Edition." Pp. XI–LIV in *Sociology of Law*, by Georges Gurvitch. New Brunswick, NJ: Transaction.
- Hunt, Alan J. 2002. "The Problematisation of Law in Classical Social Theory." Pp. 13–31 in *An Introduction to Law and Social Theory*, ed. R. Banakar and M. Travers. Portland, OR: Hart Publishing.
- Hunt, Alan J., and Gary Wickham. 1994. *Foucault and Law. Towards a Sociology of Law as Governance*. London: Pluto Press.
- Hutter, Bridget M. 1988. *The Reasonable Arm of the Law? The Law Enforcement Procedures of Environmental Health Officers*. Oxford: Clarendon Press.
- Hyden, Hakan. 1986. "Sociology of Law in Scandinavia." *Journal of Law and Society* 13(1): 131–143.
- Ingersoll, David E. 1981. "American Legal Realism and Sociological Jurisprudence: The Methodological Roots of a Science of Law." *Journal of the History of the Behavioral Sciences* 17(4): 490–503.
- Irons, Peter. 1986. "Humanistic Legal Studies." *Legal Studies Forum* 10(3): 331–334.
- Irwin, Michael John. 1986. *A Sociological Evaluation of the Development of Sociology of Law*. New York, NY: Vantage Press.
- Jacobs, David, and Robert M. O'Brien. 1998. "The Determinants of Deadly Force: A Structural Analysis of Police Violence." *American Journal of Sociology* 103(4): 837–862.
- Jenkins, Philip. 1998. *Moral Panic: Changing Concepts of the Child Molester in Modern America*. New Haven, CT: Yale University Press.

- Jenness, Valerie. 1999. "Managing Differences and Making Legislation: Social Movements and the Racialization, Sexualization, and Gendering of Federal Hate Crime Law in the U.S., 1985-1998." *Social Problems* 46(4): 548-571.
- Jenness, Valerie. 2004. "Explaining Criminalization: From Demography and Status Politics to Globalization and Modernization." *Annual Review of Sociology* 30: 147-171.
- Jenness, Valerie, and Ryken Grattet. 1996. "The Criminalization of Hate: A Comparison of Structural and Polity Influences on the Passage of 'Bias-Crime' Legislation in the United States." *Sociological Perspectives* 39 (1): 129-154.
- Johnson, Harry M., ed. 1978. *Social System and Legal Process*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Johnston, Barry V. 1989. "Sorokin Lives! Centennial Observations." Footnotes, *The ASA Newsletter*, 17(1): 1, 5.
- Johnston, Les. 1992. *The Rebirth of Private Policing*. New York: Routledge.
- Jones, Ann. 1994. *Next Time, She'll Be Dead: Battering and How to Stop it*. Boston, MA: Beacon Press.
- Justo, Marcelo Gomes, and Helena Singer. 2001. "Sociology of Law in Brazil: A Critical Approach." *The American Sociologist* 32(2): 10-25.
- Kagan, Robert A., Martin Krygier, and Kenneth Winston, eds. 2002. *Legality and Community: On the Intellectual Legacy of Philip Selznick*. Lanham, MD: Rowman and Littlefield.
- Kant, Immanuel. 1784. "Beantwortung der Frage: Was ist Aufklärung?" *Berlinische Monatsschrift* 4: 481-494.
- Kay, Fiona M. 1997. "Flight from Law: A Competing Risks Model of Departures from Law Firms." *Law and Society Review* 31(2): 301-336.
- Kay, Fiona M. 2002. "Crossroads to Innovation and Diversity: The Careers of Women Lawyers in Quebec." *McGill Law Journal* 47(4): 699-742.
- Kay, Fiona M., and Joan Brockman. 2000. "Barriers to Gender Equality in the Canadian Legal Establishment." *Feminist Legal Studies* 8(2): 169-198.
- Kay, Fiona M., and John Hagan. 1995. "The Persistent Glass Ceiling: Gendered Inequalities in the Earnings of Lawyers." *British Journal of Sociology* 46(2): 279-310.
- Kay, Fiona M., and John Hagan. 1998. "Raising the Bar: The Gender Stratification of Law-Firm Capital." *American Sociological Review* 63(5): 728-743.
- Kay, Fiona M., and John Hagan. 1999. "Cultivating Clients in the Competition for Partnership: Gender and the Organizational Restructuring of Law Firms in the 1990s." *Law and Society Review* 33(3): 517-555.
- , Cristi Masuch, and Paula Curry. 2006. "Growing Diversity and Emergent Change: Gender and Ethnicity in the Legal Profession." Pp. 203-236 in *Calling for Change: Women, Law and the Legal Profession*, ed. E. Sheehy and S. McIntyre. Ottawa, ON: University of Ottawa Press.
- Kazimirchuk, Vladimir. 1980. "Sociology of Law: Subject-Matter, Structure and Functions." Pp. 55-63 in *Marxist Conception of Law*, ed. P. N. Fedoseyev, I. R. Grigulevich, and N. I. Maslova. Moscow: USSR Academy of Sciences.
- Kelly, Erin and Frank Dobbin. 1999. "Civil Rights Law at Work: Sex Discrimination and the Rise of Maternity Leave Policies." *American Journal of Sociology* 105(2): 455-492.
- Kelman, Mark. 1984. "Trashing." *Stanford Law Review* 36: 293-348.

- Kelsen, Hans. 1912. "Zur Soziologie des Rechtes: Kritische Betrachtungen." *Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik* 34: 601–614.
- Kelsen, Hans. 1915. "Eine Grundlegung der Rechtssoziologie." *Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik* 39: 839–879.
- Kelsen, Hans. 1955. *The Communist Theory of Law*. New York: Praeger.
- Kennedy, Duncan. 1983. *Legal Education and the Reproduction of Hierarchy: A Polemic against the System*. Cambridge, MA: Afar.
- Kennedy, Duncan. 1997. *A Critique of Adjudication (Fin de Siecle)*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Kennedy, Duncan. 1998. "Law and Economics from the Perspective of Critical Legal Studies." Pp. 465–474 in *The New Palgrave Dictionary of Economics and the Law, Vol. II*, ed. P. Newman. New York: Stockton Press.
- Kettler, David. 1984. "Sociological Classics and the Contemporary State of the Law." Review Essay. *Canadian Journal of Sociology/Cahiers Canadiens de Sociologie* 9(4): 447–458.
- Kidder, Robert L. 1983. *Connecting Law and Society*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- King, Michael, and Anton Schutz. 1994. "The Ambitious Modesty of Niklas Luhmann." *Journal of Law and Society* 21(3): 261–287.
- King, Michael, and Chris Thornhill. 2006. *Luhmann on Law and Politics: Critical Appraisals and Applications*. Portland, OR: Oxford.
- King, Ryan D. 2007. "The Context of Minority Group Threat: Race, Institutions, and Complying with Hate Crime Law." *Law and Society Review* 41(1): 189–224.
- Klug, Heinz. 2005. "Transnational Human Rights: Exploring then Persistence and Globalization of Human Rights." *Annual Review of Law and Social Science* 1: 85–103.
- Kojder, Andrzej. 2006. "Leon Petrazycki's Socio-legal Ideas and their Contemporary Continuation." *Journal of Classical Sociology* 6: 333–358.
- Kojder, Andrzej, and Jerzy Kwasniewski. 1985. "The Development of the Sociology of Law in Poland." *International Journal of the Sociology of Law* 13(3): 261–272.
- Kraska, Peter B., and Victor E. Kappeler. 1997. "Militarizing American Police: The Rise and Normalization of Paramilitary Units." *Social Problems* 44(1): 1–18.
- Kritzer, Herbert M. 1999. "The Professions are Dead, Long Live the Professions: Legal Practice in a Postprofessional World." *Law and Society Review* 33(3): 713–759.
- Kronman, Anthony T. 1983. *Max Weber*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Krygier, Martin. 2002. "Selznick's Subjects." Pp. 3–16 in *Legality and Community: On the Intellectual Legacy of Philip Selznick*, ed. R. A. Kagan, M. Krygier, and K. Winston. Lanham, MD: Rowman and Littlefield.
- Kurczewski, Jacek. 2001. "Sociology of Law in Poland." *The American Sociologist* 32(2): 85–98.
- Laband, David N., and Bernard F. Lentz. 1993. "Is there Sex Discrimination in the Legal Profession? Further Evidence on Tangible and Intangible Margins." *The Journal of Human Resources* 28(2): 230–258.
- Lande, Jerzy. 1975. "The Sociology of Petyrazycki." Pp. 23–37 in *Sociology and Jurisprudence of Leon Petrazycki*, ed. J. Gorecki. Urbana, IL: University of Illinois Press.

- Lande, John. 2002. "Using Dispute System Design Methods to Promote Good-Faith Participation in Court-Connected Mediation Programs." *UCLA Law Review* 50: 69-141.
- Lande, John. 2005a. "Shifting the Focus from the Myth of 'the Vanishing Trial' to Complex Conflict Management Systems, or I Learned Almost Everything I Need to Know about Conflict Resolution from Marc Galanter." *Cardozo Journal of Conflict Resolution* 6: 191-212.
- Lande, John. 2005b. "Procedures for Building Quality into Court Mediation Programs." *Alternatives to the High Cost of Litigation* 23: 17-24.
- Lande, John. 2006. "How Much Justice Can We Afford? Defining the Courts' Roles and Deciding the Appropriate Number of Trials, Settlement Signals, and Other Elements Needed to Administer Justice." *Journal of Dispute Resolution* (1): 213-252.
- Langer, Rosanna. 1998. "The Juridification and Technicisation of Alternative Dispute Resolution Practices." *Canadian Journal of Law and Society* 13(1): 169-86.
- Lanza-Kaduce, Lonn, Marvin D. Krohn, Marcia Radosevich, and Ronald L. Akers. 1979. "Law and Durkheimian Order: An Empirical Examination of the Convergence of Legal and Social Definitions of Law." Pp. 41-61 in *Structure, Law, and Power: Essays in the Sociology of Law*, ed. P. J. Brantingham and J. M. Kress. Beverly Hills, CA: Sage Publications.
- Larsen, Nick, and Brian Burtch, eds. 1999. *Law in Society: Canadian Readings*. Toronto: Harcourt Brace.
- Larson, Erik W. 2004. "Institutionalizing Legal Consciousness: Regulation and the Embedding of Market Participants in the Securities Industry in Ghana and Fiji." *Law and Society Review* 38(4): 737-767.
- Larson, Magali Sarfatti. 1977. *The Rise of Professionalism: A Sociological Analysis*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Lascoumes, Pierre, ed. 1995. *Actualite de Max Weber pour la sociologie du droit*. Paris: LGDJ.
- Lauderdale, Pat, and Gerald Larson. 1978. "Marxist and 'Organizational' Approaches to Delinquency and the Sociology of Law: Crucial Problems in "Testing" the Perspectives." *American Sociological Review* 43(6): 922-925.
- Lavi, Shai J. 2005. *The Modern Art of Dying: A History of Euthanasia in the United States*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Lechner, Frank J., and John Boli. 2000. *The Globalization Reader*. Malden, MA: Blackwell.
- Lee, Ellie. 1998. *Abortion Law and Politics Today*. New York: St. Martin's Press.
- Lee, Maggy. 2005. "Human Trade and the Criminalization of Irregular Migration." *International Journal of the Sociology of Law* 33(1): 1-15.
- Lemert, Charles. 1997. *Postmodernism is Not What You Think*. Malden, MA: Blackwell.
- Lengermann, Patricia M., and Jill Niebrugge-Brantley. 2000. "Contemporary Feminist Theory." Pp. 307-355 in *Modern Sociological Theory*, by George Ritzer. 5th edn. Boston: McGraw Hill.
- Lessan, Gloria T., and Joseph F. Sheley. 1992. "Does Law Behave? A Macrolevel Test of Black's Propositions on Change in Law." *Social Forces* 70(3): 655-678.
- Levine, Donald N. 1995. *Visions of the Sociological Tradition*. Chicago: University of Chicago Press.

- Levy-Bruhl, Henri. 1967. *Sociologie du droit*. Paris: Presses Universitaires de France.
- Likhovski, Assaf. 1999. "Protestantism and the Rationalization of English Law: A Variation on a Theme by Weber." *Law and Society Review* 33 (2): 365–391.
- Linders, Annulla. 1998. "Abortion as a Social Problem: The Construction of 'Opposite' Solutions in Sweden and the United States." *Social Problems* 45(4): 488–509.
- Lindsay, Samuel M. 1930. "Social and Labor Legislation." *American Journal of Sociology* 35(6): 967–981.
- Lipset, Seymour M. 1994. "The Social Requisites of Democracy Revisited." *American Sociological Review* 59(1): 1–22.
- Llewellyn, Karl N. 1930. "A Realistic Jurisprudence: The Next Step." *Columbia Law Review* 30(4): 431–465.
- Llewellyn, Karl N. 1931. "Some Realism about Realism: Responding to Dean Pound." *Harvard Law Review* 44(8): 1222–1264.
- Llewellyn, Karl N. 1949. "Law and the Social Sciences – Especially Sociology." *American Sociological Review* 14(4): 451–462.
- Llewellyn, Karl N. 1962. *Jurisprudence: Realism in Theory and Practice*. Chicago: University of Chicago Press.
- Llewellyn, Karl N., and E. Adamson Hoebel. 1941. *The Cheyenne Way: Conflict and Case Law in Primitive Jurisprudence*. Norman, OK: University of Oklahoma Press.
- Lofquist, William S. 1993. "Legislating Organizational Probation: State Capacity, Business Power, and Corporate Crime Control." *Law and Society Review* 27(4): 741–784.
- Los, Maria. 1981. "Law from a Phenomenological Perspective." Pp. 187–200 in *Sociological Approaches to Law*, ed. A. Podgórecki and C. J. Whelan. New York: St. Martin's Press.
- Lowney, Kathleen, and Joel Best. 1995. "Stalking Strangers and Lovers: Changing Media Typifications of a New Crime Problem." Pp. 33–57 in *Images of Issues: Typifying Contemporary Social Problems*, ed. J. Best. 2nd edn. New York: Aldine de Gruyter.
- Luhmann, Niklas. 1972a. *Rechtssoziologie. Reinbek bei Hamburg*: Rowohlt.
- Luhmann, Niklas. (1972b) 1985. *A Sociological Theory of Law*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Luhmann, Niklas. 1986. "The Self-Reproduction of Law and its Limits." Pp. 111–127 in *Dilemmas of Law in the Welfare State*, ed. G. Teubner. Berlin: Walter de Gruyter.
- Luhmann, Niklas. 1990. "The Future of Democracy." *Thesis Eleven* 26: 46–53.
- Luhmann, Niklas. 1992. "Operational Closure and Structural Coupling: The Differentiation of the Legal System." *Cardozo Law Review* 13(5): 1419–41.
- Luhmann, Niklas. 1993a. *Das Recht der Gesellschaft*. Frankfurt: Suhrkamp.
- Luhmann, Niklas. (1993b) 2004. *Law as a Social System*. Oxford: Oxford University Press.
- Luhmann, Niklas. 1994. "Politicians, Honesty and the Higher Amorality of Politics." *Theory, Culture and Society* 11: 25–36.
- Luhmann, Niklas. 1997. *Die Gesellschaft der Gesellschaft*. Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- Lukes, Steven. 2006. "Liberal Democratic Torture." *British Journal of Political Science* 36(1): 1–16.

- Lukes, Steven, and Andrew Scull. 1983. "Introduction." Pp. 1–32 in *Durkheim and the Law*, ed. S. Lukes and A. Scull. New York: St. Martin's Press.
- Lyman, Stanford M. 2002. "Toward a Renewed Sociological Jurisprudence: From Roscoe Pound to Herbert Blumer and Beyond." *Symbolic Interaction* 25(2): 149–174.
- Lyman, Stanford M. 2004. *Law and Society: Jurisprudence and Subculture in Conflict and Accommodation*. New York: Richard Altschuler & Associates.
- Lynch, Michael E. 1982. "Closure and Disclosure in Pre-Trial Argument." *Human Studies* 5: 285–318.
- Lynch, Michael E. 1998. "The Discursive Production of Uncertainty: The OJ Simpson 'Dream Team' and the Sociology of Knowledge Machine." *Social Studies of Science* 28(5–6): 829–868.
- Lynch, Michael E., and Simon Cole. 2005. "Science and Technology Studies on Trial: Dilemmas of Expertise." *Social Studies of Science* 35(2): 269–311.
- Lynch, Monica. 2000. "Rehabilitation as Rhetoric: The Ideal of Reformation in Contemporary Parole Discourse and Practices." *Punishment and Society* 2: 40–65.
- Lyon, David. 2003. *Surveillance after September 11*. Cambridge: Polity Press.
- Lyons, David. 1991. *In the Interest of the Governed: A Study in Bentham's Philosophy of Utility and Law*. Oxford: Clarendon Press.
- Lyotard, Jean-François. 1979a. *La Condition postmoderne: Rapport sur le savoir*. Paris: Editions de Minuit.
- Lyotard, Jean-François. (1979b) 1984. *The Postmodern Condition: A Report on Knowledge*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- MacCorquodale, Patricia, and Gary Jensen. 1993. "Women in the Law: Partners or Tokens?" *Gender and Society* 7(4): 582–593.
- MacDonald, Gayle M., ed. 2002a. *Social Context and Social Location in the Sociology of Law*. Orchard Park, NY: Broadview Press.
- MacDonald, Gayle M. 2002b. "Theory and the Canon: How the Sociology of Law is Organized." Pp. 13–22 in *Social Context and Social Location in the Sociology of Law*, ed. G. M. MacDonald. Orchard Park, NY: Broadview Press.
- Macdonald, Keith M. 1995. *The Sociology of the Professions*. London: Sage.
- Machura, Stefan. 2001a. "Die Aufgabe(n) der Rechtssoziologie: Eine Antwort an Theo Rasehorn." *Zeitschrift für Rechtssoziologie* 22(2): 293–297.
- Machura, Stefan. 2001b. "German Sociology of Law." *The American Sociologist* 32(2): 41–60.
- Madsen, Mikal R., and Yves Dezalay. 2002. "The Power for the Legal Field: Pierre Bourdieu and the Law." Pp. 189–204 in *An Introduction to Law and Social Theory*, ed. R. Banakar and M. Travers. Portland, OR: Hart Publishing.
- Maine, Henry Sumner. (1861) 1970. *Ancient Law: its Connection with the Early History of Society and its Relation to Modern Ideas*. Gloucester, MA: Peter Smith.
- Manning, Peter K. 1977. *Police Work: The Social Organization of Policing*. Cambridge, MA: The MIT Press.
- Manning, Peter K. 2002. "Authority, Loyalty, and Community Policing." Pp. 123–152 in *Crime and Social Organization*, ed. E. Waring and D. Weisburd. New Brunswick, NJ: Transaction.
- Manning, Peter K. 2003. *Policing Contingencies*. Chicago: University of Chicago Press.

- Manza, Jeff, and Christopher Uggen. 2004. "Punishment and Democracy: The Disenfranchisement of Nonincarcerated Felons in the United States." *Perspectives on Politics* 2: 491-505.
- Manza, Jeff, and Christopher Uggen. 2006. *Locked Out: Felon Disenfranchisement and American Democracy*. New York: Oxford University Press.
- Manza, Jeff, Clem Brooks, and Christopher Uggen. 2004. "Public Attitudes toward Felon Disenfranchisement in the United States." *Public Opinion Quarterly* 68: 276-87.
- Manzo, John F. 1997. "Ethnomethodology, Conversation Analysis, and the Sociology of Law." Pp. 1-24 in *Law in Action: Ethnomethodological and Conversation Analytic Approaches to Law*, ed. M. Travers and J. F. Manzo. Brookfield, VT: Ashgate.
- Marsh, Robert M. 2000. "Weber's Misunderstanding of Traditional Chinese Law." *American Journal of Sociology* 106(2): 281-302.
- Marshall, Anna-Maria. 2006. "Communities and Culture: Enriching Legal Consciousness and Legal Culture." *Law and Social Inquiry* 31(1): 229-249.
- Marx, Gary T. 1981. "Ironies of Social Control: Authorities as Contributors to Deviance through Escalation, Nonenforcement and Covert Facilitation." *Social Problems* 28(3): 221-246.
- Marx, Gary T. 1986. "The Iron Fist and the Velvet Glove: Totalitarian Potentials within Democratic Structures." Pp. 135-162 in *The Social Fabric: Dimensions and Issues*, ed. J. F. Short. Beverly Hills, CA: Sage.
- Marx, Gary T. 1988. *Undercover: Police Surveillance in America*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Marx, Gary T. 1995. "The Engineering of Social Control: The Search for the Silver Bullet." Pp. 225-246 in *Crime and Inequality*, ed. J. Hagan and R. D. Peterson. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Marx, Gary T. 1996. "Privacy and Technology." *Teletronik* 1996(1). Available online: web.mit.edu/gtmarx/www/privantt.html.
- Marx, Gary T. 1999. "Ethics for the New Surveillance." Pp. 39-67 in *Visions of Privacy: Policy Choices for the Digital Age*, ed. C. J. Bennett and R. Grant. Toronto, Canada: University of Toronto Press.
- Marx, Gary T. 2003. "A Tack in the Shoe: Neutralizing and Resisting the New Surveillance." *Journal of Social Issues* 59(2): 369-390.
- Marx, Gary T. 2005. "Soft Surveillance: Mandatory Voluntarism and the Collection of Personal Data." *Dissent* 52(4): 36-43.
- Marx, Gary T. 2007. "Desperately Seeking Surveillance Studies: Players in Search of a Field." *Contemporary Sociology* 36(2): 125-130.
- , Karl. 1842. "Debates on the Law on Thefts of Wood." *Supplement to the Rheinische Zeitung*, October-November 1842. Online: www.marxists.org/archive/marx/works/1842/10/25.htm.
- Marx, Karl. 1844. *Economic and Philosophical Manuscripts of 1844*. Online: www.marxists.org/archive/marx/works/1844/manuscripts/preface.htm.
- Marx, Karl. 1846. *The German Ideology*. Online at www.marxists.org.
- Marx, Karl. (1848) 1978. "Manifesto of the Communist Party." Pp. 469-500 in *The Marx-Engels Reader*, ed. R. C. Tucker. New York: W. W. Norton.
- Marx, Karl. (1867) 1978. "Capital, Volume One." Pp. 294-438 in *The Marx-Engels Reader*, ed. R. C. Tucker. New York: W.W. Norton.

- Marx, Karl. 1869. "Report of the General Council on the Right of Inheritance." Written on behalf of the International Workingmen's Association. Online: www.marxists.org/history/international/iwma/documents/1869/inheritance-report.htm.
- Mathiesen, Thomas. 1990. "Sociology of Law in Norway." Pp. 605–629 in *Developing Sociology of Law: A World-Wide Documentary Enquiry*, ed. V. Ferrari. Milan: Dott A. Giuffrè Editore.
- Matsueda, Ross L. 1992. "Reflected Appraisals, Parental Labeling, and Delinquency: Specifying a Symbolic Interactionist Theory." *American Journal of Sociology* 97(6): 1577–1611.
- Matsueda, Ross L. 2000. "Labeling Theory: Historical Roots, Implications, and Recent Developments." Pp. 223–241 in *Explaining Criminals and Crime: Essays in Contemporary Criminological Theory*, ed. R. Paternoster and R. Bachman. Los Angeles, CA: Roxbury Press.
- Mayhew, Leon. 1968a. *Law and Equal Opportunity: A Study of the Massachusetts Commission against Discrimination*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Mayhew, Leon. 1968b. "The Sociology of Law." Pp. 171–183 in *American Sociology: Perspectives, Problems, Methods*, ed. T. Parsons. New York: Basic Books.
- Mayhew, Leon. 1968c. "The Legal System." Pp. 59–66 in *International Encyclopedia of the Social Sciences*, Volume 9, ed. D. L. Sills. New York: The Macmillan Company & The Free Press.
- Mayhew, Leon. 1971. "Stability and Change in Legal Systems." Pp. 187–210 in *Stability and Social Change*, ed. B. Barber and A. Inkeles. Boston, MA: Little, Brown and Company.
- Maynard, Douglas W. 1982. "Defendant Attributes in Plea Bargaining: Notes on the Modeling of Sentencing Decisions." *Social Problems* 29 (4): 347–360.
- Maynard, Douglas W. 1984a. *Inside Plea Bargaining: The Language of Negotiation*. New York: Plenum.
- Maynard, Douglas W. 1984b. "The Structure of Discourse in Misdemeanor Plea Bargaining." *Law and Society Review* 18(12): 75–104.
- Maynard, Douglas W. 1988. "Narratives and Narrative Structure in Plea Bargaining." *Law and Society Review* 22(3): 449–482.
- Maynard, Douglas W., and Steven E. Clayman. 2003. "Ethnomethodology and Conversation Analysis." Pp. 173–202 in *Handbook of Symbolic Interactionism*, ed. L. T. Reynolds and N. J. Herman-Kinney. Walnut Creek, CA: AltaMira.
- Maynard, Douglas W., and John F. Manzo. 1993. "On the Sociology of Justice: Theoretical Notes from an Actual Jury Deliberation." *Sociological Theory* 11(2): 171–193.
- Mayntz, Renate. 1969. "Introduction: Theodor Geiger: The Man and his Work." Pp. 1–35 in *On Social Order and Mass Society*, by Theodor Geiger, ed. R. Mayntz. Chicago: University of Chicago Press.
- McCammon, Holly J. 1990. "Legal Limits on Labor Militancy: U. S. Labor Law and the Right to Strike since the New Deal." *Social Problems* 37 (2): 206–229.
- McCammon, Holly J. 1993. "From Repressive Intervention to Integrative Prevention: The U. S. State's Legal Management of Labor Militancy, 1881–1978." *Social Forces* 71(3): 569–601.
- McCammon, Holly J. 1994. "Disorganizing and Reorganizing Conflict: Outcomes of the State's Legal Regulation of the Strike since the Wagner Act." *Social Forces* 72(4): 1011–1049.

- McDonald, Lynn. 1976. *The Sociology of Law and Order*. Boulder, CO: Westview Press.
- McDonald, Pauline. 1979. "The Legal Sociology of Georges Gurvitch." *British Journal of Law and Society* 6(1): 24–52.
- McDonald, William F, ed. 1997. *Crime and Law Enforcement in the Global Village*. Cincinnati, OH: Anderson Publishing.
- McIntyre, Lisa J. 1994. *Law in the Sociological Enterprise: A Reconstruction*. Boulder, CO: Westview Press.
- McLean, Edward B. 1992. *Law and Civilization: The Legal Thought of Roscoe Pound*. Lanham, MD: University Press of America.
- Mead, George H. 1934. *Mind, Self and Society from the Standpoint of a Social Behaviorist*, ed. C. W. Morris. Chicago: University of Chicago.
- Mehrotra, Ajay K. 2001. "Law and the 'Other': Karl N. Llewellyn, Cultural Anthropology, and the Legacy of the Cheyenne Way." Review Essay. *Law and Social Inquiry* 26(3): 741–775.
- Meisenhelder, Thomas. 1981. "Law as Symbolic Action: Kenneth Burke's Sociology of Law." *Symbolic Interaction* 4: 43–57.
- Melossi, Dario. 1986. "Marxist Sociology of Law." *Legal Studies Forum* 10 (3): 341–346.
- Merry, Sally Engle. 1988. "Legal Pluralism." *Law and Society Review* 22 (5): 869–896.
- Merton, Robert K. 1934. "Durkheim's Division of Labor in Society." *American Journal of Sociology* 40(3): 319–328.
- Merton, Robert K. 1976. *Sociological Ambivalence and Other Essays*. New York: The Free Press.
- Mertz, Elizabeth, ed. 2008. *The Role of Social Science in Law*. Aldershot, UK: Ashgate.
- Miaille, Michel. 1992. "La Critique du droit." *Droit et société* 20/21: 75–92.
- Mills, C. Wright. 1956. *The Power Elite*. New York: Oxford University Press.
- Mills, C. Wright. 1959. *The Sociological Imagination*. New York: Oxford University Press.
- Milovanovic, Dragan. 1983. "Weber and Marx on Law: Demystifying Ideology and Law: Toward an Emancipatory Political Practice." *Contemporary Crises* 7: 353–370.
- Milovanovic, Dragan. 1988. "Critical Legal Studies and the Assault on the Bastion." *Social Justice* 15(1): 161–72.
- Milovanovic, Dragan. 1992. *Postmodern Law and Disorder: Psychoanalytic Semiotics, Chaos, and Juridic Exegeses*. Liverpool, UK: Deborah Charles Publications.
- Milovanovic, Dragan. 1994. "The Postmodernist Turn: Lacan, Psychoanalytic Semiotics, and the Construction of Subjectivity in Law." *Emory International Law Review* 8: 67–98.
- Milovanovic, Dragan. 2002. *Critical Criminology at the Edge: Postmodern Perspectives, Integration, and Applications*. Westport, CT: Praeger.
- Milovanovic, Dragan. 2003. *An Introduction to the Sociology of Law. 3rd edn*. Monsey, NY: Criminal Justice Press.
- Mirchandani, Rekha. 2005. "Postmodernism and Sociology: From the Epistemological to the Empirical." *Sociological Theory* 23(1): 86–115.

- Montesquieu, Baron de. (1748) 1977. *The Spirit of Laws*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Mooney, Linda. 1986. "The Behavior of Law in a Private Legal System." *Social Forces* 64(3): 733–750.
- Moore, Sally Falk. 1973. "Law and Social Change: The Semi-Autonomous Social Field as an Appropriate Subject of Study." *Law and Society Review* 7(4): 719–746.
- Morlok, Marin, and Ralf Kölbel. 1998. "Stop-Schilder in der Rechtssoziologie: Stillstand und kompetente Bewegung im Verkehrsalltag." *Zeitschrift für Rechtssoziologie* 19(2): 136–162.
- Morlok, Martin, and Ralf Kölbel. 2000. "Zur Herstellung von Recht: Forschungsstand und rechtstheoretische Implikationen ethnomethodologischer (Straf-)Rechtssoziologie." *Zeitschrift für Rechtssoziologie* 21(2): 387–417.
- Motyka, Krzysztof. 2006. "Law and Sociology: The Petrazyckian Perspective." Pp. 119–140 in *Law and Sociology*, ed. M. Freeman. Oxford: Oxford University Press.
- Murphy, John W. 1988. "Making Sense of Postmodern Sociology." *British Journal of Sociology* 39(4): 600–614.
- Murray, Topsy, Robert Dingwall, and John Eekelaar. 1983. "Professionals in Bureaucracies: Solicitors in Private Practice and Local Government." Pp. 195–220 in *The Sociology of the Professions*, ed. R. Dingwall and P. Lewis. New York: St. Martin's Press.
- Myers, Martha. 1980. "Predicting the Behavior of Law: A Test of Two Models." *Law and Society Review* 14(4): 835–857.
- Nagin, Daniel S., and Raymond Paternoster. 1993. "Enduring Individual Differences and Rational Choice Theories of Crime." *Law and Society Review* 27(3): 467–496.
- Naoumova, Stefka. 1990. "Die rechtssoziologischen Forschungen in Bulgarien." *Zeitschrift für Rechtssoziologie* 11(1): 102–119.
- Nee, Victor. 1998. "Sources of the New Institutionalism." Pp. 1–16 in *The New Institutionalism in Sociology*, ed. M. C. Brinton and V. Nee. New York: Russell Sage Foundation.
- Nelken, David. 2002. "Comparative Sociology of Law." Pp. 329–344 in *An Introduction to Law and Social Theory*, ed. R. Banakar and M. Travers. Portland, OR: Hart Publishing.
- Nelson, Robert L. 1994. "The Futures of American Lawyers: A Demographic Profile of a Changing Profession in a Changing Society." *Case Western Reserve Law Review* 44: 345–406.
- Nelson, Robert L., and William P. Bridges. 1999. *Legalizing Gender Inequality: Courts, Markets and Unequal Pay for Women in America*. New York: Cambridge University Press.
- Nielsen, Laura Beth. 2000. "Situating Legal Consciousness: Experiences and Attitudes of Ordinary Citizens about Law and Street Harassment." *Law and Society Review* 34(4): 1055–1090.
- Nonet, Philippe. 1969. *Administrative Justice: Advocacy and Change in a Government Agency*. New York: Russell Sage Foundation.
- Nonet, Philippe. 1976. "For Jurisprudential Sociology." *Law and Society Review* 10(4): 525–545.
- Nonet, Philippe, and Philip Selznick. 1978. *Law and Society in Transition: Toward Responsive Law*. New York: Octagon.

- Noreau, Pierre, and André-Jean Arnaud. 1998. "The Sociology of Law in France: Trends and Paradigms." *Journal of Law and Society* 25(2): 257–283.
- Norris, Clive, Nigel Fielding, Charles Kemp, and Jane Fielding. 1992. "Black and Blue: An Analysis of the Influence of Race on Being Stopped by the Police." *British Journal of Sociology* 43(2): 207–224.
- O'Malley, Pat. 1983. *Law, Capitalism, and Democracy: A Sociology of Australian Legal Order*. Sydney: Allen & Unwin.
- Pakes, Francis. 2005. "The Legalisation of Euthanasia and Assisted Suicide: A Tale of Two Scenarios." *International Journal of the Sociology of Law* 33(2): 71–84.
- Parsons, Talcott. (1937) 1949. *The Structure of Social Action*. 2nd edn. Glencoe, IL: The Free Press.
- Parsons, Talcott. 1951. *The Social System*. New York: The Free Press.
- Parsons, Talcott. 1954. "A Sociologist Looks at the Legal Profession." Pp. 370–385 in his *Essays in Sociological Theory*. Rev. edn. New York: The Free Press.
- Parsons, Talcott. (1959) 1982. "Jurisdiction." Pp. 179–86 in *Talcott Parsons on Institutions and Social Evolution*, ed. L. H. Mayhew. Chicago, University of Chicago Press.
- Parsons, Talcott. 1962a. "The Law and Social Control." Pp. 56–72 in *Law and Sociology*, ed. W. M. Evan. New York: The Free Press of Glencoe.
- Parsons, Talcott. 1962b. "Hurst's Law and Social Process in U.S. History." Review article. *Journal of the History of Ideas* 23: 558–65.
- Parsons, Talcott. 1967. *Sociological Theory and Modern Society*. New York: The Free Press.
- Parsons, Talcott. 1968. "Law and Sociology: A Promising Courtship?" Pp. 47–54 in *The Path of the Law from 1967*, ed. A. E. Sutherland. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Parsons, Talcott. 1977a. *Social Systems and the Evolution of Action Theory*. New York: The Free Press.
- Parsons, Talcott. 1977b. "Roberto Mangabeira Unger, Law in Modern Society." Review article. *Law and Society Review* 12: 145–49.
- Parsons, Talcott. 1978. "Law as an Intellectual Stepchild." Pp. 11–58 in *Social System and Legal Process*, ed. H. M. Johnson. San Francisco: Jossey-Bass.
- Parsons, Talcott. 2007. *American Society: A Theory of the Societal Community*, edited and with an introduction by Giuseppe Sciortino. Boulder, CO: Paradigm.
- Partridge, P. H. 1961. "Ehrlich's Sociology of Law." Pp. 1–29 in *Studies in the Sociology of Law*, ed. G. Sawyer. Canberra: Australian National University.
- Pashukanis, Evgenii B. (1924) 1980. *Selected Writings on Marxism and Law*. New York: Academic Press. Online: home.law.uiuc.edu/v%20pmaggs/pashukanis.htm.
- Pasquino, Pasquale. 1991. "Criminology: The Birth of a Special Knowledge." Pp. 235–250 in *The Foucault Effect*, ed. G. Burchell, C. Gordon, and P. Miller. Chicago: University of Chicago Press.
- Passmore, J. 1961. "Axel Hägerström and his Disciples." Pp. 111–136 in *Studies in the Sociology of Law*, ed. G. Sawyer. Canberra, Australia: The Australian National University.
- Paternoster, Raymond, and Sally Simpson. 1996. "Sanction Threats and Appeals to Morality: Testing a Rational Choice Model of Corporate Crime." *Law and Society Review* 30(3): 549–584.

- Pearce, Frank. 1989. *The Radical Durkheim*. London: Unwin Hyman.
- Pedriana, Nicholas. 2006. "From Protective to Equal Treatment: Legal Framing Processes and Transformation of the Women's Movement in the 1960s." *American Journal of Sociology* 111(6): 1718–1761.
- Pedriana, Nicholas and Robin Stryker. 1997. "Political Culture Wars 1960s Style: Equal Employment Opportunity-Affirmative Action Law and the Philadelphia Plan." *American Journal of Sociology* 103(3): 633–691.
- Peeples, Ralph, Catherine T. Harris and Thomas B. Metzloff. 2000. "Settlement has Many Faces: Physicians, Attorneys and Medical Malpractice." *Journal of Health and Social Behavior* 41(3): 333–346.
- Petrazycki, Leon. 1893/1895. *Die Lehre vom Einkommen. 2 vols.* Berlin: H.W. Müller.
- Petrazycki, Leon. (1905–1907) 1955. *Law and Morality*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Petrazycki, Leon. 1933. *Methodologie der Theorien des Rechts und der Moral*. Paris: Librairie du Recueil Sirey.
- Phillips, Paul. 1980. *Marx and Engels on Law and Laws*. Totowa, NJ: Barnes and Noble Books.
- Pierce, Jennifer L. 2002. "A Raced and Gendered Organisational Logic in Law Firms." Pp. 155–171 in *An Introduction to Law and Social Theory*, ed. R. Banakar and M. Travers. Portland, OR: Hart Publishing.
- Pierce, Jennifer L. 2003. "'Racing for Innocence': Whiteness, Corporate Culture, and the Backlash against Affirmative Action." *Qualitative Sociology* 26(1): 53–70.
- Pitch, Tamar. 1983. "Sociology of Law in Italy." *Journal of Law and Society* 10(1): 119–134.
- Piven, Frances F., and Richard A. Cloward. 1971. *Regulating the Poor: The Functions of Public Welfare*. New York: Pantheon Books.
- Podgórecki, Adam. 1974. *Law and Society*. Boston: Routledge&Kegan Paul.
- Podgórecki, Adam. 1982. "The Theory of the Sociology of Law: Problem." Pp. 85–98 in *The Impacts of Sociology of Law on Government Action*, ed. A. Baratta. Frankfurt: Verlag Peter Lang.
- Podgórecki, Adam. 1999. "Sociology of Law." Pp. 817–820 in *The Philosophy of Law: An Encyclopedia, vol. II*, ed. C. B. Gray. New York: Garland Publishing, Inc.
- Podgórecki, Adam, and Christopher J. Whelan, eds. 1981. *Sociological Approaches to Law*. New York: St. Martin's Press.
- Pollack, Marc A., and Gregory C. Shaffer, eds. 2001. *Transatlantic Governance in the Global Economy*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Posner, Richard A. 1974. "The Behavior of Administrative Agencies." Pp. 215–261 in *Essays in the Economics of Crime and Punishment*, ed. G. Becker and W. M. Landes. New York: National Bureau of Economic Research.
- Posner, Richard A. 1986. *Economic Analysis of Law. 3rd edn.* Boston: Little, Brown and Company.
- Posner, Richard A. 1995. "The Sociology of the Sociology of Law: A View from Economics." *European Journal of Law and Economics* 2: 265–284.
- Posner, Richard A. 1998. "Rational Choice, Behavioral Economics, and the Law." *Stanford Law Review* 50(5): 1551–1575.

- Pound, Roscoe. (1907) 1968. "The Need of a Sociological Jurisprudence." Pp. 9–18 in *The Sociology of Law: Interdisciplinary Readings*, ed. R. J. Simon. San Francisco: Chandler Publishing.
- Pound, Roscoe. 1910. "Law in Books and Law in Action." *American Law Review* 44: 12–36.
- Pound, Roscoe. 1912. "The Scope and Purpose of Sociological Jurisprudence, III: Sociological Jurisprudence." *Harvard Law Review* 25(6): 489–516.
- Pound, Roscoe. 1923. "Law and Morals." Parts I and II. *Journal of Social Forces* 1(4): 350–359; 1(5): 528–537.
- Pound, Roscoe. 1926. *Law and Morals*. Chapel Hill, NC: The University of North Carolina Press.
- Pound, Roscoe. 1927. "Sociology and Law." Pp. 319–328 in *The Social Sciences and their Interrelations*, ed. W.F. Ogburn and A. Goldenweiser. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Pound, Roscoe. 1928. "Social and Economic Problems of the Law." *Annals of the American Academy of Political and Social Science* 136: 1–9.
- Pound, Roscoe. 1931. "The Call for a Realist Jurisprudence." *Harvard Law Review* 44(5): 697–711.
- Pound, Roscoe. 1932. "Jurisprudence." Pp. 477–492 in *Encyclopedia of the Social Sciences, vol. VIII*, ed. E. R. A. Seligman and A. Johnson. New York: The Macmillan Company.
- Pound, Roscoe. 1942. *Social Control through Law*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Pound, Roscoe. 1943. "Sociology of Law and Sociological Jurisprudence." *The University of Toronto Law Journal* 5(1): 1–20.
- Pound, Roscoe. 1945. "Sociology of Law." Pp. 297–341 in *Twentieth Century Sociology*, ed. G. Gurvitch and W. E. Moore. New York: The Philosophical Library.
- Pound, Roscoe. 1959. *Jurisprudence. 5 vols.* St. Paul, MN: West Publishing Co. Powell, Walter W., and Paul J. DiMaggio, eds. 1991. *The New Institutionalism in Organizational Analysis*. Chicago: University of Chicago Press.
- Pratt, John. 1999. "Norbert Elias and the Civilized Prison." *British Journal of Sociology* 50(2): 271–296.
- Priban, Jiri. 2002. "Sharing the Paradigms? Critical Legal Studies and the Sociology of Law." Pp. 119–133 in *An Introduction to Law and Social Theory*, ed. R. Banakar and M. Travers. Portland, OR: Hart Publishing.
- Price, Joshua M. 2004. "Critical Race Theory's Dream Narratives: A Method for an Anti-Racist Social Science?" *Studies in Law, Politics, and Society* 32: 39–77.
- Quensel, Bernhard K. 1997. "Logik und Methode in der Rechtssoziologie Max Webers: Ein Beitrag zur Klärung der grundlegenden Begriffe und Perspektiven." *Zeitschrift für Rechtssoziologie* 18(2): 133–159.
- Quinney, Richard. 1973. *Critique of Legal Order: Crime Control in Capitalist Society*. Boston: Little, Brown.
- Quinney, Richard. 1978. "The Production of a Marxist Criminology." *Contemporary Crises* 2(3): 277–292.
- Raes, Koen. 1986. "Legalisation, Communication and Strategy: A Critique of Habermas' Approach to Law." *Journal of Law and Society* 13(2): 183–206.

- Rasehorn, Theo. 2001. "Die Sektion Rechtssoziologie ist kein Max-Planck-Institut!" *Zeitschrift für Rechtssoziologie* 22(2): 281-291.
- Reasons, Charles E., and Robert M. Rich, eds. 1978. *The Sociology of Law: A Conflict Perspective*. Toronto: Butterworths Publishing.
- Rebach, Howard M. 2001. "Mediation and Alternative Dispute Resolution." Pp. 197-224 in *Handbook of Clinical Sociology*, ed. H.M. Rebach and J. G. Bruhn. 2nd edn. New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers.
- Rehbinder, Manfred. 1963. "Max Weber's Rechtssoziologie: Eine Bestandsaufnahme." *Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie Supplement*: 470-488.
- Rehbinder, Manfred. 1975. *Sociology of Law: A Trend Report and Bibliography*. The Hague: Mouton. Rehbinder, Manfred. 2003. *Rechtssoziologie*. Munich: Verlag C. H. Beck.
- Reichel, Philip, ed. 2005. *The Handbook of Transnational Crime and Justice*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Reiner, Robert. 1985. *The Politics of the Police*. New York: St. Martin's Press.
- Reitz, Kevin R. 1996. "The Federal Role in Sentencing Law and Policy." *Annals of the American Academy of Political and Social Science* 543: 116-129.
- Rich, Robert M. 1978. *The Sociology of Law: An Introduction to its Theorists and Theories*. Washington, DC: University Press of America.
- Richardson, James T. 2006. "The Sociology of Religious Freedom: A Structural and Socio-Legal Analysis." *Sociology of Religion* 67(3): 271-294.
- Richman, Kimberly. 2001. "In Times of Need: Abused Women's Sources of Support and Changes in Legal Consciousness." *Studies in Law, Politics, and Society* 22: 171-194.
- Richman, Kimberly. 2002. "Lovers, Legal Strangers, and Parents: Negotiating Parental and Sexual Identity in Family Law." *Law and Society Review* 36(2): 285-324.
- Riesman, David. 1951. "Toward an Anthropological Science of Law and the Legal Profession." *American Journal of Sociology* 57(2): 121-135.
- Riesman, David. 1957. "Law and Sociology: Recruitment, Training and Colleagueship." *Stanford Law Review* 9: 643-673.
- Ritzer, George. 1997. *Postmodern Social Theory*. New York: McGraw-Hill.
- Roach Anleu, Sharyn, L. 1990. "Men and Women Lawyers in In-House Legal Departments: Recruitment and Career Patterns." *Gender and Society* 4(2): 207-219.
- Roach Anleu, Sharyn, L. 2000. *Law and Social Change*. London: Sage.
- Robertson, Roland. 1992. *Globalization: Social Theory and Global Culture*. London: Sage.
- Robertson, Roland. 1995. "Glocalization: Time-Space and Homogeneity-Heterogeneity." Pp. 25-44 in *Global Modernities*, ed. M. Featherstone, Bs. Lash, and R. Robertson. London: Sage.
- Rocher, Guy. 1989. "Le Droit et la sociologie du droit chez Talcott Parsons." *Sociologie et Sociétés* 21: 143-163.
- Rodriguez-Garavito, Cesar. 2007. "Globalization - Non-Governmental." Pp. 654-656 in *Encyclopedia of Law and Society: American and Global Perspectives*, ed. D. S. Clark. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

- Roe v. Wade, 93 S.Ct. 705 (1973). Available online: www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0410_0113_ZS.html.
- Rogers-Dillon, Robin H., and John D. Skrentny. 1999. "Administering Success: The Legitimacy Imperative and the Implementation of Welfare Reform." *Social Problems* 46(1): 13–29.
- Röhl, Klaus F. 1987. *Rechtssoziologie: Ein Lehrbuch*. Cologne: Carl Heymans Verlag.
- Röhl, Klaus F., and Stefan Magan. 1996. "Die Rolle des Rechts im Prozeß der Globalisierung." *Zeitschrift für Rechtssoziologie* 17(1): 1–57.
- Rokumoto, Kahei, ed. 1994. *Sociological Theories of Law*. New York: New York University Press.
- Rose, Arnold M. 1962. "Some Suggestions for Research in the Sociology of Law." *Social Problems* 9: 281–284.
- Rose, Arnold M. 1968. "Law and the Causation of Social Problems." *Social Problems* 16(1): 33–43.
- Rosenfeld, Michel, and Andrew Arato, eds. 1998. *Habermas on Law and Democracy: Critical Exchanges*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Ross, Edward A. 1896. "Social Control, II: Law and Public Opinion." *American Journal of Sociology* 1(6): 753–770.
- Ross, Edward A. (1901) 1926. *Social Control: A Survey of the Foundations of Order*. New York: Macmillan.
- Rostain, Tanina. 2000. "Educating Homo Economicus: Cautionary Notes on the New Behavioral Law and Economics Movement." *Law and Society Review* 34(4): 973–1006.
- Rottleuthner, Hubert. 1989. "A Purified Sociology of Law: Niklas Luhmann on the Autonomy of the Legal System." *Law and Society Review* 23(5): 779–798.
- Rottleuthner, Hubert. 1994. "Rechtssoziologie." Pp. 216–239 in *Spezielle soziologien*, ed. A. Kerber and A. Schmieder. Berlin: Rowohlt.
- Rueschemeyer, Dietrich. 1970. "Sociology of Law in Germany." *Law and Society Review* 5(2): 225–238.
- Rueschemeyer, Dietrich. 1973. *Lawyers and their Society: A Comparative Study of the Legal Profession in Germany and in the United States*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Rueschemeyer, Dietrich. 1983. "Professional Autonomy and the Social Control of Expertise." Pp. 38–58 in *The Sociology of the Professions*, ed. R. Dingwall and P. Lewis. New York: St. Martin's Press.
- Sahni, Isher-Paul. 2006. "Vanished Mediators: On the Residual Status of Judges in Max Weber's 'Sociology of Law'." *Journal of Classical Sociology* 6(2): 177–194.
- Sampson, Robert J., and John H. Laub. 1993. *Crime in the Making: Pathways and Turning Points through Life*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Sandefur, Rebecca L. 2001. "Work and Honor in the Law: Prestige and the Division of Lawyers' Labor." *American Sociological Review* 66(3): 382–403.
- Sandefur, Rebecca L. 2007. "Lawyers' Pro Bono Service and American-Style Civil Legal Assistance." *Law and Society Review* 41(1): 79–112.
- Santos, Boaventura de Sousa. 1987. "Law: A Map of Misreading. Toward a Postmodern Conception of Law." *Journal of Law and Society* 14(3): 279–302.
- Santos, Boaventura de Sousa. 1995a. *Toward a New Common Sense: Law, Science, and Politics in the Paradigmatic Transition*. New York: Routledge.

- Santos, Boaventura de Sousa. 1995b. "Three Metaphors for a New Conception of Law: The Frontier, the Baroque, and the South." *Law and Society Review* 29(4): 569–584.
- Santos, Boaventura de Sousa, and César A. Rodríguez-Garavito, eds. 2005. *Law and Globalization from Below: Towards a Cosmopolitan Legality*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sarat, Austin, ed. 2004. *Blackwell Companion to Law and Society*. Malden, MA: Blackwell Publishing.
- Sassen, Saskia. 1998. *Globalization and its Discontents: Essays on the New Mobility of People and Money*. New York: The New Press.
- Savelsberg, Joachim J. 1992. "Law that Does Not Fit Society: Sentencing Guidelines as a Neoclassical Reaction to the Dilemmas of Substantivized Law." *American Journal of Sociology* 97(5): 1346–1381.
- Savelsberg, Joachim J. 2002. "The Section as an Institutional Safe Haven for the Sociology of Law." *Amici, The ASA Sociology of Law Section Newsletter*, 9(2): 5–6.
- Savelsberg, Joachim J. 2006. "Sociological Theory in the Study of Sentencing: Lighthouse for a Traveler between Continents." Pp. 183– 202 in *Sociological Theory and Criminological Research: Views from Europe and the United States*, ed. M. Deflem. Amsterdam: Elsevier.
- Savelsberg, Joachim J., and Ryan D. King. 2005. "Institutionalizing Collective Memories of Hate: Law and Law Enforcement in Germany and the United States." *American Journal of Sociology* 111(2): 579–616.
- Savelsberg, Joachim J., and Robert J. Sampson. 2002. "Mutual Engagement: Criminology and Sociology." *Crime, Law, and Social Change* 37(2): 99–105.
- Sawer, Geoffrey, ed. 1961. *Studies in the Sociology of Law*. Canberra, Australia: The Australian National University.
- Scheerer, Sebastian. 1978. "The New Dutch and German Drug Laws: Social and Political Conditions for Criminalization and Decriminalization." *Law and Society Review* 12(4): 585–606.
- Scheppele, Kim L. 1994. "Legal Theory and Social Theory." *Annual Review of Sociology* 20: 383–406.
- Schiff, David. 1981. "N. S. Timasheff's Sociology of Law." *The Modern Law Review* 44(4): 400–421.
- Schluchter, Wolfgang. 1981. *The Rise of Western Rationalism: Max Weber's Developmental History*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Schluchter, Wolfgang. 2003. "The Sociology of Law as an Empirical Theory of Validity." *European Sociological Review* 19(5): 537–549.
- Scholte, Jan A. 2000. *Globalization: A Critical Introduction*. New York: Palgrave.
- Schultz, Ulrike, and Gisela Shaw, eds. 2003. *Women in the World's Legal Professions*. Portland, OR: Hart.
- Schur, Edwin M. 1965. *Crimes without Victims: Deviant Behavior and Public Policy: Abortion, Homosexuality, Drug Addiction*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Schur, Edwin M. 1968. *Law and Society: A Sociological View*. New York: Random House.
- Schur, Edwin M. 1971. *Labeling Deviant Behavior: Its Sociological Implications*. New York: Harper & Row.

- Schutz, Alfred. 1970. *On Phenomenology and Social Relations, edited and with an introduction by Helmut R. Wagner*. Chicago: University of Chicago Press.
- Schuyt, C. J.M. 1971. *Rechtssociologie: Een Terreinverkenning*. Rotterdam: Universitaire Pers Rotterdam.
- Schwartz, Richard D. 1965. "Reply." *American Journal of Sociology* 70: 625–627.
- Schwartz, Richard D. 1974. "Legal Evolution and the Durkheim Hypothesis: A Reply to Professor Baxi." *Law and Society Review* 8 (4): 653–668.
- Schwartz, Richard D. 1978. "Moral Order and Sociology of Law: Trends, Problems, and Prospects." *Annual Review of Sociology* 4: 577–601.
- Schwartz, Richard D., ed. 2006. Issue on "Law, Society, and Democracy: Comparative Perspectives." *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 603.
- Schwartz, Richard D., and James Miller. 1964. "Legal Evolution and Societal Complexity." *American Journal of Sociology* 70(2): 159–169.
- Schwartz, Richard D., and Jerome H. Skolnick, eds. 1970. *Society and the Legal Order: Cases and Materials in the Sociology of Law*. New York: Basic Books.
- Scruton, Phil. 2004. "Streets of Terror: Marginalization, Criminalization, and Authoritarian Renewal." *Social Justice* 31(1/2): 130–158.
- Scull, Andrew T. 1979. *Museums of Madness: The Social Organization of Insanity in Nineteenth Century England*. London: Allen Lane.
- Scull, Andrew T. 1988. "Deviance and Social Control." Pp. 667–693 in *Handbook of Sociology*, ed. N. Smelser. Newbury Park, CA: Sage.
- Seidman, Steven. 1991. "The End of Sociological Theory: The Postmodern Hope." *Sociological Theory* 9(2): 131–146.
- Seltzer, Judith A. 1991. "Legal Custody Arrangements and Children's Economic Welfare." *American Journal of Sociology* 96(4): 895–929.
- Selznick, Philip. 1957. *Leadership in Administration: A Sociological Interpretation*. Evanston, IL: Harper & Row.
- Selznick, Philip. 1959. "The Sociology of Law." Pp. 115–127 in *Sociology Today*, ed. R. Merton, L. Broom and L. S. Cottrell Jr. New York: Basic Books.
- Selznick, Philip. 1961. "Sociology and Natural Law." *Natural Law Forum* 6: 84–108.
- Selznick, Philip. 1968. "The Sociology of Law." Pp. 50–59 in *International Encyclopedia of the Social Sciences, vol. IX*, ed. D. L. Sills. New York: Crowell, Collier and Macmillan, Inc.
- Selznick, Philip (with the assistance of Philippe Nonet and Howard M. Vollmer). 1969. *Law, Society, and Industrial Justice*. New York: Russell Sage Foundation.
- Selznick, Philip. 1973. "Rejoinder to Donald J. Black." *American Journal of Sociology* 78(5): 1266–1269.
- Selznick, Philip. 1992. *The Moral Commonwealth: Social Theory and the Promise of Community*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Selznick, Philip. 1996. "Institutionalism 'Old' and 'New'." *Administrative Science Quarterly* 41(2): 270–277.
- Selznick, Philip. 1999. "Legal Cultures and the Rule of Law." Pp. 21–38 in *The Rule of Law after Communism*, ed. M. Krygier and A. Czarnota. Aldershot, UK: Ashgate.
- Selznick, Philip. 2004. "Selznick Interviewed: Philip Selznick in Conversation with Roger Cotterrell." *Journal of Law and Society* 31(3): 291–317.

- Seron, Carroll. 1996. *The Business of Practicing Law: The Work Lives of Solo and Small-Firm Attorneys*. Philadelphia: Temple University Press.
- Seron, Carroll, ed. 2006. *The Law and Society Canon*. Aldershot, UK: Ashgate.
- Seron, Carroll, and Frank Munger. 1996. "Law and Inequality: Race, Gender . . . and, of Course, Class." *Annual Review of Sociology* 22: 187–212.
- Shamir, Ronen. 1993a. "Formal and Substantive Rationality in American Law: A Weberian Perspective." *Social and Legal Studies* 2: 45–72.
- Shamir, Ronen. 1993b. "Professionalism and Monopoly of Expertise: Lawyers and Administrative Law, 1933–1937." *Law and Society Review* 27(2): 361–398.
- Shamir, Ronen. 1995. *Managing Legal Uncertainty: Elite Lawyers in the New Deal*. Durham, NC: Duke University Press.
- Shearing, Clifford D., and Philip C. Stenning. 1983. "Private Security: Implications for Social Control." *Social Problems* 30(5): 493–505.
- Sheleff, Leon S. 1975. "From Restitutive Law to Repressive Law: Durkheim's The Division of Labor in Society Re-visited." *European Journal of Sociology* 16: 16–45.
- Sherman, Lawrence W. 1978. *Scandal and Reform: Controlling Police Corruption*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Sherman, Lawrence W. 1992. *Policing Domestic Violence: Experiments and Dilemmas*. New York: The Free Press.
- Silbey, Susan S. 1997. "'Let them Eat Cake': Globalization, Postmodern Colonialism, and the Possibilities of Justice." *Law and Society Review* 31(2): 207–236.
- Silbey, Susan S. 2002. "Mutual Engagement: Criminology and the Sociology of Law." *Crime, Law and Social Change* 37(2): 163–175.
- Silbey, Susan S. 2005. "After Legal Consciousness." *Annual Review of Law and Social Science* 1: 323–368.
- Silbey, Susan S., ed. 2008. *Law and Science. Vol. I: Epistemological, Evidentiary, and Relational Engagements. Vol. II: Regulation of Property, Practices, and Products*. Aldershot, UK: Ashgate.
- Simmel, Georg. 1908a. *Soziologie: Untersuchungen über die Formen der Vergesellschaftung*. Leipzig: Duncker & Humblot.
- Simmel, Georg. (1908b) 1964. "On the Significance of Numbers for Social Life." Pp. 86–104 in *The Sociology of Georg Simmel*, ed. K. H. Wolff. New York: The Free Press.
- Simmel, Georg. 1917. *Grundfragen der Soziologie (Individuum und Gesellschaft)*. Berlin; Leipzig: G. J. Göschen.
- Simon, Jonathan. 1993. *Poor Discipline*. Chicago: University of Chicago Press.
- Simon, Jonathan. 2000. "Megan's Law: Crime and Democracy in Late Modern America." *Law and Social Inquiry* 25(4): 1111–1150.
- Simon, Jonathan. 2001. "Fear and Loathing in Late Modernity: Reflections on the Cultural Sources of Mass Imprisonment in the United States." *Punishment and Society* 3(1): 21–33.
- Simon, Rita J., ed. 1968. *The Sociology of Law: Interdisciplinary Readings*. San Francisco: Chandler Publishing.
- Simon, Rita J., and James P. Lynch. 1989. "The Sociology of Law: Where We Have Been and Where We Might Be Going." *Law and Society Review* 23(5): 825–848.
- Skapska, Grazyna. 1987. "The Sociology of Law in Poland: Problems, Polemics, Social Commitment." *Journal of Law and Society* 14(3): 353–365.

- Sklair, Leslie. 1995. *Sociology of the Global System*. Baltimore, MD: Johns Hopkins University Press.
- Skolnick, Jerome H. 1965. "The Sociology of Law in America: Overview and Trends." *Social Problems* 13(1): 4–39.
- Skolnick, Jerome H. 1966. *Justice without Trial: Law Enforcement in Democratic Society*. New York: John Wiley & Sons.
- Skolnick, Jerome H., and James J. Fyfe. 1993. *Above the Law: Police and the Excessive Use of Force*. New York: The Free Press.
- Skrentny, John D. 1994. "Pragmatism, Institutionalism, and the Construction of Employment Discrimination." *Sociological Forum* 9(3): 343–369.
- Skrentny, John D. 1996. *The Ironies of Affirmative Action: Politics, Culture, and Justice in America*. Chicago: University of Chicago Press.
- Skrentny, John D. 2001. *The Minority Rights Revolution*. Cambridge, MA: The Belknap Press of Harvard University Press.
- Skrentny, John D. 2006. "Policy-Elite Perceptions and Social Movement Success: Understanding Variations in Group Inclusion in Affirmative Action." *American Journal of Sociology* 111(6): 1762–1815.
- Smith, Carole. 2000. "The Sovereign State v. Foucault: Law and Disciplinary Power." *The Sociological Review* 48(2): 283–306.
- Smith, Philip. 2003. "Narrating the Guillotine: Punishment Technology as Myth and Symbol." *Theory, Culture and Society* 20(5): 27–51.
- Somers, Margaret R. 1993. "Citizenship and the Place of the Public Sphere: Law, Community, and Political Culture in the Transition to Democracy." *American Sociological Review* 58(5): 587–620.
- Somers, Margaret R. 1995. "Narrating and Naturalizing Civil Society and Citizenship Theory: The Place of Political Culture and the Public Sphere." *Sociological Theory* 13(3): 229–274.
- Somers, Margaret R., and Fred Block. 2005. "From Poverty to Perversity: Ideas, Markets and Institutions over 200 Years of Welfare Debate." *American Sociological Review* 70(2): 260–287.
- Sorokin, Pitirim. 1928. *Contemporary Sociological Theories*. New York: Harper & Brothers.
- Sorokin, Pitirim. (1937–1941) 1962. *Social and Cultural Dynamics*. 4 vols. New York: Bedminster Press.
- Sorokin, Pitirim. 1947. "The Organized Group (Institution) and Law-Norms." Pp. 668–695 in *Interpretations of Modern Legal Philosophies: Essays in Honor of Roscoe Pound*, ed. P. Sayre. New York: Oxford University Press.
- Sorokin, Pitirim. 1956. Review of Law and Morality, by Leon Petrazycki. *Harvard Law Review* 69(6): 1150–1157.
- Sorokin, Pitirim. 1957. *Social and Cultural Dynamics: A Study of Change in Major Systems of Art, Truth, Ethics, Law, and Social Relationships*. Rev. and abrdgd, 1 vol. Sorokin. New Brunswick, NJ: Transaction.
- Sorokin, Pitirim. 1963. "Reply to my Critics." Pp. 371–496 in *Pitirim A. Sorokin in Review*, ed. P. J. Allen. Durham, NC: Duke University Press.
- Spencer, Herbert. (1853) 1992. "Over-Legislation." In his *The Man versus the State, with Six Essays on Government, Society, and Freedom*. Indianapolis, IN: Liberty Fund. Online: www.econlib.org/LIBRARY/LFBooks/Spencer/spnMvS7.html#Essay: %20Over-Legislation.

- Spencer, Herbert. (1873) 1961. *The Study of Sociology*. Ann Arbor, MI: University of Michigan Press.
- Spencer, Herbert (1876/1882/1896) 1897. *The Principles of Sociology*. London: Williams and Norgate.
- Spencer, Herbert. (1884) 1992. "The Sins of Legislators." In his *The Man versus the State, with Six Essays on Government, Society, and Freedom*. Indianapolis, IN: Liberty Fund. Online: www.econlib.org/LIBRARY/LFBooks/Spencer/spnMvS3.html#The%20Sins%20of%20Legislators.
- Spencer, Martin. 1970. "Weber on Legitimate Norms and Authority." *British Journal of Sociology* 21(2): 123–34.
- Spitzer, Steven. 1975. "Punishment and Social Organization: A Study of Durkheim's Theory of Penal Evolution." *Law and Society Review* 9(4): 613–638.
- Spitzer, Steven. 1983. "Marxist Perspectives in the Sociology of Law." *Annual Review of Sociology* 9: 103–124.
- Spitzer, Steven. 1985. "The Embeddedness of Law: Reflections on Lukes and Scull's 'Durkheim and the Law'." Review Essay. *American Bar Foundation Research Journal* 9(4): 859–868.
- Spurr, Stephen J. 1990. "Sex Discrimination in the Legal Profession: A Study of Promotion." *Industrial and Labor Relations Review* 43(4): 406–417.
- Stangl, Wolfgang. 1992. "Die fortschreitende Verzauberung der Welt des Strafrechts: Kritisches zur Rationalisierungsthese Max Webers." *Zeitschrift für Rechtssoziologie* 13(1): 44–64.
- Staples, William G. 2000. *Everyday Surveillance: Vigilance and Visibility in Postmodern Life*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Staples, William G. 2003. "Surveillance and Social Control in Postmodern Life." Pp. 191–211 in *Punishment and Social Control*, ed. T. Blomberg and S. Cohen. Hawthorne, NY: Aldine De Gruyter.
- Steen, Sara, Rodney L. Engen, and Randy R. Gainey. 2005. "Images of Danger and Culpability: Racial Stereotyping, Case Processing, and Criminal Sentencing." *Criminology* 43(2): 435–468.
- Sterling, Joyce S. and Wilbert E. Moore. 1987. "Weber's Analysis of Legal Rationalization: A Critique and Constructive Modification." *Sociological Forum* 2(1): 67–89.
- Stinchcombe, Arthur L. 1997. "On the Virtues of the Old Institutionalism." *Annual Review of Sociology* 23: 1–18.
- Stoljar, S. J. 1961. "Weber's Sociology of Law." Pp. 31–56 in *Studies in the Sociology of Law*, ed. G. Sawer. Canberra: The Australian National University.
- Stone, Alan. 1985. "The Place of Law in the Marxian Structure-Superstructure Archetype." *Law and Society Review* 19(1): 39–68.
- Stone, Julius. 1965. "Roscoe Pound and Sociological Jurisprudence." *Harvard Law Review* 78(8): 1578–1584.
- Stryker, Robin. 1989. "Limits on Technocratization of the Law: The Elimination of the National Labor Relations Board's Division of Economic Research." *American Sociological Review* 54(3): 341–358.
- Stryker, Robin. 2001. "Disparate Impact and the Quota Debates: Law, Labor Market Sociology and Equal Employment Policies." *Sociological Quarterly* 42(2): 13–46.
- Stryker, Robin. 2003. "Mind the Gap: Law, Institutional Analysis and Socio-Economics." *Socio-Economic Review* 1: 335–367.

- Suchman, Mark. 2006. "Empirical Legal Studies: Sociology of Law, or Something ELS Entirely?" *Amici*, the ASA Sociology of Law section newsletter, 13(1): 1-4.
- Suchman, Mark and Lauren Edelman. 1996. "Legal-Rational Myths: Lessons for the New Institutionalism from the Law and Society Tradition." Review Essay. *Law and Social Inquiry* 21(4): 903-941.
- Sumner, William Graham. 1906. *Folkways: A Study of the Sociological Importance of Usages, Manners, Customs, Mores and Morals*. Boston, MA: Ginn.
- Sutherland, Edwin H. 1973. *On Analyzing Crime, edited and with an introduction by Karl Schuessler*. Chicago: University of Chicago Press.
- Sutton, John R. 1983. "Social Structure, Institutions, and the Legal Status of Children in the United States." *American Journal of Sociology* 88(5): 915-947.
- Sutton, John R. 2000. "Imprisonment and Social Classification in Five Common-Law Democracies, 1955-1985." *American Journal of Sociology* 106(2): 350-386.
- Sutton, John R. 2001. *Law/Society: Origins, Interactions and Change*. Thousand Oaks, CA: Pine Forge Press.
- Sutton, John R., and Frank Dobbin. 1996. "The Two Faces of Governance: Responses to Legal Uncertainty in U.S. Firms, 1955 to 1985." *American Sociological Review* 61(5): 794-811.
- Sutton, John R., Frank Dobbin, John W. Meyer, and W. Richard Scott. 1994. "The Legalization of the Workplace." *American Journal of Sociology* 99(4): 994-971.
- Swedberg, Richard. 2003. "The Case for an Economic Sociology of Law." *Theory and Society* 32(1): 1-37.
- Swedberg, Richard. 2006. "Max Weber's Contribution to the Economic Sociology of Law." *Annual Review of Law and Social Science* 2: 61-81.
- Swingewood, Alan. 1975. *Marx and Modern Social Theory*. New York: Wiley.
- Syracuse Journal of International Law and Commerce. 2005. Issue on "The Syracuse Conference on a World Rule of Law: American Perspectives." *Syracuse Journal of International Law and Commerce* 33(1): 1-231.
- Tadros, Victor. 1998. "Between Governance and Discipline: The Law and Michel Foucault." *Oxford Journal of Legal Studies* 18(1): 75-103.
- Terrill, William, Eugene A. Paoline III, and Peter K. Manning. 2003. "Police Culture and Coercion." *Criminology* 41(4): 1003-1034.
- Thomas, Dorothy Swaine. 1931. "Some Aspects of Socio-Legal Research at Yale." *American Journal of Sociology* 37(2): 213-221.
- Thompson, Kenneth. 1998. *Moral Panics*. London: Routledge.
- Timasheff, Nicholas S. 1937. "What is 'Sociology of Law'?" *American Journal of Sociology* 43(2): 225-235.
- Timasheff, Nicholas S. 1938. "The Sociological Place of Law." *American Journal of Sociology* 44(2): 206-221.
- Timasheff, Nicholas S. (1939) 1976. *An Introduction to the Sociology of Law*. Westport, CT: Greenwood Press.
- Timasheff, Nicholas S. 1947. "Petrazhitzky's Philosophy of Law." Pp. 736-750 in *Interpretations of Modern Legal Philosophies: Essays in Honor of Roscoe Pound*, ed. P. Sayre. New York: Oxford University Press.
- Timasheff, Nicholas S. 1955. "Introduction." Pp. xvii-xxxviii in *Law and Morality by Leon Petrazycki*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

- Timasheff, Nicolas S. 1957. "Growth and Scope of Sociology of Law." Pp. 424–449 in *Modern Sociological Theory*, ed. H. Becker and A. Boskoff. New York: Dryden Press.
- Timasheff, Nicolas S. 1963. "Sorokin on Law, Revolution, War, and Social Calamities." Pp. 246–275 in *Pitirim A. Sorokin in Review*, ed. P. J. Allen. Durham, NC: Duke University Press.
- Tiryakian, Edward A. 1964. "Durkheim's 'Two Laws of Penal Evolution'." *Journal for the Scientific Study of Religion* 3(2): 261–266.
- Tocqueville, Alexis de. (1835/1840) 2000. *Democracy in America*, translated, edited, and with an introduction by Harvey C. Mansfield and Delba Winthrop. Chicago: University of Chicago Press.
- Tomasic, Roman. 1985. *The Sociology of Law*. London: Sage Publications.
- Tönnies, Ferdinand. 1887. *Gemeinschaft und Gesellschaft: Abhandlung des Communismus und des Socialismus als empirischer Culturformen*. Leipzig: Reiland.
- Tönnies, Ferdinand. 1922. *Kritik der öffentlichen Meinung*. Berlin: Julius Springer.
- Tönnies, Ferdinand. 1931. *Einführung in die Soziologie*. Stuttgart: F. Enke.
- Tönnies, Ferdinand. (1935a) 1963. *Gemeinschaft und Gesellschaft: Grundbegriffen der reinen Soziologie*. 8th edn. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- Tönnies, Ferdinand. (1935b) 1940. *Fundamental Concepts of Sociology (Gemeinschaft und Gesellschaft)*. New York: American Book Company.
- Torpey, John. 2000. *The Invention of the Passport: Surveillance, Citizenship and the State*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Travers, Max. 1993. "Putting Sociology back into the Sociology of Law." *Journal of Law and Society* 20(4): 438–451.
- Travers, Max. 1997. *The Reality of Law: Work and Talk in a Firm of Criminal Lawyers*. Aldershot, UK: Ashgate.
- Travers, Max. 2001. "Sociology of Law in Britain." *The American Sociologist* 32(2): 26–40.
- Travers, Max. 2002. "Symbolic Interactionism and Law." Pp. 209–226 in *An Introduction to Law and Social Theory*, ed. R. Banakar and M. Travers. Portland, OR: Hart Publishing.
- Travers, Max, and John F. Manzo, eds. 1997. *Law in Action: Ethnomethodological and Conversation Analytic Approaches to Law*. Brookfield, VT: Ashgate.
- Treiber, Hubert. 1985. "'Elective Affinities' between Weber's Sociology of Religion and Sociology of Law: On the Adequacy Relation between Explanatory Models with the Help of which Weber Reconstructs the Religious and Legal Rationalization Process." *Theory and Society* 14 (6): 809–861.
- Treves, Renato. 1981. "Problèmes actuels de la sociologie du droit en Italie." *Sociologie du Travail* 23(1): 106–111.
- Treves, Renato and J. F. Glastra van Loon. 1968. *Norms and Actions: National Reports on Sociology of Law*. The Hague: Martinus Nijhoff.
- Treviño, A. Javier. 1994. "The Influence of Sociology on American Jurisprudence: From Oliver Wendell Holmes to Critical Legal Studies." *Mid-American Review of Sociology* 18(1/2): 23–46.
- Treviño, A. Javier. 1996. *The Sociology of Law: Classical and Contemporary Perspectives*. New York: St. Martin's Press.

- Treviño, A. Javier. 1998. "Toward a General Theoretical-Methodological Framework for the Sociology of Law: Another Look at the Eastern- European Pioneers." *Sociology of Crime, Law, and Deviance* 1: 155-202.
- Treviño, A. Javier. 2001. "The Sociology of Law in Global Perspective." *The American Sociologist* 32(2): 5-9.
- Treviño, A. Javier, ed. 2006. *Classic Writings in Law and Society: Contemporary Comments and Criticisms*. New Brunswick, NJ: Transaction.
- Trubek, David M. 1972. "Max Weber on Law and the Rise of Capitalism." *Wisconsin Law Review* 3: 720-753.
- Trubek, David M. 1985. "Reconstructing Max Weber's Sociology of Law." *Stanford Law Review* 37: 919-36.
- Trubek, David M. 1986. "Max Weber's Tragic Modernism and the Study of Law in Society." Review essay. *Law and Society Review* 20(4): 573-598.
- Turk, Austin T. 1969. *Criminality and Legal Order*. Chicago: RandMcNally.
- Turk, Austin T. 1976a. "Law as a Weapon in Social Conflict." *Social Problems* 23(3): 276-291.
- Turk, Austin T. 1976b. "Law, Conflict, and Order: From Theorizing toward Theories." *Canadian Review of Sociology and Anthropology* 13(3): 282-294.
- Turkel, Gerald. 1979. "Testing Durkheim: Some Theoretical Considerations." *Law and Society Review* 13(3): 721-738.
- Turkel, Gerald. 1981. "Rational Law and Boundary Maintenance: Legitimizing the 1971 Lockheed Loan Guarantee." *Law and Society Review* 15(1): 41-77.
- Turkel, Gerald. 1990. "Michel Foucault: Law, Power, and Knowledge." *Journal of Law and Society* 17(2): 170-193.
- Turkel, Gerald. 1996. *Law and Society: Critical Approaches*. Boston: Allyn & Bacon.
- Turner, Bryan S. 1974. *Weber and Islam: A Critical Study*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Turner, Stephen P., and Regis A. Factor. 1994. *Max Weber: The Lawyer as Social Thinker*. New York: Routledge.
- Tushnet, Mark. 1991. "Critical Legal Studies: A Political History." *The Yale Law Journal* 100(5): 1515-1544.
- Twining, William. 1985. *Karl Llewellyn and the Realist Movement*. Norman, OK: University of Oklahoma Press.
- Twining, William. 2005. "Social Science and Diffusion of Law." *Journal of Law and Society* 32(2): 203-240.
- Tyler, Tom R. 1990. *Why People Obey the Law*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Udy, Stanley H., Jr. 1965. "Dynamic Inferences from Static Data." *American Journal of Sociology* 70(5): 625-627.
- Uggen, Christopher, and Jeff Manza. 2002. "Democratic Contraction? The Political Consequences of Felon Disenfranchisement in the United States." *American Sociological Review* 67: 777-803.
- Uggen, Christopher, Angela Behrens, and Jeff Manza. 2005. "Criminal Disenfranchisement." *Annual Review of Law and Social Science* 1: 307-322.
- Uggen, Christopher, Jeff Manza, and Melissa Thompson, 2006. "Citizenship, Democracy, and the Civic Reintegration of Criminal Offenders." *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 605: 281-310.
- Ulen, Thomas S. 1994. "Rational Choice and the Economic Analysis of Law." Review essay. *Law and Social Inquiry* 19(2): 487-522.

- Ulmer, Jeffery T. 1997. *Social Worlds of Sentencing: Court Communities under Sentencing Guidelines*. Albany, NY: State University of New York Press.
- Ulmer, Jeffery T. 2005. "The Localized Uses of Federal Sentencing Guidelines in Four U.S. District Courts: Evidence of Processual Order." *Symbolic Interaction* 28(2): 255-279.
- Ulmer, Jeffery T., and John H. Kramer. 1996. "Court Communities under Sentencing Guidelines: Dilemmas of Formal Rationality and Sentencing Disparity." *Criminology* 34(3): 306-332.
- Ulmer, Jeffery T., and John H. Kramer. 1998. "The Use and Transformation of Formal Decision Making Criteria: Sentencing Guidelines, Organizational Contexts, and Case Processing Strategies." *Social Problems* 45 (2): 248-267.
- Unger, Roberto M. 1976. *Law in Modern Society*. New York: The Free Press. Available online: www.law.harvard.edu/faculty/unger/english/lawinmo.php.
- Unger, Roberto M. 1983. "The Critical Legal Studies Movement." *Harvard Law Review* 96(3): 561-675.
- Unger, Roberto M. 1986. *The Critical Legal Studies Movement*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Upham, Frank K. 1989. "What's Happening in Japan, Sociolegally." *Law and Society Review* 23(5): 879-890.
- Useem, Bert, and Jack A. Goldstone. 2002. "Forging Social Order and its Breakdown: Riot and Reform in U.S. Prisons." *American Sociological Review* 67(4): 499-525.
- Uusitalo, Paavo. 1989. "Sociology of Law in Finland." Pp. 36-51 in *Two Lectures on the Sociology of Law*, by V. Ferrari and P. Uusitalo. Helsinki, Finland: University of Helsinki.
- Vago, Steven. 2005. *Law and Society. 8th edn.* Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Van Houtte, Jean. 1990. "Sociology of Law in Dutch-Speaking Belgium." Pp. 63-93 in *Developing Sociology of Law: A World-Wide Documentary Enquiry*, ed. V. Ferrari. Milan: Dott A. Giuffrè Editore.
- Van Houtte, Jean and Francis van Loon. 1993. *Sociology of Law, Social Problems and Legal Policy in Europe*. Leuven, Belgium: Acco.
- Van Hoy, Jerry. 1995. "Selling and Processing Law: Legal Work at Franchise Law Firms." *Law and Society Review* 29(4): 703-730.
- Van Hoy, Jerry. 1997. *Franchise Law Firms and the Transformation of Personal Legal Services*. Westport, CT: Quorum Books.
- Vandekerckhove, Lieven. 1996. "De Vroege Rechtssociologie." *Tijdschrift voor Sociale Wetenschappen* 41(2): 147-166.
- Vandenberghe, Frederic. 2005. "Entre science et politique: La conjonction du positivisme et du decisionnisme dans la sociologie du droit de Max Weber." *Canadian Journal of Law and Society/Revue Canadienne droit et société* 20(1): 157-169.
- Veitch, Scott. 1997. "Law and 'Other' Problems." *Law and Critique* 8(1): 97-109.
- Vincent, Andrew. 1993. "Marx and Law." *Journal of Law and Society* 20 (4): 371-397.
- Visher, Christy A., and Jeremy Travis. 2003. "Transitions from Prison to Community: Understanding Individual Pathways." *Annual Review of Sociology* 29: 89-113.

- Vogt, W. Paul. 1983. "Obligation and Right: The Durkheimians and the Sociology of Law." Pp. 177–98 in *The Sociological Domain: The Durkheimians and the Founding of French Sociology*, ed. P. Besnard. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Vogt, W. Paul. 1993. "Durkheim's Sociology of Law: Morality and the Cult of the Individual." Pp. 71–94 in *Emile Durkheim: Sociologist and Moralist*, ed. S. P. Turner. London: Routledge.
- Voigt, Rüdiger, ed. 1980. *Verrechtlichung: Analysen zu Funktion und Wirkung von Parlamentarisierung, Bürokratisierung und Justizialisierung sozialer, politischer und ökonomischer Prozesse*. Königstein, Germany: Athenaum.
- Wacquant, Loïc. 2001. "Deadly Symbiosis: When Ghetto and Prison Meet and Mesh." *Punishment and Society* 3(1): 95–133.
- Waddington, P. A. J. 1986. "Mugging as a Moral Panic: A Question of Proportion." *British Journal of Sociology* 37(2): 245–259.
- Wallace, Jean. 2006. "Can Women in Law Have It All? A Study of Motherhood, Career Satisfaction and Life Balance." *Research in the Sociology of Organizations* 24: 283–306.
- Wallace, Michael, Beth A. Rubin and Brian T. Smith. 1988. "American Labor Law: Its Impact on Working-Class Militancy, 1901–1980." *Social Science History* 12(1): 1–29.
- Wallerstein, Immanuel. 2004. *World Systems Analysis: An Introduction*. Durham, NC: Duke University Press.
- Walton, Paul. 1976. "Max Weber's Sociology of Law: A Critique." Pp. 7–21 in *The Sociology of Law*, ed. P. Carlen. Keele, UK: University of Keele.
- Weber, Max. (1907) 1977. *Critique of Stammler*. New York: The Free Press.
- Weber, Max. (1920) 1976. *The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism*. New York: Charles Scribner's Sons.
- Weber, Max. (1922a) 1980. *Wirtschaft und Gesellschaft: Grundriss der Verstehenden soziologie*. Tübingen, Germany: J.C.B Mohr.
- Weber, Max. (1922b) 1978. *Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology*, ed. G. Roth and C. Wittich. Berkeley, CA: University of California Press.
- Weber, Max. (1922c) 1954. *On Law in Economy and Society*, ed. M. Rheinstein. New York: Simon and Schuster.
- Wei-Dong, Ji. 1989. "The Sociology of Law in China: Overview and Trends." *Law and Society Review* 23(5): 903–914.
- Weinberg, Lee S., and Judith W. Weinberg. 1980. *Law and Society: An Interdisciplinary Introduction*. Lanham, MD: University Press of America.
- Weitzer, Ronald. 2000. "Racialized Policing: Residents' Perceptions in Three Neighborhoods." *Law and Society Review* 34(1): 129–155.
- Weitzer, Ronald, and Steven A. Tuch. 2005. "Racially Biased Policing: Determinants of Citizen Perceptions." *Social Forces* 83(3): 1009–1030.
- Welch, Michael. 2000. "The Role of the Immigration and Naturalization Service in the Prison-Industrial Complex." *Social Justice* 27: 73–88.
- Welch, Michael. 2002. *Detained: Immigration Laws and the Expanding I.N.S. Jail Complex*. Philadelphia, PA: Temple University Press.
- Welch, Michael. 2003. "Ironies of Social Control and the Criminalization of Immigrants." *Crime, Law and Social Change* 39(4): 319–337.

- Welch, Michael. 2004. "Quiet Constructions in the War on Terror: Subjecting Asylum Seekers to Unnecessary Detention." *Social Justice* 31: 113–129.
- Welch, Michael. 2006. *Scapegoats of September 11th: Hate Crimes and State Crimes in the War on Terror*. New Brunswick, NJ: Rutgers University Press.
- Welch, Michael, and Liza Schuster. 2005. "Detention of Asylum Seekers in the UK and USA: Deciphering Noisy and Quiet Constructions." *Punishment and Society* 7(4): 397–417.
- Welch, Michael, Eric Price, and Nana Yankey. 2004. "Youth Violence and Race in the Media: The Emergence of 'Wilding' as an Invention of the Press." *Race, Gender & Class* 11(2): 36–58.
- Western, Bruce. 2002. "The Impact of Incarceration on Wage Mobility and Inequality." *American Sociological Review* 67(4): 526–546.
- Weyers, Heleen. 2006. "Explaining the Emergence of Euthanasia Law in the Netherlands: How the Sociology of Law Can Help the Sociology of Bioethics." *Sociology of Health and Illness* 28(6): 802–816.
- White, G. Edward. 1972. "From Sociological Jurisprudence to Realism: Jurisprudence and Social Change in Early Twentieth-Century America." *Virginia Law Review* 58(6): 999–1028.
- Wickham, Gary. 2002. "Foucault and Law." Pp. 249–265 in *An Introduction to Law and Social Theory*, ed. R. Banakar and M. Travers. Portland, OR: Hart Publishing.
- Wickham, Gary. 2006. "Foucault, Law, and Power: A Reassessment." *Journal of Law and Society* 33(4): 596–614.
- Wickman, Gary, and George Pavlich, eds. 2001. *Rethinking Law, Society and Governance: Foucault's Bequest*. Portland, OR: Hart Publishing.
- Wigdor, David. 1974. *Roscoe Pound: Philosopher of Law*. Westport, CT: Greenwood Press.
- Wilkinson, Philip J. 1981. "The Potential of Functionalism for the Sociological Analysis of Law." Pp. 67–90 in *Sociological Approaches to Law*, ed. A. Podgórecki and C. J. Whelan. New York: St. Martin's Press.
- Wilson, James Q., and Richard J. Herrnstein. 1985. *Crime and Human Nature*. New York: Simon and Schuster.
- Wimberley, Howard. 1973. "Legal Evolution: One Further Step." *American Journal of Sociology* 79(1): 78–83.
- Wolff, Kurt H. 1964. *The Sociology of Georg Simmel*. New York: The Free Press.
- Wong, Kam C. 1995. "Black's Theory on the Behavior of Law Revisited." *International Journal of the Sociology of Law* 23(3): 189–232.
- Woodiwiss, Anthony. 1990. *Rights v. Conspiracy: A Sociological Essay on the History of Labour Law in the United States*. New York: Berg.
- Yang, Kun. 1989. "Law and Society Studies in Korea: Beyond the Hahm Theses." *Law and Society Review* 23(5): 891–902.
- Yang, Kun. 2001. "The Sociology of Law in Korea" *The American Sociologist* 32(2): 78–84.
- Young, Gary. 1979. "Marx on Bourgeois Law." Pp. 133–167, in *Research in Law and Sociology*, Vol. II, ed. S. Spitzer. Greenwich, CT: JAI Press.
- Zeigler, Sara L. 1996. "Wifely Duties: Marriage, Labor, and the Common Law in Nineteenth-Century America." *Social Science History* 20(1): 63–96.

- Zeitlin, Irving M. 1985. "Max Weber's Sociology of Law." *University of Toronto Law Journal* 35(2): 183–214.
- Ziegert, Klaus A. 1977. "Adam Podgórecki's Sociology of Law: The Invisible Factors of the Functioning of Law Made Visible." Review essay. *Law and Society Review* 12(1): 151–180.
- Ziegert, Klaus A. 1999. "Sociological Jurisprudence." Pp. 814–817 in *The Philosophy of Law: An Encyclopedia, vol. II*, ed. C. B. Gray. New York: Garland Publishing, Inc.
- Ziegert, Klaus A. 2002. "The Thick Description of Law: An Introduction to Niklas Luhmann's Theory." Pp. 55–75 in *An Introduction to Law and Social Theory*, ed. R. Banakar and M. Travers. Portland, OR: Hart Publishing.

DİZİN

11 Eylül 159, 234

A

ABD Yüksek Mahkemesi 98, 197, 217
Abel 24, 169, 173, 243
Abel, Richard 169
açlık 43
Adorno, Theodor 115, 150
ağır suçlardan hüküm giymiş 157, 158, 163
Ahlâk 45, 70, 99, 159, 181
Ahlâkî panik 158
aile 38, 46, 54, 67, 68, 92, 107, 116, 124, 180, 189, 194, 199, 218
aktif rasyonel aşk 85
Alman Devletleri Polis Birliği 233
alternatif uyumsuzluk çözümleri 160, 161
Althusser, Louis 118
altyapı 38
amaçlı rasyonel eylem 52
amaçlı sözleşme 56
Amerikan Barolar Birliği 171
Amerikan Sosyoloji Derneği 16, 21
Ampirik Yasa Çalışmaları 111
anlaşma 39, 71, 151
anlatısal analizler 127

Annee sociologique 253
anomi 69
anti terörizm 159
antropoloji 135
Anzilotti, Dionisio 239
Aquinas, St. Thomas 34
arabuluculuk 160
aracılık 73, 143, 147, 161, 162, 167, 189
Arbour, Louise 231
Arnaud, André-Jean 29, 238, 239, 244, 274
Arrigo, Bruce 192, 194, 244
askeriye 116
avukatlar 38, 50, 54, 57, 60, 93, 160, 165, 166, 170, 171, 172, 174, 175, 176, 228
Aydınlanma 25, 34, 183
ayırım 22, 23, 40, 69, 76, 90, 102, 103, 106, 113, 151, 152, 163, 168, 176, 179, 180, 181, 187, 190

B

Baskıcı egemenlik 120
Baskıcı hukuk 69, 122
Baxi, Upendra 74, 245, 280
Beccaria, Cesare 25, 33, 36, 245, 246

Becker, Gary 35, 126, 129, 130, 205, 245, 275, 285
Becker, Howard 35, 126, 129, 130, 205, 245, 275, 285
Bentham, Jeremy 25, 33, 36, 37, 207, 246, 269
benzerlik 68, 91, 107
Berger, Peter 137, 246
bırakınız yapsınlar 43
bilgi sosyolojisi 89, 93
bireyler arası hukuk 89
bireysel sorumluluk 218
Birleşik Devletler Uyuşturucu Zorlayıcılık Yönetimi 234
Black, Donald 15, 26, 114, 117, 123, 124, 125, 211, 246, 249, 253, 259, 262, 263, 264, 267, 274, 280, 289
Block, Fred 146, 282
Blumer, Herbert 125, 246, 269
Bolşevik Devrimi 83, 85
boşanma 172
Bottomore, Tom 115
Bourdieu, Pierre 229, 239, 247, 269
Boyle, Elizabeth Heger 15, 223, 225, 247
Bredemeier, Harry 109, 247
Bridges, William 144, 176, 218, 247, 273
burjuvazi 40, 41, 145
Bush, George W. 158, 198
bürokrasi 7, 54
bürokratik hükümet 57, 169
bürokratikleşme 54, 167, 168, 232
Büyük Buhran 142

C-Ç

Carbonnier, Jean 239
Carruthers, Bruce 227, 248, 261
Carty, Anthony 185, 248
caydırıcılık 36, 60
ceza 45, 59, 60, 67, 69, 71, 72, 74, 75, 101, 130, 158, 195, 218, 219, 225
ceza adaleti 219
ceza hukuku reformu 59
ceza yargılaması 59
Chambliss, William 114, 117, 215, 248, 249
cinayet 70, 209
cinselleştirilme 176
cinsiyet baskısı 190

cinsiyetçilik 144, 180
cinsiyet eşitsizliği 28, 144, 190
cinsiyet farklılıkları 144
Cloward, Richard 205, 275
Cohen, Stanley 158, 204, 206, 249, 283
Coleman, James 129, 130, 249
Comte, Auguste 66, 100
Coser, Lewis 115, 204, 250
Cotterrell, Roger 20, 29, 75, 76, 77, 105, 112, 238, 250, 280
Crone, Patricia 59, 61, 250
Currie, Elliott 118, 250
çatışma çözümleri 131
çatışma teorisi 115
Çin hukuku 56, 59
çocuk 93, 137, 215
çocuk istismarı 215
çoğulculuk 113, 139, 188
çoğunluk kuralı 155, 156
çok boyutluluk 62
çok kültürlü toplum 185

D

Dahrendorf, Ralf 115
Dallanmış deneyimler 127
Darwin, Charles 43
Darwinizm 43
davacılar 194
dava etme 160
Davranışçılık 130
davranışçı psikoloji 129
davranışçı sosyoloji 129
davranışçı teori 114, 130
dedikodu 124
değer bağımsız 219
değerden arınık 67, 125
değerler 51, 62, 76, 88, 107, 137, 151, 159, 179, 180, 181, 229
değerler ve normlar 76, 137, 179, 180, 181
demokrasi 27, 55, 150, 151, 153, 154, 155, 157, 159, 161, 162, 163
demokratik anayasal devlet 146
demokratik devlet 89
demokratik hukuk 149
demokratikleşme 83
Derrida, Jacques 182, 184, 239, 244, 252
devlet hukuku 87

devrim 41, 87, 113
Dewey, John 104, 156
Dezalay, Yves 223, 228, 229, 247, 252, 269
dikey düzlem 223
dil in yapısı 187
din 66, 67, 74, 93, 100, 101, 107, 124, 158, 169, 204, 209
dinsel suç 70
disiplin 48, 65, 66, 86, 105, 140, 143, 170, 185, 204, 207, 208, 238
Disiplinci iktidar 208
disiplinler-arasılık 242
diyalektik analiz 40
diyalektik tarih kavramı 40
doğal hukuk 34, 55, 121
doğum 110, 176, 197, 198, 208
Doğum Kürtaj Yasağı Yasası 198
doktor destekli intihar 194
Durkheim 13, 23, 25, 26, 28, 30, 47, 48, 49, 50, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 81, 95, 103, 105, 106, 109, 112, 120, 141, 147, 162, 167, 179, 180, 181, 182, 194, 200, 239, 241, 245, 248, 249, 250, 253, 257, 258, 259, 269, 272, 275, 280, 281, 283, 285, 288
duygusal eylem 52
Dünya Bankası 228
dünya politikası 225, 226
Dünya Sağlık Örgütü 225
Dünya Ticaret Merkezi 159
Dünya Ticaret Merkezi'nin bombalanması 159
dürtüler 83, 84

E

ebeveynler 84, 92
edebî çalışmalar 184
Edelman, Lauren 131, 136, 138, 139, 140, 143, 254, 284
egemenlik 53, 92, 100, 120, 222, 224
eğitim 14, 22, 40, 50, 66, 85, 87, 88, 93, 99, 101, 104, 116, 130, 169, 171, 189, 204, 209
Ehrlich, Eugen 26, 35, 82, 91, 92, 93, 94, 96, 110, 238, 254, 274

ekonomi 24, 27, 40, 49, 50, 52, 58, 59, 62, 63, 100, 106, 107, 130, 131, 135, 136, 140, 141, 143, 145, 146, 147, 149, 150, 151, 152, 154, 222, 224, 227, 228, 242
ekonomik rasyonellik 35, 36
ekonomi sosyolojisi 135
ekonomi ve hukuk alanı 227
Eleştirel Hukuk Çalışmaları 9, 166, 169, 172, 173, 174, 175, 177, 191, 192
Eleştirel İrk Teorisi 174, 191, 192, 199
Eleştirel Teori 115
Ellickson, Richard 131, 254
entegrasyon 165, 235
eşcinsel evlilik 195, 196, 199
eş şiddeti 190, 191
Etik 83, 86, 87, 181, 182
Etik dürtüler 83
etiketleme teorisi 126
etik gayri-zorunlu eşgüdüm 86
etik ve iktidar 86
etik zorunlu eşgüdüm 86
etnometodoloji 127
Evan, William 20, 29, 109, 239, 247, 254, 255, 274
ev hapsi 213
Evliliğin Federal Savunması Akti 196
evlilik 92, 180, 194, 195, 196, 197, 199
evrenselcilik 227
Ewing, Sally 61, 255

F

fabrika 208
faydanın maksimize edilmesi 129
fedakârlık 15
Federal Soruşturma Bürosu (FBI) 234
Feeley, Malcolm 214, 256
Felsefe 40
feminist hukuk bilimi 174
feminist yasa teorisi 189
fenomenoloji 127
feodalizm 38
formel rasyonelleşme 55, 57, 60, 61
Foucault, Michel 28, 173, 204, 206, 207, 208, 209, 212, 219, 256, 258, 264, 274, 282, 284, 286, 289
Fransız Devrimi 146

Fuchs, Stephan 186, 257
fuhuş 104, 215
Fuller, Lon 19, 24, 26, 110, 257

G

Galanter, March 161, 169, 173, 257, 267
Garfinkel, Harold 127, 128, 257
Garland, David 75, 206, 218, 256, 257,
258, 275, 290
Garth, Bryant 111, 223, 228, 229, 247,
252, 258
gayri etik zorunlu eşgüdüm 86
Geiger, Theodor 26, 82, 91, 93, 94, 96,
238, 258, 271
Geis, Gilbert 117, 248, 258
gelenek 52, 55, 68, 115, 167, 175, 203,
225
geleneksel eylem 52
geleneksel hukuk 46, 56
geleneksel otorite 53
gerçek haklar ve kurallar 102
gerçek sözleşme 71
gizli mutabakatlar 141
Good, Erich 267
Gore, Al 158
göç 68, 93, 95, 171, 193, 199, 223
göçmenlik 159, 171
gözaltına alınma 160
gözetleme sistemleri 203, 212
gözetleme teknolojileri 204, 212, 213, 214
Gramsci, Antonio 91, 115, 118, 246
grevler 141, 143
Griffiths, John 15, 20, 188, 194, 259, 260
Gurvitch, Georges 26, 82, 85, 87, 88,
89, 95, 96, 110, 111, 120, 239, 244,
246, 260, 264, 272, 276
güçlü olanın hayatta kalması 43
Gündelik yaşam 83
güvenlik 43, 100, 137, 209, 213

H

Habermas, Jürgen 9, 24, 27, 135, 145,
149, 150, 151, 152, 153, 155, 156,
162, 163, 179, 180, 181, 182, 196,
199, 238, 251, 260, 276, 278
Hagan, John 118, 176, 177, 215, 230, 231,
260, 261, 265, 270

hakimler 37
haklar 44, 57, 68, 70, 71, 75, 88, 100,
102, 142, 143, 145, 146, 147, 152,
156, 163, 171, 172, 191, 193, 196,
220, 236
Halliday, Terence 15, 167, 169, 223, 227,
248, 261
hapis 72, 217
Hapishane 217
Hapsetme 117, 216, 218
hastalık 208
hastane 207, 208
Hegel 40, 181
hegemonya 120
Heinz, John n. 169, 262, 266
Henry, Stuart 25, 29, 33, 37, 38, 187,
244, 249, 251, 262, 269
herkesin herkese karşı savaşı 107
Holmes, Jr., Oliver Wendell 97, 98, 99,
248, 258, 263
Homans, George C. 129, 263
homoseksüellik 215
Horkheimer, Max 115, 150
Hukuk 7, 8, 9, 11, 13, 14, 16, 18, 19, 20,
21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30,
32, 33, 34, 35, 38, 41, 43, 44, 45,
47, 48, 55, 58, 62, 63, 65, 69, 70,
71, 80, 81, 83, 85, 86, 88, 90, 91,
92, 93, 94, 96, 97, 98, 99, 100,
101, 102, 103, 105, 106, 108, 109,
110, 111, 113, 114, 115, 117, 118, 119,
120, 121, 122, 123, 124, 125, 126,
127, 128, 129, 130, 131, 132, 135,
136, 138, 139, 140, 143, 145, 149,
150, 151, 154, 161, 162, 163, 165,
166, 167, 168, 169, 170, 171, 172,
173, 174, 175, 176, 177, 179, 180,
181, 182, 184, 185, 186, 187, 189,
190, 191, 192, 193, 194, 198, 199,
214, 219, 222, 223, 224, 225, 227,
236, 237, 238, 239, 240, 241, 242
hukuk bilimi 23, 26, 38, 39, 97, 98, 99,
101, 102, 103, 104, 105, 111, 120,
122, 165, 174, 175, 199, 237, 240
hukuk danışmanı 170
Hukuk felsefesi 22
hukuk firmaları 172, 176, 230
hukuk geometrisi 124

hukuk idaresi 28
hukukî otonomi 35
hukukî sosyoloji 8, 82
Hukuk kuralı 122
Hukuk Okulu 35, 98, 99
Hukuk olguları 92
hukuksallaştırma 27, 145, 146, 147, 148, 152
hukuk sistemi 137, 148, 166, 167, 168, 173, 180, 190, 192
hukuk sosyolojisi 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 23, 26, 28, 29, 30, 33, 42, 46, 48, 54, 55, 60, 62, 63, 65, 76, 81, 82, 86, 87, 88, 91, 92, 93, 94, 95, 97, 98, 99, 104, 105, 111, 112, 113, 114, 115, 117, 118, 119, 121, 122, 123, 126, 131, 135, 136, 138, 139, 147, 149, 151, 161, 163, 166, 175, 179, 184, 186, 203, 204, 219, 224, 237, 238, 239, 240, 241, 242
hukuk tanımlaması 203
hukukun başlıca işlevi 199
hukukun boyutları 120
hukukun dünyevileşmesi 57
hukukun küreselleşmesi 13, 221, 222, 227, 236
Hukukun normatifliği 103, 123
hukukun pazar mantığı 147, 188
hukukun teknokratik rasyonelleştirilmesi 152
Hukukun Zorlayıcılığı 203
hukuk üretim sistemi 172
hukuk ve demokrasi 27, 150, 151, 153, 155, 157, 162
Hukuk ve ekonomi 27, 130, 136, 140, 145, 149, 224
Hukuk ve ekonomik gelişme 224
hukuk ve kültür 28, 135, 179
hukuk ve küreselleşme 224
Hukuk ve Organizasyonlar 138
hukuk ve politika 122, 135, 149, 151, 153, 175, 199
hukuk ve tıp 167
Hukuk ve Toplum Dergisi 110
Hukuk ve Toplum Derneği 110
hukuk ve toplum hareketi 112
hukuk yapısı 22
Hull, Kathleen 99, 101, 102, 177, 195, 196,

263
Hunt, Alan 15, 29, 38, 41, 85, 87, 117, 118, 119, 120, 125, 173, 206, 248, 256, 263, 264
hükümet 35, 40, 43, 44, 90, 108, 142, 155, 163, 171, 172, 194, 210, 216, 217, 231
hükümet ve muhalefet 155, 163

H-i

Irak'ın Birleşik Devletler öncülüğündeki saldırısı 160
Irkıçılık 180
ırksal ve etnik eşitsizlik 192
ırk ve etnisite 188
İdam cezası 217
idare 28, 35, 41, 46, 54, 83, 118
idealizm 52, 211
ideal konuşma ortamı 182
İdeal tipler 52
ideoloji 174
ideolojik egemenlik 120
ifade özgürlüğü 186
iflas hukuku 227, 228
iflas rejimleri 228
iktidar seçkinleri 116
iletişim 12, 128, 154, 212, 234
iletişimsel eylem 149
ilkel toplumlar 73
İngiliz hukuku 61
İngiliz modeli 170
insan davranışı 37, 125, 129, 208
insan hakları 152, 225, 231, 236
insan ruhu 88
insan zihni 125
İnterpol 234, 235
intihar 66, 67, 69, 194
İslam 59
İslamî hukuk 59
iş bölümü 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 76, 124
iş hukuku 141
işkence 72, 187, 206, 207
işlevi 23, 27, 36, 46, 48, 59, 63, 66, 67, 70, 75, 77, 85, 87, 88, 95, 96, 108, 109, 110, 112, 113, 117, 124, 135, 142, 147, 156, 162, 163, 167, 170,

178, 182, 199, 205, 208, 209, 227,
241, 242
iş prestiji 171
işsizlik 142, 205, 218
işyeri 161

J

James, William 104
Japon Hukuk Sosyolojisi Derneği 240
jüri 37, 38, 102, 128, 160, 161
jüri duruşmaları 161

K

kadın avukatlar 176
kadın sünneti 225, 226, 235
kalvinist 50
kamu hukuku 152
kamuoyu 101, 204
Kant, Immanuel 34, 265
kanuni prosedür 122
kapitalist devlet 41
kapitalizm 40, 41, 44, 53, 57, 61, 146
karizmatik otorite 53
Karşılaştırmalı tarihsel bakış 38
kartografya 187
Kay, Fiona 265
Kehanet 56
kendi kendini oluşturma 153
kendi kendini yaşatma 154
kentleşme 104
keyfi irade 46
kısmî doğum veya geç dönem kürtajları
197
Kitabî hukuk 103
Klasik Okul 35, 47
kolektif bilinç 68, 69
kolektif vicdan 68
Komisyon 195
komünizm 224
Konfüçyüsçü hiyerarşi ve toplumsal da-
yanışma değerleri 59
köle 56, 71
kölelik 193
Köylüler 42
Kronman, Anthony 22, 55, 61, 62, 266
kullanım 64, 71
kumar 215
kurumsalcılık 27, 136, 138

kurumsallaşma 137, 138, 139, 221
kültür 12, 13, 24, 27, 28, 40, 51, 53, 58,
66, 91, 93, 124, 135, 179, 239, 242
kültürel çeşitlilik 180, 182
Küreselleşme 9, 16, 221, 222, 223, 235,
236
kürtaj 194, 196, 197, 198, 199, 215

L

Lande, John 15, 82, 143, 161, 254, 266,
267
Laub, John 205, 278
Laumann, Edward 169, 262
Levine, Donald 29, 267
Liberal hukuk doktrini 191
liberal içtihat 191
liberalizm 141
Likhovski, Assaf 61, 268
Lipset, Seymour 156, 268
Llewellyn, Karl 26, 97, 101, 102, 103, 238,
263, 268, 272, 286
Luckman, Thomas 137
Luhman, Niklas 153
Lukacs, Georg 115
Lyotard, François 183, 269

M

Madde bağımlılığı 159
mahkeme 98, 102, 128, 141, 186, 194,
195, 196, 197, 198, 231
mahremiyet 122, 197, 214
Maine, Henry 25, 33, 37, 38, 39, 244,
249, 269
Mair, Jane 185, 248
Malinowski, Bronislaw 106
Manza, Jeff 157, 245, 270, 286
Marshall, Alfred 106, 126, 246, 270
Marsh, Robert 58, 59, 270
Marx, Gary T. 15, 25, 33, 39, 40, 41, 42,
47, 48, 52, 62, 70, 76, 81, 108, 115,
116, 117, 118, 119, 206, 210, 212,
213, 214, 248, 253, 262, 270, 271,
272, 275, 284, 287, 289
Marx, Karl 15, 25, 33, 39, 40, 41, 42, 47,
48, 52, 62, 70, 76, 81, 108, 115,
116, 117, 118, 119, 206, 210, 212,
213, 214, 248, 253, 262, 270, 271,
272, 275, 284, 287, 289

materyalist 40, 41, 42, 52, 72, 118
materyalizm 39, 40, 41
Matsueda, Ross 126, 271
Mayhew, Leon 107, 109, 271, 274
Mead, George Herbert 125, 204, 272
Mekanik toplumlar 68
Merton, Robert 30, 73, 77, 97, 272, 280
meslekî grup 167
meşruluk 53, 146, 150, 168, 203
meta-anlatı 183, 184
metropol 172
mikro-anlatı 184
Mikro-teorik Yaklaşım 8, 125
Miller, James 73, 74, 255, 256, 274, 280
Mills, C. Wright 115, 116, 183, 272
Milosevic, Slobodan 231, 261
Milovanovic, Dragan 29, 111, 117, 173,
186, 187, 192, 244, 262, 272
miras hukuku 42
modern devlet 46, 53, 145
Montesquieu, Baron de 25, 33, 34, 35,
165, 239, 254, 273
Munger, Frank 188, 189, 281
mutabakat 55
mülkiyet hakları 70
müzakere 43, 125, 128, 141, 142, 156,
160, 161, 163, 228

N

narsisizm 192
neden ve işlev 67
Nefret Suçları 159
Nelson, Robert 144, 169, 176, 177, 262,
263, 273
neo marksizm 173, 183
nesnelcilik 131
nesnelleştirme 138
New Deal 271, 281
Nixon, Richard 193
Nonet, Philippe 26, 114, 121, 122, 123,
273, 280
normatif entegrasyon 23
Norris-La Guardia Yasası 142

O-Ö

Oklahoma Şehri'nin bombalanması 159

onarıcı hukuk 73, 76, 77
onur 52
Operasyon Özgürlüğü Zirhı 160
Organik toplumlar 68, 76
Osinsky, Pavel 223, 261
otonom hukuk 87
oyun teorisi 131
ölüm 36, 70, 194, 217
öngörülebilirlik 61
örf 86, 87, 169
Ötenazi 180, 194
özel hukuk 109
Özel mülkiyet 71
özgürlük 37, 57, 146, 147, 158, 194, 214

P

para 56, 107, 144, 151, 152, 232, 234, 235
parasal 70, 146, 151, 152, 229
Pareto, Vilfredo 106, 249
Parsons, Talcott 8, 24, 26, 98, 105, 106,
107, 108, 109, 110, 111, 112, 115, 116,
129, 135, 140, 153, 167, 168, 177,
179, 180, 181, 183, 196, 243, 250,
251, 271, 274, 277
Pashukanis, Evgenii 41, 118, 274
Petrazycki ekolü 104
Petrazycki, Leon 26, 82, 83, 84, 85, 86,
87, 88, 89, 91, 94, 95, 96, 98, 104,
110, 111, 239, 245, 249, 252, 258,
259, 266, 275, 282, 284
Piven, Francis Fox 205, 275
Podgórecki, Adam 29, 95, 239, 244, 247,
264, 275, 289, 290
polis 53, 73, 119, 120, 128, 167, 203, 209,
210, 211, 212, 219, 231, 232, 233,
234, 235
polis bürokratikleşmesi 212, 232
polis çalışmaları 209
polis işlevi 209
polisleşme 204, 209, 210, 211, 219, 222,
232, 234, 235
polisleşmenin küreselleşmesi 232
Politika 7, 9, 54, 100, 108, 149, 153, 155
politika bilimi 135
politika felsefesi 37
politik ekonomi 206
politik kanaat 93

politikleşme 235
politik sosyoloji 62, 70, 135
Posner, Richard 20, 130, 131, 275
Postmodernizm 9, 182, 184, 185, 191, 198
Poulantzas, Nicos 118
Pound, Roscoe 26, 91, 97, 99, 100, 101,
102, 103, 105, 110, 111, 238, 247,
263, 268, 269, 272, 276, 282, 283,
284, 289
pozitif ayrımcılık 139, 193
pozitif hukuk 56, 84, 96, 241
pragmatizm 104
prestij 168, 171
profesyonelleşme 28, 57, 165, 166, 168,
169, 178, 210, 211
proletarya 40
Prosedürel adalet 161
Protestan etik 108
Psikiyatri 208
psikoloji 85, 88, 129, 150
psikolojik eğilimli teori 86

Q

Qing Hanedanlığı 58, 59

R

rasyonelleşme 53, 55, 57, 58, 59, 60, 61,
62, 63, 78
rasyonellik 35, 36, 49
rasyonel seçim teorisi 114, 129, 130
rasyonel-yasal egemenlik 53
refah 27, 40, 136, 145, 146, 147, 148, 152,
172, 188, 205, 209, 218
refah devleti 146, 218
refah hukuku 145, 146, 188
Rehabilitasyon 218
rehberlik 27, 35, 179, 237
resmî hukuk 137, 168, 170, 241
Resmî pozitif hukuk 241
Robertson, Roland 227, 251, 277
Roe v. Wade 197, 198, 278
Roma hukuk bilimi 38
Rose Arnold 117, 121, 278
Ross Edward A. 101, 104, 110, 204, 205,
271, 278

S-Ş

Saf Sosyoloji 8, 123
sağlık hizmetleri 196
saldırı 68, 72, 215
Sampson, Robert 97, 205, 278, 279
Santos, Boaventura de Sousa 187, 188,
223, 278, 279
sapkınlık 118, 146, 203, 204, 207, 219
savcı 60
Savelsberg, Joachim 15, 21, 59, 60, 97,
215, 216, 279
Schur, Edwin 126, 205, 215, 279
Schutz, Alfred 127, 153, 266, 280
Schwartz, Richard 15, 20, 29, 73, 74, 75,
157, 248, 280
seküler 72
Selznick, Philip 26, 114, 121, 122, 123, 136,
137, 148, 246, 254, 265, 266, 273,
280
sembolik etkileşimcilik 27, 114, 125, 189
sendikalar 141, 142
serbest piyasa 53, 64, 141, 222
serbest ticaret 44
Seron, Carroll 29, 169, 177, 188, 189, 253,
281
serserilik 117
serserilik hukuku 117
sevimli robot 183
sezgisel hukuk 84, 241
Shamir, Ronen 60, 169, 281
sığınma 159, 160, 191, 199, 208
sığınmacı 160
sınıf 28, 40, 41, 52, 118, 171, 183, 188,
189, 199
sınıfçılık 180
sınıf yapısı 189
siber suç 215
Simmel, Georg 25, 34, 44, 45, 47, 55,
115, 179, 238, 281, 289
sistemik sosyolojik 48, 101
Sivil Haklar 143
sivil hukuk 61, 170, 171
sivil özgürlükler 214
sivil polis 210
Skinner, B.F. 129
Skrentny, John 16, 143, 145, 193, 257,
278, 282

Soğuk Savaş 116, 205, 230
sokak cinayeti 159
Somers, Margaret 146, 161, 282
Sorokin, Pitirim 26, 82, 85, 89, 90, 95,
96, 106, 110, 265, 282, 285
sosyal arzular 99
sosyal bilimler 22, 51, 150, 192, 240, 242
sosyal çalışma 111
sosyal düzen 36, 41, 78, 94, 104, 125
sosyal entegrasyon 24, 242
sosyal eşitlik 44
sosyal etkileşim 27, 125
sosyal ilgiler 100
Sosyal Kontrol 9, 99, 203, 204
sosyal kontrol olarak hukuk 123, 241
sosyal mühendislik 43, 47, 85
Sosyal olgular 66
sosyal psikoloji 107
sosyal reform 104
sosyal sözleşme 36, 37
sosyal yapı 13, 60, 93, 94
Sosyolojik Çatışma Teorisi 8, 114
sosyolojik hukuk bilimi 26, 97, 98, 99,
101, 103, 104, 105, 111, 112, 120,
240
sosyolojik tahayyül 116
sosyolojik teori 90, 112, 186
sömürgecilik 224
söylem teorisi 150
sözleşme 36, 37, 38, 39, 56, 57, 64, 70,
71, 72, 92, 141, 188
sözleşme hukuku 57, 70, 188
Spencer, Herbert 25, 33, 43, 44, 47, 62,
282, 283
Spitzer, Steven 74, 75, 76, 117, 118, 245,
283, 289
statü 43, 52, 56, 211
statü sözleşmeleri 56
suç 27, 35, 36, 67, 70, 71, 74, 89, 90, 97,
101, 117, 118, 126, 130, 131, 141, 157,
159, 171, 187, 197, 203, 204, 205,
209, 210, 212, 214, 215, 216, 217,
218, 219, 225, 230, 231, 232, 233,
234, 235
suç bilimi 97, 117, 219
suç kontrolü 209
suç sosyolojisi 89, 126, 131
Sumner, William Graham 25, 33, 43, 44,

47, 102, 244, 269, 284
Sutherland, Edwin 97, 205, 257, 274, 284
süreç olarak hukuk 25
şahitler 186
şartlı tahliye 216, 217
şüphencilik 104, 111, 186

T

tabakalaşma 52, 124, 172, 216
Taft-Hartley Yasası 143
takdir hakkı 216
tarih 19, 25, 35, 39, 40, 44, 57, 58, 77,
90, 150, 151, 197, 221, 237
tarihsel 12, 14, 20, 22, 23, 34, 35, 38,
39, 40, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 52,
53, 56, 58, 59, 61, 62, 63, 67, 68,
71, 72, 73, 74, 75, 77, 87, 88, 90,
91, 96, 99, 100, 105, 111, 112, 115,
116, 117, 118, 120, 123, 146, 151,
169, 193, 198, 204, 206, 209, 210,
215, 217, 218, 220, 232, 239, 240
Tarihsel materyalizm 39, 41
teamül 63
tekel 53, 140
teknik hukuk bilgisi 23
teknolojik öğeler 213
teoloji 44
teorik çoğulculuk 113
teori ve pratik 40
terapi 59
terörizm 159, 232, 234
Timasheff, Nicholas 26, 82, 85, 86, 87,
88, 89, 91, 95, 96, 111, 264, 279,
284, 285
tipolojik sosyoloji 88
Tocqueville, Alexis de 25, 33, 37, 38,
258, 285
topluluk 45, 53, 55, 157, 179, 213, 218
Toplum 16, 18, 50, 55, 66, 110
toplum polisliği 212
toplumsal dayanışma 59
toplumsal değişim 44
toplumsal tepki 126
Tönnies, Ferdinand 25, 34, 45, 46, 47,
48, 55, 238, 251, 285
tözel 14, 19, 21, 22, 47, 55, 56, 57, 58,
59, 60, 61, 62, 68, 78, 93, 94, 115,

132, 204, 216, 221, 227, 228, 236, 237, 242
Treves, Renato 238, 239, 285
Trubek, David 55, 61, 62, 286
Turk, Austin 114, 117, 119, 286
tümdengelimcilik 104

U-Ü

Uggen, Christopher 143, 157, 245, 254, 270, 286
Ulusal Çalışma İlişkileri Yasası 142
ulus devlet 208, 227, 228
uluslararası avukatlık 225, 235
Ulusal Ceza Mahkemesi, Eski Yugoslavya için 230, 231, 232
uluslararası iş ihtilafı 229
Ulusal Para Fonu 228
uluslararası polis çalışması 234
uluslararası polis iş birliği 232, 233
Ulusal Polis Konferansı 233
uluslararası polisleşme 234, 235
uluslararası polis organizasyonu 233, 234
Ulusal Sosyoloji Derneği 239
Ulusal Suç Polisliği 233
uluslararası ticaret hakemliği 229
umumî Hukuk 98, 109, 170, 171
uygulamalı sosyoloji 123
uyum 46, 95, 101, 103, 104, 109, 116, 119, 120, 129, 138, 162, 204, 222, 224, 227, 231
uyuşmazlık çözümü 160, 161
uzman grup 70
uzmanlık 14, 20, 21, 26, 29, 30, 33, 70, 76, 77, 78, 81, 82, 89, 93, 109, 135, 136, 163, 167, 168, 169, 171, 211, 227, 233, 235, 237, 238, 239, 241, 242
ücret ayrımcılığı 144
ücret farklılığı 144
üst yapı 40

W

Wagner Yasası 142, 143
Wallerstein, Immanuel 223, 288
Ward, Lester 101, 186, 257

Ward, Steven 101, 186, 257
Weber, Max 7, 13, 19, 22, 23, 25, 26, 30, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 66, 72, 75, 77, 78, 81, 101, 105, 106, 109, 110, 111, 112, 116, 138, 141, 147, 152, 167, 169, 177, 180, 181, 203, 211, 219, 238, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 247, 248, 250, 255, 256, 259, 266, 267, 268, 270, 272, 277, 278, 279, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 290
Welch, Michael 16, 159, 215, 288, 289
Wimberley, Howard 74, 289

Y

yabancılaşma 40
yakınsallık 224
yapı olarak hukuk 25
yapısalcılık 173
Yapısal İşlevselcilik 125
yaptırım 66
yararcı felsefe 36
yararcılık 47
yaratılmış 224
yargı 28, 37, 51, 53, 59, 61, 143, 151, 158, 159, 168, 197, 222, 239
yargıçlar 37, 57, 73, 84, 98, 99, 102, 216
yargılama 35, 54, 57, 72, 93, 98, 99, 160, 161, 170, 215, 216, 223, 240, 241
yargılama rotaları 240
yargılama sahası 35
Yargı süreci 37
yasa bilimi 22, 26, 28, 91, 94, 241, 242
yasa düşüncesi 61
yasa eğitimi 104, 177
yasa ekolü 110, 111, 117, 120
yasa elitleri 193, 229
yasa felsefesi 36, 110
yasa küreselleşmesi 230
yasa özneleri 203
yasa politikası 38
yasa uzmanlığı 108
yasal 11, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 33, 37, 38, 40, 41, 47, 53, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 86, 87,

88, 89, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97,
98, 99, 100, 101, 102, 103, 104,
105, 107, 108, 109, 110, 111, 112,
118, 119, 120, 121, 122, 123, 124,
125, 126, 127, 128, 130, 131, 136,
138, 139, 140, 141, 142, 143, 144,
145, 146, 147, 149, 151, 153, 154,
155, 160, 162, 168, 171, 172, 174,
180, 182, 184, 188, 189, 193, 194,
195, 196, 197, 199, 204, 211, 216,
219, 222, 224, 225, 226, 227, 228,
236, 241
Yasal biçimcilik 98
yasal bilinçlilik 126, 127
yasal düzen 19, 100, 118
yasal eşitsizlik 127
yasal gerçekçi 91, 102, 103
yasallaştırma 141, 144
yasallık 54, 92, 96, 101, 127, 148, 152,
203

yasal normlar 24, 86, 88, 92, 94, 95, 153
yasaya uygunluk 195
yaşam dünyalarının çoğulluğu 214
yaşam dünyası 151, 152
yaşam hukuku 91, 92, 96
yaşam seyri yaklaşımı 205
yaşayabilirlik 197
yazılı kodlar 38
yemin 71
yeni kurumsalcılık 27, 138
yoksulluk 43, 104, 205
Yorumcu sosyoloji 50, 51
yönetimsel iktidar 208, 209
yönetimsellik 204, 206, 208, 209

Z

zorlama 94, 122, 204, 205, 210, 211, 219

Özgürlüğün Kitaplığı İnternette...

www.liberte.com.tr

